

VUOSIKERTOMUS JA
VASTUULLISUUSRAPORTTI

2021

SISÄLLYSLUETTELO

ALKO LYHYESTI	3
Vuoden 2021 kohokohtia	6
90-vuotias asiakaspalvelun ammattilainen	7
Toimitusjohtajan katsaus	8
ALKON SUUNTA	9
Rakennamme vastuullista ruoka- ja juomakulttuuria	10
Alko luo arvoa	11
Toimintaan vaikuttavia trendejä	12
Strategiamme ydin on maailman vastuullisin tapa myydä alkoholia	14
Vaikuttavia tekoja hyvinvoinnin edistämiseksi	16
Yhteistyössä sidosryhmien kanssa itseämme isompia tekoja	18
NAUTITAAN VASTUULLISESTI	23
Maailman vastuullisin tapa myydä alkoholia	24
Case: Perjantaipuhelu	29
Case: Tunnetta peliin	30
Tutkitusti turvallinen ja laadukas valikoima vastaa asiakkaiden toiveisiin	31
Case: Ilmastonmuutoksen vaikutukset viininviljelyyn	35
Osaamisen kehittämisen malli mahdollisti alkolaisille uudenlaisia tapoja kehittyä	36
Case: Johtamisvalmennuksella syvennetään kulttuuria ja kohtaamisia	41
Valintoja ympäristön hyväksi	42
Case: Pakkauksella on merkittävä vaikutus juoman hiilijalanjälkeen	46
Pitkjänteistä työtä ihmisten hyvinvoinnin puolesta	47
Muuttuva toimintaympäristö vaati reagoitakykyä	51

HALLINNOINTI	53
Hallinnointiperiaatteet	54
Hallitus ja valiokunnat	56
Johtoryhmä	60
Palkitsemisselvitys 2021	63
Sisäinen valvonta ja riskienhallinta	66
Alkon vastuullisuuden olennaiset teemat	67
Raportointiperiaatteet	68
GRI-indeksi 2021	70
TILINPÄÄTÖS	75
Hallituksen toimintakertomus	76
Konsernin tuloslaskelma ja tase	82
Konsernin rahoituslaskelma	83
Alko Oy tuloslaskelma ja tase	84
Alko Oy rahoituslaskelma	85
Liitetiedot	86
Hallituksen voitonjakoehdotus yhtiökokoukselle	102
Tilinpäätösmerkintä	102
Hallintoneuvoston lausunto	103

ALKO LYHYESTI

- Perustettu 5.4.1932
- Pääkonttori Helsingissä
- Valtion omistus 100 %

Alkon tehtävä on myydä alkoholia vastuullisesti sekä palvella asiakkaita ja suomalaista hyvinvointiyhteiskuntaa mahdollisimman hyvin. Noin 11 500 tuotteen valikoimamme tuo koko maailman asiakkaan saataville monikanavaisesti.

Haluamme rakentaa yhdessä vastuullista ruoka- ja juomakulttuuria. Arjessamme huolehdimme ikärajatarkastuksista tinkimättömästi, kehitämme hankinnan läpinäkyvyyttä, huolehdimme pakkausmateriaalien kierrätyksestä ja tuoteturvallisuudesta sekä toteutamme hyvinvointia edistäviä hankkeita.

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos tekee vuosittain Alkoholipoliittiset mielipiteet -kyselyn. Suomalaisista 61 prosenttia (66) pitää nykyisiä alkoholipoliittisia rajoituksia sopivina tai haluaisi kiristää niitä. Kohtelemme kaikkia sidosryhmiämme tasapuolisesti, syrjimättömästi ja läpinäkyvästi. Tuotteiden ottamisesta valikoimaan, niiden hinnoittelusta, valikoimasta poistamisesta tai myymälän esillepanoista päätetään tasapuolisin ja syrjimättömin perustein.

AVAINLUKUJA 2021

Henkilöstöä keskimäärin

2 472

(2 454)

Myymlöitä

368

(364)

Noutopisteitä

ja 143

(126)

Miljoonaa
asiakaskäyntiä

55,4

(57,2)

Tuotteita noin

11 500

Juomatoimittajia

79

eri maasta

Vihreä valinta -tuotteiden
osuus litramyynnistä
(prosenttia)

47,2

(35,7)

Ikäraja-mysteryn
onnistumisprosentti

93,6

(97,9)

Kokonaismyynti
(miljoonaa litraa)

89,0

(92,7)

Verollinen liikevaihto
(miljoonaa euroa)

1 290,3

(1 296,7)

Tilikauden voitto
(miljoonaa euroa)

55,4

(50,9)

Tilitettyä
alkoholi- ja arvonnalisäveroa
(miljoonaa euroa)

966,0

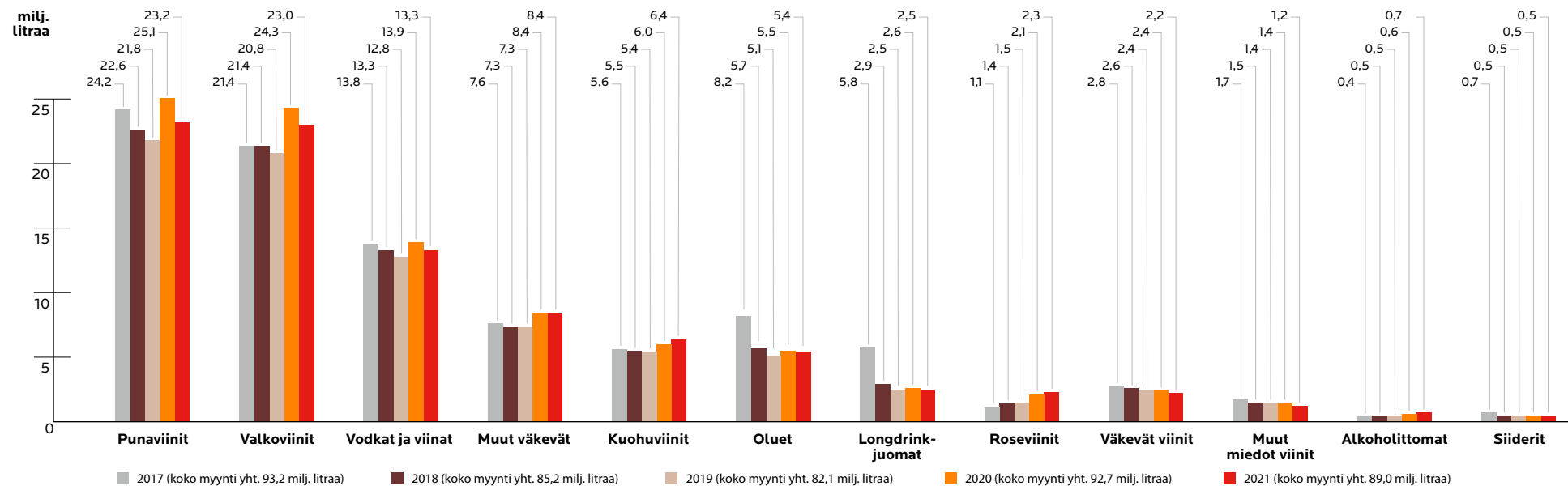
(967,4)

Omavaraisuusaste
(prosenttia)

37,5

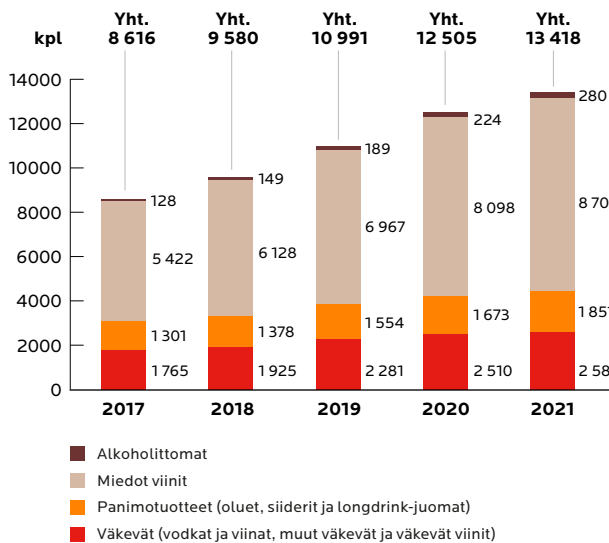
(36,8)

MYynti TUOTERYHMITÄIN

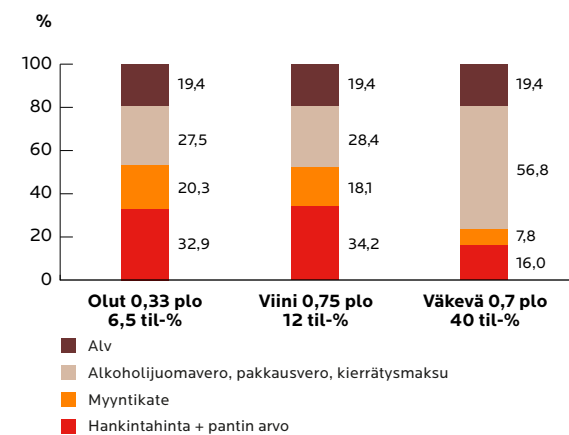

TUOTTEIDEN LUKUMÄÄRÄ TUOTERYHMITÄIN

Luvuissa ovat mukana kaikki myydyt tuotteet sekä kaikki pullo- ja pakkauskoot.

HINNAN MUODOSTUMINEN ERI ALKOHOLIJUOMISSA (ESIMERKKI)

ALKO MAAKUNNISSA 2021

		Työntekijöitä vuoden aikana	Myymlöiden määrä	Asiakaskäynnit (miljoonaa)	Onnistumisprosentti ikärajatarkastusten testiasioinneissa, (tavoite 98 %)	Myyntistä tilitetty alkoholi- ja arvonlisävero (miljoonaa euroa)	Verkkokauppa- noutojen kasvu	Osuus Alkon kokonaisliitra- myynnistä
1.	Uusimaa	1133	86	17,6	91,5 %	236,9	35,3 %	32,1 %
2.	Varsinais-Suomi	338	31	5,0	95,2 %	74,0	26,4 %	9,4 %
3.	Satakunta	143	16	2,1	95,3 %	33,3	19,3 %	3,8 %
4.	Kanta-Häme	124	12	1,7	97,9 %	25,9	23,0 %	3,2 %
5.	Pirkanmaa	359	32	5,4	94,5 %	75,0	25,6 %	9,2 %
6.	Päijät-Häme	149	17	2,2	94,1 %	31,4	26,9 %	3,8 %
7.	Kymenlaakso	114	11	1,7	93,2 %	25,2	18,2 %	3,3 %
8.	Etelä-Karjala	101	9	1,3	94,4 %	19,1	27,5 %	2,4 %
9.	Etelä-Savo	113	14	1,5	92,9 %	23,1	21,3 %	2,9 %
10.	Pohjois-Savo	154	17	2,4	92,6 %	36,5	23,1 %	4,4 %
11.	Pohjois-Karjala	89	12	1,5	93,8 %	22,7	15,0 %	2,5 %
12.	Keski-Suomi	153	20	2,6	97,5 %	38,4	21,4 %	4,8 %
13.	Etelä-Pohjanmaa	105	17	1,6	97,1 %	24,7	9,5 %	2,7 %
14.	Pohjanmaa	107	8	1,3	87,5 %	20,4	16,4 %	2,6 %
15.	Keski-Pohjanmaa	55	4	0,6	87,5 %	9,7	12,3 %	1,1 %
16.	Pohjois-Pohjanmaa	229	27	3,5	95,4 %	51,8	22,6 %	6,0 %
17.	Kainuu	52	9	0,8	94,4 %	12,3	11,9 %	1,4 %
18.	Lappi	150	24	2,1	89,6 %	34,0	18,1 %	3,8 %
19.	Ahvenanmaa	19	2	0,2	100,0 %	4,4	39,4 %	0,6 %
								100,0 %

VUODEN KOHOKOHTIA 2021

TAMMIKUU

Vihreä valinta -merkintöihin lisättiin Hiilineutraali-symboli. Symbolilla merkitään ne tuotteet, joiden tuotannosta syntyviä hiilidioksidipäästöjä on vähennetty ja jäljelle jäävät päästöt on kompensoitu.

[→ Lue lisää](#)

HELMIKUU

Koulutus Elämään Säätiö julkaisi Alkon tuella **Puhutaan päihteistä -podcastin**, joka rohkaisee vanhempia avoimeen keskusteluun päihteistä lasten kanssa.

[→ Lue lisää](#)

Oulun Ruskoon avattiin uusi myymälä.

[→ Lue lisää](#)

Alkon **trendikatsaus** kokosi yhteen vuoden 2021 kiinnostavimmat ilmiöt.

[→ Lue lisää](#)

MAALISKUU

Keravalle avattiin uusi myymälä.

[→ Lue lisää](#)

HUHTIKUU

Alko lähti mukaan rakentamaan ja testaamaan HelsinkiMission käynnistämää, maailman ensimmäistä yksinäisyyden ennaltaehkäisyyn työyhteisöissä tähtäävää **Work to Belong -ohjelmaa**.

[→ Lue lisää](#)

Alkon laboratorio ACL täytti 80 vuotta.

[→ Lue lisää](#)

TOUKOKUU

Myynninvalvonnan kampanja **#todistaikäsi** kannusti nuoria asiakkaita esittämään henkilöllisyystodistuksen oma-aloitteisesti Alkossa asioidessaan.

[→ Lue lisää](#)

Olimme mukana suomalaisessa **etätyötutkimuksessa**.

[→ Lue lisää](#)

KESÄKUU

Olimme mukana tukemassa **Helsinki Pride 2021** -viikkoa.

[→ Lue lisää](#)

Otimme käyttöön **Mobile-Pay-maksutavan** niin myymälöissä kuin verkkokaupassa.

[→ Lue lisää](#)

HEINÄKUU

Käynnistimme **#perjantaipuhelu-kampanjan**, joka oli osa Alkon vastuullisuuden vuoden 2021 yksinäisyyden teemavuotta.

[→ Lue lisää](#)

Selvitimme **hiilijalanjälkemme** – juomat pakkauksineen ovat 77 prosenttia ilmastokuormituksestamme.

[→ Lue lisää](#)

ELOKU

Otimme henkilöstömme käyttöön modernin **virtuaalisen oppimisympäristön**, Kuplan.

SYYSKUU

FASD-päivänä 9.9. Alkot avasivat ovensa klo 9.09.

[→ Lue lisää](#)

Ryhdyimme yhteistyöhön yksinäisyyttä torjuvan **Kaverisovelluksen** kanssa.

[→ Lue lisää](#)

Alkotoive täytti vuoden. Saimme ensimmäisen 12 kuukauden aikana 44 000 toivetta, joista kolmanneksen olemme pystyneet toteuttamaan.

[→ Lue lisää](#)

LOKAKUU

Sijoituimme **asiakaskokemuksen mittauksessa ensimmäiselle sijalle** Asiakkuusindeksi 2021 -tutkimuksessa.

[→ Lue lisää](#)

Seinäjoen Ideaparkiin avattiin uusi myymälä.

[→ Lue lisää](#)

Otimme myymälähenkilöstömme käyttöön **Alma-mobiilisovelluksen** avuksi asiakaspalvelutilanteisiin.

MARRASKUU

Alko oli asiakaspalvelultaan **KAP-tutkimuksen kaupanalan ykkönen** jo 13. kerran.

Verkkokauppaan rekisteröityneiden asiakkaiden määrä ylitti 200 000 käyttäjän rajapyykin.

Rahoitimme yliopistotutkija Nelli Lyyran toteuttaman **Yksinäisyys ja alkoholi -tutkimuksen**.

[→ Lue lisää](#)

Valmistimme hävikkioglögistä **Glövikki-marmeladia** ja jaoimme maistiaisia myymälöissämme.

[→ Lue lisää](#)

Otimme käyttöön **kaulurit vaurioituneille pakkauksille sekä alkoholittomille tuotteille**.

[→ Lue lisää](#)

JOULUKUU

Mobiilisovellus **Alko-äpin** latausmäärät kasvoivat vuoden loppuun mennessä noin 180 000 lataukseen.

[→ Lue lisää](#)

Suomen Olympiakomitea ja Alko palkitsivat vuoden 2021 aikuisten **Tähtiseurana** urheiluseura Aisti Sportin.

[→ Lue lisää](#)

Vantaan Koivuhakaan avattiin uusi myymälä.

[→ Lue lisää](#)

90-VUOTIAS ASIAKASPALVELUN AMMATTILAINEN

Alko aloitti toimintansa 5. huhtikuuta 1932, ja täyttää siten 90 vuotta vuonna 2022. Asiakkaan valvonta on vaihtunut ammattitaitoiseen, vastuulliseen ja monikanavaiseseen palveluun.

KUVAT: HOTELLI- JA RAVINTOLAMUSEO

ALKO ALOITTAÄ TOIMINTANSA – 543210

Kiellot lain päättyttyä ensimmäiset Alkon myymälät avautuivat 5.4.1932 klo 10.00. Tuolloin avattiin yhteensä 48 myymälää kaikissa Suomen kaupungeissa sekä Rovaniemen kauppalassa. Vuoden lopussa myymälöitä oli jo 81. Valikoimassa oli 164 tuotetta.

SOTA SUPISTAA TOIMINTAA

Liikekannallepanojen aikana 1939 ja 1941 myymälöiden aukioloa supistettiin. Sotatoimien aikana Alkot olivat kiinni osassa maata.

VIINAKORTTI KÄYTTÖÖN

1940-luvulla toteutettiin "ostajantarkkailu-järjestelmä" viinakortin avulla, johon kaikki alkoholitot kirjattiin. Järjestelmästä luovuttiin vuonna 1971.

MAINONTA VALISTAA

Lakia noudattaen mainonnassa ohjeena oli pitkään asiallisuus ja vasta 1970-luvun alussa ryhdyttiin puhumaan "laajennetusta kuluttajavalistuksesta". Mainonnan tavoitteena oli "hillitty alkoholin käyttö".

LAKOT KESTÄVÄT VIKKOJA

Lakot sulki Alkot viikoiksi vuosina 1972 ja 1985.

OMAA VALMISTUSTA

Alko myös valmisti tuotteita sekä harjoitti hotelli- ja ravintolatoimintaa ennen Suomen liittymistä EU:n jäsenvaltioksi. Vuonna 1999 Alko Oy aloitti toimintansa itsenäisenä alkoholijuomien vähittäismyyntiyhtiönä. Tuotteiden valmistus siirtyi toiseen valtionyhtiöön, Altiaan. Alkon hotelli- ja ravintolatoiminta myytiin.

ASIAKASPALVELU MULLISTUU

Alkon alkuvuosina myymälöistä tehtiin tarkoituksella kolkoja. Pullot olivat vaakasennossa ja etiketit piilossa. Myyjät eivät saaneet esitellä tai suositella juomia. Ensimmäinen itsepalvelumyymälä avattiin Helsingin Esplanadilla vuonna 1962. Nykyään monikanavainen asiakaspalvelu on vastuullisuuden ohella Alkolle ykkösasia.

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS

Olemme yhdessä kokeneet jo toisen peräkkäisen poikkeusvuoden. Koronatilanteen muutosten ennakoiminen on osoittautunut haasteelliseksi tehtäväksi meille kaikille toimialasta riippumatta. Asiakkaidemme ja henkilöstömme terveysturvallisuuden varmistaminen on edelleen ollut toiminnassamme ensiarvoisen tärkeää. Koko pandemia-ajan olemme Alkossa vieneet strategiaamme vahvasti eteenpäin peilaten toimintamme toimintaympäristön muutoksiin ja asetettuihin tavoitteisiimme. Tavoitteemme ovat pysyneet samana: haluamme tarjota asiakkaille maailmanluokan palvelua ja olla vastuullisuuden edelläkävijä.

Monikanavaisen palvelun kehittäminen on ollut toimintamme keskiössä. Avasimme suunnitelmamme mukaisesti uudet myymälät Oulun Ruskoon, Keravalle, Seinäjoelle ja Vantaan Koivuhakaan. Verkkokauppatilausten määrä kasvoi edelleen. Verkkokaupasta tehtiin noin 223 500 tilausta, jossa oli edellisvuoteen nousua noin 27 prosenttia. Olemme saaneet hyvää palautetta palvelustamme. Asiakkaamme arvioivat Taloustutkimuksen asiakaspalvelumittauksessa palvelumme jo kolmannettatoista vuotta peräkkäin kaupan alan parhaaksi. Lisäksi olimme asiakaskokemukseltaan Suomen paras yritys Asiakkuusindeksi 2021 -tutkimuksessa. Myös verkkokauppa-asiakkaamme olivat tyytyväisiä, NPS-suosittelemisindeksi* oli 76,5.

Hyvinvoiva ja työssään viihtyvä henkilöstömme on avainasemassa maailmanluokan asiakaspalvelussa. Varmistimme

henkilöstön palvelu- ja tuoteosaamista digitaalisten ja virtuaalisten valmennusten avulla, ja pystyimme järjestämään myös muutamia lähikoulutuspäiviä koronatilanteen niin sallissa. Keskimäärin alkolaisilla oli neljä koulutuspäivää vuoden aikana. Myös panostus henkilöstömme työhyvinvointiin jatkui.

Vastuullisuustoimiamme painopisteitä olivat yksinäisyyden ennaltaehkäiseminen ja toimintamme ilmastovaikutusten pienentäminen. Nämä tärkeät teemat jatkuvat myös tänä vuonna. Teemme työtä yksinäisyyden vähentämiseksi yhteistyössä Mieli ry:n ja HelsinkiMission kanssa muun muassa #perjantai-puhelu-kampanjan ja Work to Belong -ohjelman avulla. Vihreä valinta -merkityt tuotteet tarjoavat asiakkaillemme mahdollisuuden vastuullisempiin valintoihin. Vihreä valinta -tuotteita myytiin yli 42 miljoonaa litraa, missä oli kasvua 33 prosenttia.

Jatkunut koronatilanne ja sen vuoksi viranomaisten linjaamat turvallisuustoimenpiteet näkyivät alkoholin myyntikanavissa edellisen vuoden tapaan. Alkon litramyynti laski neljä prosenttia vuodesta 2020. Samoin alkoholin kokonaiskulutus tullee edelleen laskemaan. Myimme vuoden aikana 89,0 miljoonaa litraa (92,7) juomia. Alkoholiuomaverollinen liikevaihtomme oli 1 290,3 miljoonaa euroa (1 296,7). Liikevoitto oli 67,6 miljoonaa euroa (64,8). Kustannustehokkuutemme parani prosessien ja toiminnan kehittämisen myötä. Kustannukset/liikevaihto-tunnusluku oli 23,4 prosenttia (23,7). Myyntimme kautta kertyi vuonna 2021 alkoholi- ja arvonnisäveroä yhteensä 966,0 miljoonaa euroa (967,4).

Lämmin kiitos vuodesta 2021 henkilöstölle, asiakkaille, tavarantoimittajille ja muille sidosryhmille! Alko täyttää tänä vuonna 90 vuotta. 543210 on tuttu numerosarja monille. 5.4.1932 klo 10 avautuivat ensimmäiset 48 Alkon myymälää. Kautta historian Alkolle on ollut tärkeää uudistua ajassa, ja aina asiakasta palvellen. Haluamme juhlavuonna katsoa tulevaisuuteen ja uudistua edelleen vastaamaan entistä paremmin asiakkaiden ja muiden sidosryhmien odotuksiin.

LEENA LAITINEN

toimitusjohtaja

ALKON SUUNTA

ALKON SUUNTA

Rakennamme vastuullista ruoka- ja juomakulttuuria _____	10
Alko luo arvoa _____	11
Toimintaan vaikuttavia trendejä _____	12
Strategiamme ydin on maailman vastuullisin tapa myydä alkoholia _____	14
Vaikuttavia tekoja hyvinvoinnin edistämiseksi _____	16
Yhteistyössä sidosryhmien kanssa itseämme isompia tekoja _____	18

RAKENNAMME VASTUULLISTA RUOKA- JA JUOMAKULTTUURIA

Me Alkossa kiteytämme olemassaolomme tarkoituksen kahteen sanaan, nautitaan vastuullisesti. Se tarkoittaa sitä, että haluamme rakentaa vastuullista ruoka- ja juomakulttuuria, autamme asiakkaitamme tekemään parhaita valintoja, myymme ja ostimme tuotteita vastuullisesti sekä vähennämme alkoholista aiheutuvia haittoja.

Puhumme paljon vastuullisuudesta, koska olemassaolomme ja liiketoimintamme perustuvat vastuullisuuteen. Alkoholii ei ole mikä tahansa hyödyke ja sen myyntiin on kiinnitettävä erityistä huomiota. Alko on perustettu, jotta juomien haittavaikutukset otetaan huomioon alkoholin vähittäismyynnissä. Alkoholin kokonaiskulutus ja alkoholihaitat kulkevat käsi kädessä, sillä mitä enemmän alkoholia nautitaan, sitä suuremmat ovat haitat. Siksi ensisijainen tehtävämme on myydä alkoholia vastuullisesti, ei myydä alkoholia mahdollisimman paljon.

Alkoholilainsäädännössä säädellään toimintaamme esimerkiksi aukioloaikojen osalta: myymälämme ovat suljettuja sunnuntaisin ja juhlapäivinä. Emme markkinoi yksittäisiä tuotteita tai palkitse henkilökuntaamme myynnin määrän perusteella. Poliittinen päätöksenteko ohjaa verotuksen kautta alkoholijuomien hinnoittelua. Esimerkiksi 10 euron viinipullon hinnasta on puolet veroa.

Edistämme suomalaisten hyvinvointia ja teemme työtä syrjäytymisen ehkäisemiseksi yhdessä kumppaneidemme kanssa. Huolehdimme myynnissämme tinkimättömästi ikäraja-valvonnasta. Valikoimapäätöksissämme ja hinnoittelussamme noudatamme vastuullisuutta ja tasapuolisuutta kaikkia valmistajia ja tavarantoimittajia kohtaan.

Alko Oy on Suomen valtion omistama osakeyhtiö. Alko on valtion alkoholipoliittinen väline, jonka toimintaa säädel-lään eduskunnan päättämällä alkoholilaila. Yhtiölle on lainsäädännössä määritelty yksinoikeus yli 5,5-tilavuuspro-senttisten alkoholijuomien vähittäismyyntiin, poikkeuksena pienpanimoiden oluet sekä suomalaiset tilaviinit. Sosiaali- ja terveysministeriö vastaa Alkon omistajaohjauksesta ja Valvira valvonnasta.

"

Ensisijainen tehtävämme on myydä alkoholia vastuullisesti.

ALKO LUO ARVOA

Alkon arvonluonnin malli havainnollistaa sitä, miten luomme toiminnallamme arvoa sidosryhmillemme ja yhteiskunnalle.

LÄHTÖKOHDAT

Valtion 100 % omistama

Omistajaohjaus sosiaali- ja terveysministeriössä

Alkoholilain mukainen tehtävä

- Alkoholihaittojen ennaltaehkäiseminen
- Alkoholin saatavuuden sääntely
- Rajatut aukioloajat
- Ei myynnin maksimointia
- Ei tuotemainontaa, paljousalennuksia tai kylkiäisiä
- Tavarantoimittajien tasapuolinen ja syrjimätön kohtelu

RESURSSIT

Monikanavainen palveluverkosto

Sosiaalinen pääoma

- Alkolainen asiantunteva ja osaava henkilöstö, 2 472 työntekijää
- Muut arvoketjussa työskentelevät yli 70 alkuperämaassa

Aineeton pääoma

- Erityistehtävän mahdollistama merkityksellinen työ
- Asiantuntijuus
- Kotimaiset ja kansainväliset kumppanuudet

Taloudelliset resurssit

- Myyntituotot

Luontopääoma

- Juomatuotannon käyttämät raaka-aineet, energia ja vesivarat

TOIMINTAMME

MERKITYS:

NAUITAAN VASTUULLISESTI

ASIAKASLUPAUS:

MAAILMANLUOKAN PALVELUA

Tehtävämme on toteuttaa maailman vastuullisinta tapaa myydä alkoholia. Sääntely asettaa toiminnallemme raamit. Vastuullisuus on Alkossa kuitenkin enemmän.

Arvostava asiakaspalvelu sekä ruoka- ja juomakulttuurin edistäminen

Tinkimätön myynninvalvonta ja työkaluja alkoholihaittojen ennaltaehkäisyyn

Monipuolinen tuotevalikoima, tuotelaatu ja -turvallisuus

Tuotteiden avoin hinnoittelu ja tasapuolinen esillepano myymälöissä

Tuki suomalaiselle alkoholitutkimukselle

Alkoholi- ja terveysaiheiden viestintä

Alkolainen työkalut

Kumppanuudet ja yhteistyö

Työtämme ohjaavat muun muassa

- Hallinnointiperiaatteet
- Eettiset periaatteet
- Ympäristöjärjestelmä ISO14001:2015

TYÖMME TULOKSIA

Tyytyväiset asiakkaat

- 55,4 miljoonaa asiakaskäyntiä
- Kansallinen asiakaspalvelupalaute-tutkimus (KAP): Alko kaupanalan ykkönen tuloksella 8,55

Vastuullinen alkoholinmyynti

- Ikärajan testiasioinnin onnistumisprosentti 93,6 %

Toiminta alkoholihaittojen ehkäisemiseksi ja suomalaisten hyvinvoinnin edistämiseksi

- Yksinäisyys ja alkoholinkäyttö -tutkimus
- Yksinäisyyden ennaltaehkäisy, #perjantai puhelu-kampanja
- Raittiiseen raskauteen kannustava FASD-kampanja

Ruoka- ja juomakulttuurin edistäminen

- Alkoholittomat-tuoteryhmä +17 %
- Vihreät ja Eettiset -tuoteryhmä +26 %

Henkilöstön hyvinvointi ja työn merkityksellisyys

- Henkilöstötyytyväisyys, Vuosipulssi 4,01

Vastuullisuus hankintaketjussa

- Juomapakkauspäästöjen vähentäminen
- Osaamisen ja tiedon lisääminen kansainvälisellä yhteistyöllä, teemana muun muassa järjestäytymisvapaus

Taloudelliset tunnusluvut

- Alkoholijuomavero 656,3 milj. euroa, yhteisövero 13,9 milj. euroa
- Osinko valtiolle 60,0 milj. euroa
- Investoinnit 5,1 milj. euroa

YHTEISKUNNALLINEN VAIKUTTAVUUS

Alkon hyväksyttävyyys

Suomalaisista 61 prosenttia (vuonna 2020: 66) pitää nykyisiä alkoholipoliittisia rajoituksia sopivina. (THL, Kantar TNS Oy)

Luottamus&Maine-tutkimus, vastuullisuusmielikuva 3,47; 2021 (vuonna 2020: 3,42) (asteikko 1–5)

Juomakulttuurin kehittyminen, johon Alko osaltaan vaikuttaa

- Hyvinvoinnin edistäminen

Tietoisuuden lisääminen alkoholin haittavaikutuksista ja avun hakemiseen kannustaminen

- Nostamme keskusteluun tärkeitä teemoja, muun muassa #perjantai puhelu on tavoittanut yli 3 milj. suomalaista

Ympäristövaikutusten pienentäminen

- Negatiivisten ilmastovaikutusten vähentäminen
- Luonnonvarojen kestävämpi käyttö

Koko hankintaketjun vastuullisuus

Teemme pitkäjänteistä, jatkuvan parantamisen periaatteeseen perustuvaa työtä edistääksemme muun muassa:

- juomatuotannon ympäristökuorituksen vähentämistä
- eettisiä rekrytointikäytäntöjä
- järjestäytymisvapautta

TOIMINTAAN VAIKUTTAVIA TRENDEJÄ

Alkon toimintaan vaikuttavia trendejä ovat muun muassa digitalisaatio, vastuullisuuden ja hyvinvoinnin merkityksen kasvu, ilmastonmuutos ja muuttuva työelämä.

Alkoholin valmisteveroa korotettiin vuoden 2021 alussa keskimäärin 5 prosenttia. Lisäksi toisena peräkkäisenä koronavuonna matkustaminen on ollut edelleen vähäistä ja ravintoloiden toiminta osittain rajoitettua. Veronkorotuksen ja saatavuusrajoitusten vuoksi alkoholin kokonaiskulutus todennäköisesti edelleen laskee. Valviran tammi-marraskuun 2021 tilaston mukaan kotimaasta ostetun alkoholin kulutus laski 2,3 prosenttia. Valvira ja THL julkaisevat kotimaasta ostetun ja kokonaiskulutuksen luvut myöhemmin vuonna 2022.

MONIKANAVAISTA PALVELUA

Asiakkaat arvostavat vaivatonta, laadukasta ja turvallista monikanavaista palvelua, jossa palvelu ja ostaminen toimivat sujuvasti sekä kivijalkamyymälöiden että digitaalisten kanavien välillä. Oma tiedonetsintä ja muiden kuluttajien kokemuk-

set ja suositukset ohjaavat enenevässä määrin tuotevalintoja. Verkkokaupan tilausmäärän kasvun (+27 prosenttia) lisäksi Alkon mobiilisovelluksen on jo ladannut yli 180 000 käyttäjää (+22 prosenttia), ja yhä suurempi osa verkkokauppatilauksista tehdään mobiilisovelluksen kautta.

Terveyden ja hyvinvoinnin trendi on jatkunut vahvana, mikä näkyy kiinnostuksena alkoholitonta elämäntapaa ja sober curious -ajattelua kohtaan. Alkoholista ei välttämättä luovuta kokonaan, mutta alkoholittomia juomavaihtoehtoja valitaan yhä useammin ja kyseenalaistetaan omia tottumuksia. Alkoholittomien tuotteiden valmistusmenetelmät ovat kehittyneet ja tuotteiden laatu on parantunut, mikä sekä lisää kysyntää.

"

Asiakkaat arvostavat vaivatonta, laadukasta ja turvallista monikanavaista palvelua.

ILMASTONMUUTOKSEN HILLITSEMINEN

Ilmastomuutoksen hillitseminen vaatii työtä kaikilta tahoilta. Yritysten tulee toimenpiteillä pienentää ilmastopäästöjä, käyttää uusiutuvaa energiaa, vaikuttaa luonnon monimuotoisuuteen ja mahdollistaa kuluttajille ilmastoystävällisemmät valinnat. Alkon ilmastopäästöistä 98 prosenttia aiheutuu globaalista ja lokaalista arvoketjusta ja 2 prosenttia yhtiön omasta toiminnasta.

Alko tekee toimenpiteitä koko arvoketjun ilmastopäästöjen vähentämisen eteen yhdessä yhteistyökumppaneidensa kanssa. Yhtiö on sitoutunut valtio-omistajan ilmastotavoitteisiin. Tavoitteena on muun muassa puolittaa juomapakkausten ilmastopäästöjä ja olla toiminnan osalta hiilineutraali vuonna 2030. Ilmastotiekarttaa täsmennetään jatkuvasti tiedon lisääntymisen ja ilmastoa vähemmän kuormittavien toimintatapojen kehittymisen myötä.

MUUTTUVA TYÖ

Koronatilanteen edelleen jatkuessa Alkossa on huolehdittu viranomaisohjeiden mukaisesti henkilöstön työskentelyolosuhteiden ja asiakkaiden myymäläasioinnin terveysturvallisuudesta. Paikkariippumaton etä- ja hybridityö ovat lisääntyneet merkittävästi korona-aikana. Toimistoissa työskentelevät alkolaiset ovat tehneet etä- tai hybridityötä kulloinkin voimassa olevien suositusten mukaisesti. Myymälähenkilöstöllä on ollut mahdollisuus suorittaa digikoulutuksia etänä.

Teknologian kehitys ja uudet työn tekemisen tavat haastavat perinteiset työskentelytavat. Teknologian käyttö lisääntyy aloilla ja tehtävissä, joita ei aiemmin ole mielletty teknisiksi. Alkossa otettiin käyttöön esimerkiksi yhdessä henkilöstön kanssa kehitetty Alma-mobiilisoluvellus, johon on koottu asiakaskohtaamisissa yleisimmin käytettävät Alkon palvelut.

STRATEGIAMME YDIN ON MAAILMAN VASTUULLISIN TAPA MYYDÄ ALKOHOLIA

Alkon missiona on olla maailman vastuullisin alkoholin myyjä ja visionamme on olla asiakkaiden arvostama. Strategian keskiössä on maailmanluokan palvelu ja vastuullisuuden edelläkävijyys.

Alkon missiona on maailman vastuullisin tapa myydä alkoholia. Strategiamme keskeiset painopisteet ovat:

- **Ei tippa, vaan tapa – vastuullisuuden edelläkävijä**
- **Maailmanluokan palvelua – kohtaamisia, joita kehitetään**
- **Innostamalla onnistumisia**
- **Ketterä ja tehokas – taloudellisesti vaikuttava.**

Strategian toteutumisella tavoittelemme visiotamme olla asiakkaidemme arvostama.

EI TIPPA, VAAN TAPA – VASTUULLISUUDEN EDELLÄKÄVIJÄ

Alkoholien käyttöön liittyy yksilöön sekä yhteiskuntaan kohdistuvia terveydellisiä ja sosiaalisia vaikutuksia, mitkä näkyvät Alkon toiminnan perustassa, vastuullisessa alkoholin myynnissä. Vastuullisuus näkyy vahvasti liiketoiminnassamme ja prosesseissamme. Myymälöissämme ja verkkokaupassamme huolehditaan tinkimättömästi vastuullisesta alkoholin myynnistä. Teemme tekoja suomalaisten hyvinvoinnin edistämiseksi ja syrjäytymisen vähentämiseksi yhdessä yhteistyökumppanien kanssa.

Vähennämme oman toiminnan sekä tuotteiden valmistamisesta ja kuljettamisesta aiheutuvia ilmastopäästöjä. Kehitämme hankintaketjun läpinäkyvyyttä, jotta asiakkaat voivat halutessaan tehdä valintoja, jotka toimivat ympäristön sekä alkutuotannon työntekijöiden ja yhteisöjen hyväksi. Varmistamme hankintaketjun vastuullisuutta ja eettisyyttä yhdessä sidosryhmiemme kanssa.

Edistämme suomalaista ruoka- ja juomakulttuuria auttamalla asiakkaita löytämään sopivan juoman eri tilanteisiin. Tarjoamme vastuullisia juomavaihtoehtoja: alkoholittomia, matala-alkoholisia ja pieniä juomapakkauksia. Huolehdimme myymiemme tuotteiden tuoteturvallisuudesta.

Toimimme asiakkaita, työntekijöitä ja muita yhteistyökumppaneita kohtaan tasapuolisesti, syrjimättömästi ja läpinäkyvästi. Viestimme avoimesti vastuullisuustyöstämme ja sen vaikuttavuudesta. Vastuullisuutta johdetaan tavoitteellisesti seitsemän osa-alueen kautta. Osa-alueet kattavat Alkon koko toiminnan.

VASTUULLISUUDEN OSA-ALUEET

Ilmastonmuutos ja koronapandemia vahvistivat edelleen sidosryhmien keskuudessa vastuullisuustyön merkitystä. Päivitimme vuonna 2021 vastuullisuuden olennaisuusanalyysin, jonka mukaisesti tärkeimmät vastuullisuustyömme osa-alueet ovat alkoholihaittojen ehkäisy, vastuu hankintaketjusta ja henkilöstön vastuullinen kohtelu. Vastuullisuudessamme otamme jatkossa entistä vahvemmin huomioon luonnon monimuotoisuuden, kumppanuustyön ja vastuullisuusosaamisen, kuten oman datakypsytyksen kehittämisen.

MAAILMANLUOKAN PALVELUA – KOHTAAMISIA, JOITA KEHUTAAN

Haluamme tarjota asiakkaillemme asiantuntevaa ja sujuvaa palvelua monikanavaisesti. Myymälöissämme ja asiakaspalvelussamme on paikalla asiantuntija, joka kuuntelee, ehdottaa, ilahduttaa ja löytää sopivan ratkaisun. Olemme helposti lähestyttävä, ja haluamme jättää asiakkaalle hyvän kokemuksen.

Haluamme tarjota asiakkaillemme koko maailman lasissa: monipuolisen ja ajankohtaisen myymälävalikoiman, joka on rakennettu juuri sopivaksi ketjuohjauksesta ja paikallisuutta yhdistäen. Tuotteemme ovat tutkittuja ja turvallisia. Asiakkaillemme on mahdollisuus vaikuttaa lähimyyvälänsä valikoimaan Alko-toiveen kautta. Palveluverkoston kattavuus sekä sujuvuuden edelleen kehittäminen kaikissa kanavissa on tärkeää.

INNOSTUMALLA ONNISTUMISIA

Jatkamme henkilöstön osaamisen kehittämistä ja alkolaisten asiantuntemuksen vahvistamista. Kehitämme johtamista ja esihenkilötyötä. Monimuotoisuus ja erilaisuus ovat meille vahvuuksia, joita voimme hyödyntää. Rakennamme kulttuuriamme päivittäin arjessa. Kulttuurimme kulmakivet: yhdessä tekeminen, selkeys ja vaikuttavuus, näkyvät myös asiakkaalle.

KETTERÄ JA TEHOKAS – TALOUDELLISESTI VAIKUTTAVA

Parannamme ja kehitämme tekemistämme jatkuvasti, oli kyse sitten tiedolla johtamisesta tai prosessien tai järjestelmien uudistamisesta. Kiinnitämme huomiota kustannustehokkuuteen, työn sujuvuuteen ja kokeilemme uusia moderneja toimintatapoja ennakkoluulottomasti. Taustaprosesseja kehitetään koko ajan siten, että varmistamme kulkevamme kehityksen kärjessä. Tiimimme voivat vaikuttaa omaan työhönsä ja osallistua kehittämiseen, mikä nopeuttaa niin päätöksentekoa kuin toteutusta.

Alkon kautta kerättävät alkoholi- ja arvonnäisävero, maksut sekä jaettavat voittovarot käytetään julkisten palvelujen tuottamiseen.

VASTUULLISUUDEN VUODEN 2030 TAVOITTEET, JOITA MUUT STRATEGISET TAVOITTEET TUKEVAT

Kuva: 123rf.com

Suomalaisten hyväksyntä 70 %, Alkon palvelupiste 100 % kunnista

**EI TIPPA, VAAN TAPA –
VAIKUTTAVIA TEKOJA
HYVINVOINNIN EDISTÄMISEKSI**

TOP 10 -sijoitus Luottamus&Maine
-tutkimuksessa
Vaikuttavuusselvitykset

**TINKIMÄTTÖMÄSTI
VASTUULLINEN
ASIAKASPALVELU**

Myynninvalvonnan toteuma
myymälöissä 100 %
teknisten ratkaisujen tuella

**VALINTOJA
YMPÄRISTÖN HYVÄKSI**

Juomapakkausten
ilmastopäästöt vs. 2020
-50 %

**NÄKYMÄTÖN
NÄKYVÄKSI**

Juomien pääraaka-aineiden
hankintaketjun
100 % läpinäkyvyys

Alkolainen vastuullisuusosaaja innostuu ja innostaa

STRATEGIA TYÖSTETTY YHDESSÄ ALKOLAISTEN KANSSA

Voimassa oleva strategiamme työstettiin vuonna 2018 yhdessä alkolaisten kanssa muun muassa pienryhmissä ja kaikille työntekijöille avoimessa verkkotyöpajassa. Syksyllä 2020 päivitimme strategian vastaamaan koronan kirittämiin toimintaympäristön muutoksiin, kuten digitalisaation vahaan läpimurtoon, asiakkaiden entistä yksilöllisempiin odotuksiin sekä ympäristövaikutusten entistä vahvempaan huomioimiseen.

Strategiassamme on pidetty kiinni asiakas-, vastuullisuus-, henkilöstö- ja tehokkuustavoitteista. Täydensimme strategi-
aamme myös Alko-tarinalla sekä tavoitekulttuurilla.

Päivitämme strategi-
aamme keväällä 2022. Alkolaisia osallistetaan strategian työstöön sisäisissä työpajoissa ja työryhmissä.

VAIKUTTAVIA TEKOJA HYVINVOINNIN EDISTÄMISEKSI

Vastuullisuutta johdetaan Alkon strategian mukaisesti, seitsemän osa-alueen kautta. Osa-alueet kattavat Alkon koko toiminnan nojaten perustehtäväämme alkoholin vastuullisena myyjänä. Vastuullisuustyölle asetetaan pitkän tähtäimen tavoitteita, joiden saavuttamista tuetaan vuosittain laadittavalla toimintasuunnitelmalla.

Vastuulliselle toiminnalle ja sen kehittämiselle asetetaan vuosittain selkeät tavoitteet. Vastuullisuuden työryhmä käsittelee vastuullisuuden kehitysprojektit ja toimenpiteet. Johtoryhmä käsittelee strategian ja toimintasuunnitelman kannalta keskeiset vastuullisuusasiat. Operatiivisesta johtamisesta vastaa kunkin liiketoimintayksikön ja tukitoiminnon vetäjä.

Alkon hallitus käsittelee säännöllisesti keskeisiä vastuullisuustoimenpiteitä, jotka hallituksen vastuullisuusvaliokunta on valmistellut. Hallintoneuvosto vahvistaa vastuullisuustoimenpiteiden vuosisuunnitelman ja antaa kertomuksen edellisen vuoden toimenpiteistä. Toimitusjohtaja raportoi vastuullisuussuunnitelman toteuttamisesta Alkon yhtiökokouksessa. Yhtiökokous päättää yhtiön antamien lahjoitusten enimmäismäärästä. Alko tekee tiivistä yhteistyötä ympäristöasioissa sekä hankintaketjun jäljitettävyydessä ja eettisyydessä Ruotsin, Norjan, Islannin sekä Färsaarten alkoholimonopolien kanssa.

Vuonna 2020 teetimme vaikuttavuusanalyysin T-Median Luottamus&Maine-tutkimuksen vastuullisuuden osatekijöistä.

Tulosten mukaan merkittävin vaikutus vastuullisuusmielikuvaamme on alkoholihaittojen ennaltaehkäisemiseksi ja korjaamiseksi tehtävällä työllä, vastuullisen juoma- ja ruokakulttuurin edistämällä sekä juomiin liittyvien kulttuurillisten ja maantieteellisten piirteiden esiintuomisella. Meiltä odotetaan myös lakien ja säännösten tunnollista noudattamista, vain turvallisten ja tutkittujen tuotteiden myyntiä sekä panostusta henkilöstön kouluttamiseen. Vastuullisuuden olennaisuudet päivitettiin vuonna 2021, vuonna 2022 alkavan strategiapäivityksen taustaksi.

Vastuullisuutta tuovat esiin myös eri viestintäkanavissa näkyvät teemat. Teemojen tavoitteena on lisätä sidosryhmien tietämystä Alkossa tehtävästä vastuullisuustyöstä. Samalla vastuullisuustyö konkretisoituu myös henkilöstöllemme ja luo merkityksellisyyttä heidän työhönsä. Vuoden 2021 viestinnässä korostui asiointin turvallisuuden varmistamisen lisäksi yksinäisyysteema. Muita teemoja olivat hiilineutraalit ja eettiset tuotteet, #todistaikäsi-otsikolla kulkevat myynninvalvonnan tehoviikot, kansainvälinen FASD-päivä (Fetal Alcohol Spectrum Disorders), Vihreiden valintojen ympäristövastuullinen pakkaus sekä Pride.

Alkon vastuullisuustavoitteet 2030 edistävät myös omalta osaltaan kahdeksaa YK:n kestävän kehityksen tavoitetta:

- 3. Terveystä ja hyvinvointia
- 6. Puhdas vesi ja sanitaatio
- 8. Ihmisarvoista työtä ja talouskasvua
- 12. Vastuullista kuluttamista
- 13. Ilmastotekoja
- 14. Vedenalainen elämä
- 15. Maanpäällinen elämä
- 17. Yhteistyö ja kumppanuus

YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden edistäminen on myös osa Alkon ja muiden pohjoismaisten alkoholimonopolioiden välistä vastuullisuusyhteistyötä. Myös muu yhteistyö ja kumppanuudet ovat olennainen osa Alkon vastuullisuustyötä.

Ympäristöasiat sisältyvät Alkon vastuullisuusohjelmaan. Sen toteuttamisesta vastaa kestävän kehityksen asiantuntija, joka tekee kehitystyötä eri yksiköiden asiantuntijoiden kanssa ympäristönäkökulman huomioimiseksi sekä hankintaketjun, tuotevalikoiman, myymäläverkoston että tuoteviestinnän kehittämisessä. Yhtiön ympäristöpolitiikka määrittää, että toimintaa kehitetään ympäristönäkökulma huomioiden: säästetään luonnonvaroja ja vähennetään niiden kuluttamista.

YHTEISTYÖSSÄ SIDOSRYHMIEN KANSSA ITSEÄMME ISOMPIA TEKOJA

Yhteistyö ja vuorovaikutus sidosryhmien kanssa on olennainen osa toimintaamme. Sidosryhmien palaute auttaa meitä ymmärtämään toimintaympäristön trendejä ja signaaleja. Se ohjaa meitä kehittämään liiketoimintamme ja vastuullisuustyötämme. Sidosryhmien odotukset ovat haastaneet meitä hyödyntämään teknologiaa sekä kehittämään edelleen toimintatapojamme.

Alkoholihaittojen ehkäisy on Alkon perustehtävä, jota toteutamme muun muassa tukemalla kotimaista alkoholitutkimusta ja tekemällä yhteistyötä järjestöjen ja kumppanien kanssa. Yhteistyöhankkeet ovat erilaisia, mutta kaikkia niitä yhdistää sama tavoite: hyvinvoinnin edistäminen yhteiskunnassa. Vuonna 2021 keskityimme yksinäisyyden ennaltaehkäisyyn yhteiskunnassamme ja jatkamme tätä työtä myös vuonna 2022.

Viestimme teemasta niin omissa kanavissamme kuin muisakin medioissa teemalla #perjantai puhelu. Teimme myös yhteistyötä somevaikuttajien kanssa tavoittaaksemme uusia kohderyhmiä. [→ Lue lisää](#)

Annoimme taloudellista tukea yksinäisyystyötä tekeville tahoille, kuten Mieli ry:lle sekä HelsinkiMissiolle. Erityisesti korona-aika on kasvattanut avun tarvitsijoiden määrää, eivätkä resurssit ole riittäneet avun tarjoamiseen kaikille sitä tarvitseville. Taloudellinen tukemme kohdennettiin erityisesti henkilöresurssoinnin vahvistamiseen.

Ymmärtääksemme paremmin alkoholinkäytön ja yksinäisyyden välisiä yhteyksiä rahoitimme tutkimuksen kyseisestä aiheesta. Tulokset julkaistiin marraskuussa 2021 Mielen-terveysmessuilla, joilla vieraili lähes 2 900 asiantuntijaa. Tutkimuksen tulokset vahvistivat, että etenkin negatiivisten tunteiden hallitsemisen motiivi on yhteydessä haitalliseen alkoholinkäyttöön. Päihteistä haetaan helpotusta yksinäisyyteen liittyvään ahdistukseen ja tyhjiin oloihin. Keinoja yksinäisyydestä pääsemiseksi tunnistettiin vähemmän, jopa verrattuna haitalliseen alkoholinkäyttöön.

Yksinäisyyden ennaltaehkäisemiseen tähtäävä työ näkyy myös alkolaaisessa työyhteisössä. Alko on mukana HelsinkiMission Work to Belong -pilottihankkeessa, jonka tavoitteena on tunnistaa keinoja ennaltaehkäistä yksinäisyyttä työelämässä. [→ Lue lisää](#)

Teknologia tarjoaa konkreettisia keinoja kaverin löytämiseksi. Kaverisovellus on valtakunnallinen täysi-ikäisille tarkoitettu

"

Vuoden 2021 aikana keskityimme yksinäisyyden ennaltaehkäisyyn yhteiskunnassamme.

maksuton palvelu, jonka avulla voi löytää kaverin arkisiin tilanteisiin, kuten lenkkiseuraksi. Alkon tuella Kaverisovellus otti käyttöön sähköisen tunnistautumisen, jonka avulla varmistetaan käyttäjille turvallisempi kohtaamispaikka.

Alko oli mukana Nuorten Akatemian kanssa toukokuussa järjestetyillä virtuaalisilla Päihdepäivillä. Messujen teemana oli Päihteet, mieli ja nuorten hyvinvointi. Yhteisen messuosaston tavoitteena oli tuoda esiin Nuorten Akatemian palveluita, kuten Mahis-toimintaa, jota Alko on tukenut jo yli 20 vuotta. Messuille osallistui yli tuhat sosiaali- ja terveysalan ammattilaista.

Muita merkittävimpiä hyvinvoinnin edistämiseen tähtääviä yhteistyöhankkeita olivat FASD-kampanja yhdessä Kehitysvammaliiton kanssa, Fragile-näytelmän digitaalinen taltiointi yhteisöjen käyttöön Heikki Törmä Oy:n toimesta sekä suomalaisten liikkumisen ja terveellisten elämäntapojen edistämisen yhteistyössä Suomen Olympiakomitean kanssa. Lisäksi Alko lahjoitti suomalaiselle alkoholitutkimukselle yhteensä 530 000 euroa. [→ Lue lisää](#)

FASD-KAMPANJA RAITTIIN RASKAUDEN PUOLESTA

Alko on vuodesta 2015 lähtien kampanjoinut yhdessä Kehitysvammaliiton kanssa FASD-tietoisuuden lisäämiseksi avaamalla myymälöiden ovet FASD-päivänä 9.9. yhdeksän minuuttia normaalia myöhemmin. Alkoholin aiheuttamien sikiövaurioiden kirjoa kutsutaan kirjainyhdistelmällä FASD (fetal alcohol spectrum disorders). Suomessa syntyy joka vuosi 600–3 000 lasta, joilla on jonkinasteinen alkoholivaurio.

Haastoinme Suomen suurimmat päivittäistavarakaupat jälleen mukaan FASD-kampanjaan. R-kioski ja S-ryhmän ketjut vastasivat toistamiseen Alkon haasteeseen aloittamalla alkoholinmyynnin FASD-päivänä normaalia myöhemmin sekä viestimällä asiakkailleen raittiin raskauden puolesta. Uutena vaikuttamisen kanavana kampanjassa oli sosiaalisen median vaikuttajayhteistyö. Vaikuttajakampanja yksinään tavoitti yli 200 000 nuorta aikuista.

Alkon tuella toteutettiin myös Kymsojen alueella 13 neuvolassa pilotti, jonka tavoitteena oli rohkaista neuvoloiden henkilökuntaa ottamaan alkoholinkäyttö puheeksi ja ehkäistä alkoholista aiheutuvia sikiöhaittoja. Pitkän tähtäimen tavoitteena on valtakunnallisen puheeksioton mallin luominen. Hankekumppaneina pilotissa olivat Kehitysvammaliitto, Ensi- ja turvakotien liitto sekä A-klinikkasäätiö. Vuoden aikana pilotin koulutusosuudet saatiin toteutettua suunnitellusti. Työ jatkuu vuonna 2022.

Pohjoismaisen alkoholimonopoliin yhteistyö lisää vaikuttavuutta kansainvälisessä hankintaketjussa

Kaikkia pohjoismaisia alkoholimonopoleja Suomessa, Ruotsissa, Norjassa, Islannissa ja Färsaarilla yhdistää laissa määritetty perustehtävä alkoholin kulutuksen aiheuttamien haittojen vähentämiseksi. Sama perustehtävä on aktivoinut yhteispohjoismaista yhteistyötä jo vuosikymmenien ajan. Lisäksi tavoite hankintaketjujen ja tuotteiden vastuullisuuden lisäämiseksi on ollut yhteisellä agendalla vuodesta 2008 lähtien.

Nykyisin pohjoismaista yhteistyötä edistetään kolmessa työryhmässä, jotka ovat alkoholipoliittinen, sosiaalisen vastuun sekä ympäristövastuun työryhmä. Toimitusjohtajat hyväksyvät työryhmien vuosittaiset toimintasuunnitelmat. Yhteisen ympäristö- ja sosiaalisen vastuun tahtotilan jakaminen sekä kommunikointi hankintaketjujen kansainvälisille osapuolille lisää vaikuttavuutta.

SIDOSRYHMÄT

SIDOSRYHMÄT	YHTEISTYÖN JA OSALLISTAMISEN ERI TAPOJA
Asiakkaat	Asiakastutkimukset, asiakaspalautteet, myymälätapahtumat, uutiskirjeet, asiakaslehti, trendiraportti, verkkosivut ja sosiaalinen media
Omistaja, poliittiset päättäjät, valvovat viranomaiset Valvira ja aluehallintovirastot	Yhteydenpito, tapaamiset, työryhmät, verkkosivut, vastuullisuusraportti ja vuosikertomus
Järjestöt, verkostot ja paikallisyhteisöt	Tapaamiset, työryhmät ja muu yhteistyö kansalais-, työntekijä-, ympäristö- sekä sosiaali- ja terveysalan järjestöjen kanssa niin kotimaassa kuin kansainvälisesti, verkkosivut, vastuullisuusraportti ja vuosikertomus
Henkilöstö	Johtamisjärjestelmän mukaiset palaverikäytännöt, valmennukset, osallistaminen projekteihin ja kehitystyöhön, henkilöstötutkimukset, -mittarit ja -raportit, sisäinen viestintä, verkkosivut ja sosiaalinen media
Tavarantoimittajat	Tavarantoimittajayhteistyöhön liittyvät hankintaehdot, jatkuva yhteistyö ja tapaamiset, tuottajavierailut ja -tilaisuudet, vastuullisuusyhteistyöhön liittyvät seminaarit, auditoinnit ja koulutukset, tavarantoimittajatutkimukset, tapaamiset toimialajärjestöjen kanssa, niin kotimaassa kuin kansainvälisesti, verkkosivut, vastuullisuusraportti ja vuosikertomus
Vuokranantajat	Vuositapaamiset, investointisuunnitelmien ja -aikataulujen katsaukset, sosiaalinen media ja verkkosivut
Media	Mediatiedotteet ja -infot, toimittajapruuvit, haastattelut, verkkosivut, sosiaalinen media ja vierailut, vastuullisuusraportti ja vuosikertomus
Tutkimustahot	Tutkimushankkeet, taloudellinen tuki suomalaiselle tutkimukselle, tiedon jakaminen, tilaisuudet, luennot ja verkkosivut

ALKON JÄSENYYYDET ERI JÄRJESTÖISSÄ

Alkon edustajia toimii useissa kansallisissa ja kansainvälisissä järjestöissä. Ohessa on listattu merkittävimmät näistä edustuksista. Hallituksen jäsenten keskeiset luottamustoimet on kerrottu kohdassa Hallinnointi.

KANSAINVÄLISET JÄRJESTÖT

Amfori, amfori Network Finlandin puheenjohtaja: vastuullisuuspäällikkö Marja Aho

MUUT JÄRJESTÖT JA YHTEISÖT

Alkoholitutkimussäätiön hallitus: yhteiskuntasuhdepäällikkö Ilari Ceder

Aluehallintoviranomaisen Päihdehaittojen ehkäisy ja terveyden edistäminen -työryhmä: palvelujohtaja Kimmo Mäkelä

Elinkeinoelämän Keskusliiton talous- ja verovaliokunta: talousjohtaja Anton Westermarck

Helsingin seudun kauppakamarin kaupan & palveluiden valiokunta: palvelujohtaja Tatu Vanninen

Hotelli- ja ravintolamuseosäätiön hallintoneuvosto: vastuullisuuspäällikkö Marja Aho

Hotelli- ja ravintolamuseosäätiön hallitus: markkinointipäällikkö Sari Karjalainen

Hämeen kauppakamarin kaupanvaliokunta: palvelujohtaja Pirjo Hirvonen

Keski-Suomen kauppakamarin Liikenne- ja aluerakennevaliokunta: palvelujohtaja Mika Kauppinen

Lapin kauppakamarin Kaupan ja Rajakaupan valiokunta: palvelujohtaja Kaija-Leena Kerkelä

Maa- ja metsätalousministeriön EU18-jaoston viini- ja alkoholiasioiden alajaosto: laboratoriopäällikkö Eeva-Maria Rintala

Pakka-työryhmä, Hämeenlinna: palvelujohtaja Pirjo Hirvonen

Pakka-työryhmä, Kokkola: palvelupäällikkö Kaija Haldin

Pakka-työryhmä, Lahti: palvelujohtaja Pirjo Hirvonen

Pakka-työryhmä, Lappeenranta: palvelupäällikkö Harri Hokkanen

Pakka-työryhmä, Oulu: palvelujohtaja Kaija-Leena Kerkelä

Pakka-työryhmä, pk-seutu: palvelujohtaja Tatu Vanninen ja vastuullisuusasiantuntija Virpi Valtonen

Pakka-työryhmä, Vaasa: palvelupäällikkö Seppo Metsola

Pakka-työryhmä, Varkaus: palvelujohtaja Mika Kauppinen

Pakka-työryhmä, Varsinais-Suomi: palvelujohtaja Juha Laanti

Palvelualojen työnantajat PALTA ry:n hallitus: toimitusjohtaja Leena Laitinen

Palvelualojen työnantajat PALTA ry:n Työmarkkinavaliokunta: henkilöstöjohtaja Heli Hassinen-Biberger

Suomen Keräyslasiyhdistys ry:n hallitus: viestintäjohtaja Maritta Iso-Aho

Suomen Palautuspakkaus Oy:n hallitus: toimitusketjujohtaja Tino Battilana

Tampereen Kauppakamarin kaupan valiokunnan jäsen: palvelujohtaja Kimmo Mäkelä

Turun kauppakamarissa kaupan ja palvelun valiokunnan jäsen: palvelujohtaja Juha Laanti

TUKI SUOMALAISTEN HYVINVOINNILLE

	Summa (€)
YHTEISTYÖHANKKEET 2021	
Mieli ry (yhteistyö yksinäisyyden ennaltaehkäisemiseksi)	100 000
Helsinkimissio ry (yhteistyö yksinäisyyden ennaltaehkäisemiseksi)	50 000
Suomen Olympiakomitea ry (suomalaisen urheiluseuratoiminnan tuki)	45 000
Heikki Törmi Oy (Fragile-taltiointi)	24 032
Kehitysvammaliitto (FASD-yhteistyö)	20 000
Nuorten Akatemia ry (Mahis-toiminnan tuki)	20 000
Superlaiffi Oy (Kaverisovellus)	20 000
Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry (Selvästi hyvää työtä)	15 600
Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (Yhteiskuntapolitiikka-lehti)	15 000
Nelli L (Alkoholi&Yksinäisyys-selvitystyö)	11 250
Pidä Saaristo Siistinä ja Pidä Lappi Siistinä (ympäristöyhteistyö)	13 000
Helsingin Nuorkauppakamari ry (Vuoden poliisi -tunnustus)	3 500
YHTEENSÄ	337 382
LAHJOITUKSET 2021	
Hotelli- ja ravintolamuseon kannatusyhdistys ry (ruoka- ja juomakulttuurin kehittäminen)	25 000
Joulupuu ry (Joulupuu-keräyksen pääyhteistyökumppanuus)	10 000
Veikko ja Lahja Hurstin Laupeudentyö ry (vähävaraisten jouluiset ruokalahjat)	10 000
Alko-Altia eläkeläiset (kerhotoiminnan avustus)	7 000
Hotelli- ja Ravintolamuseosäätiön juhlarahasto	2 000
YHTEENSÄ	54 000
TUTKIMUS 2021	
Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (Juomatapatutkimus)	400 000
Alkoholitutkimussäätiö (Alkoholitutkimus)	90 000
Työterveyslaitos (Etätyö ja työkyky -selvitys)	40 000
YHTEENSÄ	530 000
Yhteensä hyvinvoinnin puolesta, syrjäytymistä vastaan (EUR)	921 382

NAUTITAAN VASTUULLISESTI

NAUTITAAN VASTUULLISESTI

Maaailman vastuullisin tapa myydä alkoholia	24
Case: Perjantaipuhelu	29
Case: Tunnetta peliin	30
Tutkitusti turvallinen ja laadukas valikoima vastaa asiakkaiden toiveisiin	31
Case: Ilmastonmuutoksen vaikutukset viininviljelyyn	35
Osaamisen kehittämisen malli mahdollisti alkolaisille uudenlaisia tapoja kehittyä	36
Case: Johtamisvalmennuksella syvennetään kulttuuria ja kohtaamisia	41
Valintoja ympäristön hyväksi	42
Case: Pakkauksella on merkittävä vaikutus juoman hiilijalanjälkeen	46
Pitkäjänteistä työtä ihmisten hyvinvoinnin puolesta	47
Muuttuva toimintaympäristö vaati reagoitakykyä	51

MAAILMAN VASTUULLISIN TAPA MYYDÄ ALKOHOLIA

Tavoitteenamme on, että alkoholijuomia ei myydä alaikäiselle, selkeästi päihtyneelle tai häiritsevästi käyttäytyvälle henkilölle tai välittämistarkoituksiin. Iän tarkastamisen toteutumista mittaavan ikäraja-mysteryn tulos heikkeni, mutta säilyi edelleen hyvällä tasolla siitä huolimatta, että kasvomaskien käyttö vaikeutti asiakkaiden iän arvioimista.

Mystery-testiasioinnit

Alko mittaa ulkopuolisen tahon toteuttamilla mystery-testiasioinneilla nuoren asiakkaan iän tarkastamisen toteutumista sekä hänen kokemustaan palvelun laadusta. Mittauksessa täysi-ikäiset testiasiakkaat asioivat myymälöissä ja noutopisteissä. Vuonna 2021 tehtiin yhteensä 1 613 testiasiointia joista 1 469 kohdistui Alkon myymälöihin ja 144 Alkon ulkopuolisiin noutopisteisiin.

MIKSI TÄMÄ ON MEILLE TÄRKEÄÄ:

Alkoholi ei ole mikä tahansa hyödyke. Sen käytöstä aiheutuu terveydellisiä, taloudellisia ja inhimillisiä haittoja käyttäjälle, sekä hänen läheisilleen ja koko yhteiskunnalle. Alkon tehtävä on myydä alkoholijuomia vastuullisesti. Alko on erikoisliike, jonka me kaikki yhdessä omistamme. Siksi jokainen asiakas ansaitsee osakseen maailmanluokan palvelua.

LÄHESTYMISTAPAMME:

Vastuullinen alkoholinmyynti tarkoittaa Alkossa sitä, että emme myy alkoholijuomia alaikäisille, päihtyneille tai välittämistarkoituksiin. Kehitämme jatkuvasti henkilöstömme vastuullisuusosaamista. Tarjoamme asiakkaille myös alkoholittomia vaihtoehtoja sekä pieniä pakkauskokoja. Paljousalennukset, kaupantekijäiset, lisämyynti tai yksittäisten tuotteiden markkinointi eivät kuulu Alkon toimintatapoihin. Tarjoamme maailmanluokan palvelua ja kohtaamme jokaisen asiakkaan juuri sellaisena kuin hän ja hänen tarpeensa ovat. Kehitämme asiakaskokemusta kokonaisvaltaisesti.

TÄRKEIMMÄT TAVOITTEEMME:

Alkon missiona on olla maailman vastuullisin alkoholinmyyjä ja tuottaa maailmanluokan palvelua. Mittaamme onnistumistamme nuoren asiakkaan iän tarkastamisessa mystery-testiasioinneilla sekä omavalvonnan rekisteröinneillä. Myymälöiden ikärajavalvonnan tavoite vuodelle 2021 oli 98 prosenttia. Tavoitteenamme on, että kohtaamme asiakkaan aidosti hänen tyyliinsä ja tahtinsa mukaan. Asiakas saa meiltä asiantuntevaa ja ilahduttavaa palvelua.

VASTUULLISET MYNTIKÄYTÄNNÖT MYYMÄLÖISSÄ JA NOUTOPISTEISSÄ

Tavoitteenamme on tarkastaa ikä henkilötodistuksesta kaikilta alkoholijuomia ostavilta, alle 30-vuotiailta vaikuttavilta asiakkailta. Nuoren asiakkaan ikä tarkastettiin 93,6 prosentissa testikäynneistä. Tulos on edelleen hyvällä tasolla, mutta se heikkeni edellisvuoden huipputulokseen, 97,9 prosenttia, verrattuna, eikä vuoden 2021 kunnianhimoista tavoitetta, 98 prosenttia, saavutettu.

Osasyynä tulospudotukseen oli se, että kiristimme huhtikuussa 2021 ikärajavalvonnan onnistumista mittaavan ikäraja-mysteryn kriteeristöä kasvomaskien käytön osalta. Myyjän tulee pystyä varmistamaan asiakkaan ikä, eikä se onnistu luotetavasti, jos asiakkaan kasvot ovat peitettynä. Asiointikäynti merkittiin epäonnistuneeksi, vaikka henkilöllisyystodistus tarkastettiin, mutta myyjä ei pyytänyt asiakasta riisumaan kasvomaskia iän tarkastamisen ajaksi. Vuoden 2022 tavoitteena on 97 prosenttia onnistuminen ikäraja-mysteryissä.

Kuntien ja kaupunkien ehkäisevän päihdetyön toimijat tekevät vuosittain [Pakka-toimintamallin](#) mukaisia alkoholin ostokokeita eri puolilla Suomea. Lahden kaupungin ehkäisevän päihdetyön syksyllä 2021 toteuttamissa koeostoissa joka kolmannelle nuorelle myytiin tupakkaa tai alkoholia ilman, että henkilöllisyyttä tarkastettiin. Alkossa ikä tarkastettiin jokaiselta nuorelta asioltajalta.

Kampanjoimme touko- ja elokuussa #todistaikäsi-teemalla, joka kannusti nuoria näyttämään paperit Alkon kassalla oma-aloitteisesti. Osana kampanjaa viestimme myös kasvomaskin poistamisesta iän tarkastuksen yhteydessä Ei ikää silmistä näe -viestintämateriaaleilla ja Alkon verkkosivuilla olleella ikätestillä, jonka avulla pystyi testaamaan käytännössä, miten helppoa tai vaikeaa iän arvioiminen on, kun kasvoilla on maski. [→ Lue lisää](#)

PEREHDYTYS VASTUULLISEEN MYNTITYÖHÖN

Ammattitaitoinen henkilöstö on avainasemassa alkoholinmyynnin vastuullisuuden varmistajana. Uudet työntekijät suoritavat heti ensimmäisenä työpäivänään Myynninvalvonnan passi -kokeen, jonka avulla he saavat perusosaamisen ikäraja-, päihtymys- ja välittämisepäilyvalvontaan. Koko henkilöstö suorittaa passin kolmen vuoden välein. Koulutusten lisäksi käytännön työssä oppiminen on tärkeää, koska osaaminen kehittyy vähitellen kertyvän kokemuksen kautta.

”
 Ammattitaitoinen henkilöstö on avainasemassa alkoholinmyynnin vastuullisuuden varmistajana.

Myös Alkon ulkopuolisten noutopisteiden henkilöstöä koulutetaan vastuullisiin myyntikäytäntöihin. Vuonna 2020 käyttöön otetun noutopisteiden myynninvalvonnan koulutuksen suoritti 66 noutopistettä. Jokaisen noutopisteen on tarkoitus suorittaa koulutus ja koulutukset jatkuvat näin ollen myös vuonna 2022.

Verkkokauppatilauksia luovutettaessa kaikkien asiakkaiden henkilöllisyys sekä ikä tulee tarkastaa henkilöllisyystodistuksesta. Noutopisteiden ikätarkastusten onnistumista mitataan mystery-testiasioinneilla. Vuoden 2021 tulos oli 70,1 prosenttia (93,3). Tuloksen merkittävä lasku johtui keuhkalla tehdystä ikäraja-mysteryn kriteeristön tiukennuksesta, sillä valtaosa epäonnistumisista johtui siitä, että vaikka asiakkaan ikä tarkastettiin henkilöllisyystodistuksesta, asiakkaan kasvomaskia ei pyydetty laskemaan. Tavoitteenamme on varmistaa, että vastuullisia toimintatapoja noudatetaan kaikissa myyntikanavissamme, ja siksi jatkamme myös vuonna 2022 noutopisteiden henkilökunnan myynninvalvonnan osaamisen kehittämistä.

VUONNA 2022 IKÄRAJATARKASTUKSIA 5,7 MILJOONAA

Mystery-testiasiointien lisäksi tärkeä osa Alkon vastuullisuutta on myymälöiden omaoivalvonta. Myymälöissä iän tarkastukset, kuten muutkin myynninvalvontatoimet, kirjataan kassajärjestelmään. Tuloksia seurataan alueittain, myymälöittäin sekä myyjätasolla. Seurannan tavoitteena on varmistaa tasalaatuinen ja luotettava myynninvalvonta kaikissa myymälöissä. Vuonna 2021 nuoren asiakkaan ikä tarkastettiin yli 5,7 miljoonaa (5,4) kertaa, alkoholin välittämisepäilytarkastuksia tehtiin lähes 299 000 (yli 316 000) ja päihtymysepäilytarkastuksia yli 472 000 (lähes 511 000) kertaa.

VASTUULLINEN ASIAKASPALVELU

	2017	2018	2019	2020	2021
Ikärajatarkastukset (milj. kpl)	4,6	4,6	4,6	5,4	5,7
Päihtymysepäilytarkastukset (1 000 kpl)	670	577	522	511	472
Välitysepäilytarkastukset (1 000 kpl)	395	359	316	316	299
Asiointikieltosopimukset (kpl)	14	13	22	21	36

ASIOINTIKIELTOSOPIMUS JA HUOLIKORTTI

Asiointikieltosopimus ja Huolikortti ovat työkaluja Alkon myymälähenkilökunnalle tilanteisiin, joissa asiakas ilmaisee huolensa omasta tai läheisensä alkoholinkäytöstä. Asiointikieltosopimuksella asiakas voi vapaaehtoisesti rajoittaa alkoholijuomien ostoja yhdestä tai useammasta Alkon myymälästä. Aloite sopimuksen laatimiseksi voi tulla asiakkaalta itseltään tai hänen läheiseltään. Asiointikieltosopimukset ovat aina määräaikaaisia, enintään 12 kuukauden mittaisia. Vuonna 2021 tehtiin yhteensä 36 (21) asiointikieltosopimusta, joista yhtä lukuun ottamatta kaikki olivat ns. täyskieltoja.

Huolikortin avulla asiakasta voidaan ohjata etsimään tietoa tai ottamaan yhteyttä apua tarjoaviin tahoihin. Kortin päivitetty versio otettiin käyttöön myymälöissä keväällä 2021. Uudessa Huolikortissa apua tarjoavien tahojen yhteystiedot ovat aiempaa laajemmat kattaen päihteiden lisäksi myös kriisi- ja väkivaltatilanteissa apua tarjoavia tahoja, tukea yksinäisyyttä kokeville sekä apua vauva- ja odotusajan päihdeongelmiin. Kortti on jaossa myymälöissä ja se on saanut hyvää palautetta sekä henkilökunnalta että asiakkailta.

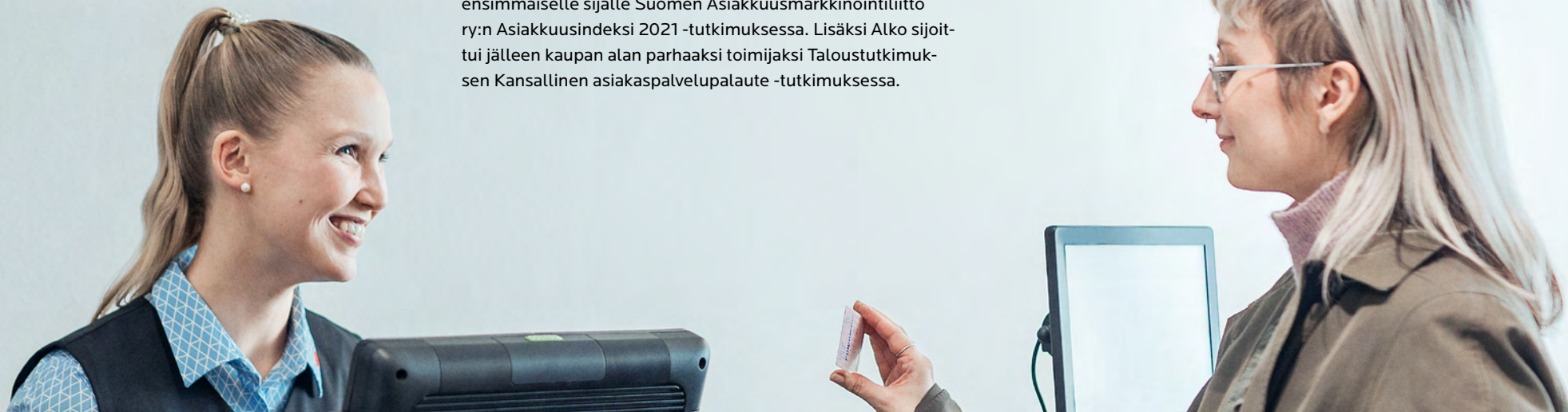
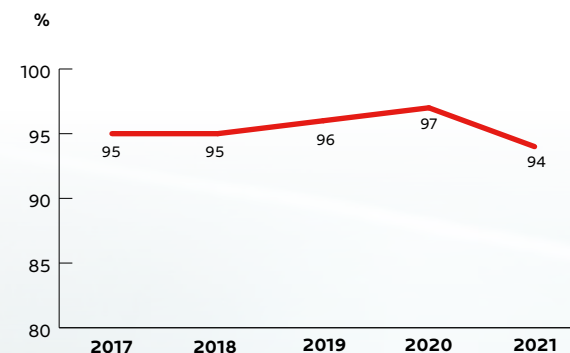
ASIOINTI MONIKANAVAISSA ALKOSSA SAA HYVÄLLE TUULELLE

Positiivinen tunnekokemus on keskeisessä roolissa erinomaisen asiakaskokemuksen aikaansaamisessa. Alkon palvelussa on vuoden 2021 aikana korostettu yhä enemmän tunteen merkitystä. Haluamme, että asiakkaalle jää hyvä mieli meillä asioidessa ja että hän kokee saavansa Alkosta henkilökohtaisen palvelun, neuvojen ja vinkkien kautta muutakin kuin vain ostamansa tuotteen.

Tavoittelemme henkilöstömme jatkuvalla koulutuksella sitä, että meillä on tarjota aina asiantuntevaa ja ystävällistä palvelua niin myymälöissä kuin digitaalisissa kanavissamme. Asiakkaan positiivinen tunnekokemus ei synny itsestään, vaan se lähtee henkilöstön omasta tunnekokemuksesta työpaikalla. Valmentava johtaminen ja monipuolinen panostus osaamisen kehittämiseen antavat varmuutta ja iloa palvelutilanteeseen. Rento tunnelma saa näkyä asiakkaille.

Olemme onnistuneet tarjoamaan maailmanluokan palvelua asiakkaillemme niin myymälöissä, noutopisteissä, verkko-kaupassa kuin digitaalisissa palveluissakin. Tästä yhtenä osoituksena on Alkon sijoittuminen asiakaskokemuksen ensimmäiselle sijalle Suomen Asiakkuusmarkkinointiliitto ry:n Asiakkuusindeksi 2021 -tutkimuksessa. Lisäksi Alko sijoittui jälleen kaupan alan parhaaksi toimijaksi Taloustutkimuksen Kansallinen asiakaspalvelupalaute -tutkimuksessa.

MYYMÄLÖIDEN ONNISTUMINEN MYSTERY-TESTIASIOINNEISSA

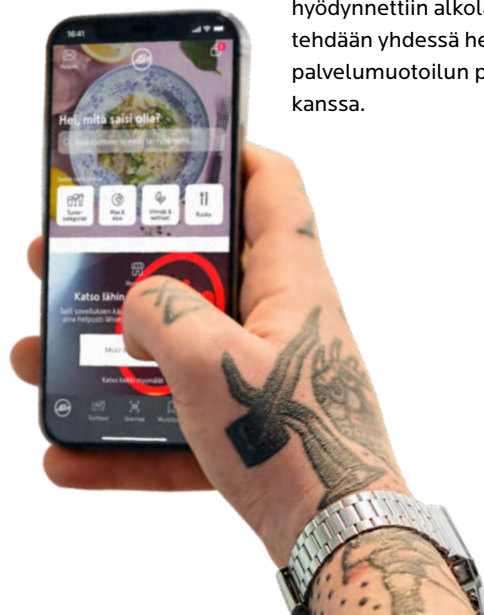

DIGITAALISUUS TUKEE VAIVATONTA ASIOINTIA

Vuonna 2021 sujuvoitettiin digitaalista asiointia ja toimme asiakkaidemme ja henkilöstömme käyttöön uudenlaisia työkaluja tukemaan vaivatonta asiointia. Nykypäivän asiakas kaipaa arkeensa vaivattomuutta ja toimivia vaihtoehtoja asiointiin eri tilanteisiin. Myymälöidemme rinnalle onkin syntynyt uusia vaihtoehtoja asiointiin.

Verkkokauppamme tuo asiakkaille eri puolilla Suomea tasa-puolisen mahdollisuuden tutustua Alkon noin 11 500 tuotteen valikoiman kaikkiin tuotteisiin ja tehdä ostoksia silloin, kun itselle sopii. Tilauksen voi tehdä verkkosivuilla tai mobiilisovelluksessa. Verkkokauppatilaukset toimitetaan noudettavaksi joko myymälään tai noutopisteeseen. Verkkokauppaan rekisteröityneiden asiakkaiden määrä ylitti 200 000 käyttäjän rajapyykin marraskuussa 2021. Verkkokaupan tilausmäärät kasvoivat 27 prosenttia verrattuna edelliseen vuoteen.

[→ Lue lisää](#)

Alko-äppi on puolestaan tuonut Alkon jokaisen taskuun. Mobiilisovelluksen avulla voi esimerkiksi selata valikoimaa, tilata tuotteita, tallentaa henkilökohtaisia makumuistoja tai avata chat-yhteyden Alkon asiakaspalvelukeskuksen kanssa. Alko-äpillä oli vuoden 2020 lopussa noin 100 000 latausta, ja määrä kasvoi vuoden 2021 loppuun mennessä noin 180 000 lataukseen.

Kuluttajat ovat erityisesti koronaepidemian myötä siirtyneet maksamaan enenevässä määrin korteilla ja mobiililaitteilla. Aloitimmekin vuoden aikana myymälöiden kassalaitteiden uudistamisen, minkä myötä toimme mobiilimaksamisen sekä myymälöihin että verkkokauppaan.

Otimme vuoden aikana henkilöstömme käyttöön Alma-mobiilisovelluksen, joka tuo aivan uudenlaisen avun myymälähenkilöstöllemme asiakaspalvelutilanteisiin. Sovellus kokoa helpokäyttöiseen käyttöliittymään kaikki yleisimmin asiakaspalvelussa tarvittavat palvelut. Alman suunnittelussa hyödynnettiin alkolaista toimintatapaa, jossa kehitystyötä tehdään yhdessä henkilöstön kanssa ja sovellusta kehitetään palvelumuotoilun periaatteella yhdessä sovelluksen käyttäjien kanssa.

Verkkokauppaan rekisteröityneiden määrä ylitti 200 000 ja Alko-äpillä oli vuoden lopussa noin 180 000 latausta.

MYYMÄLÄVERKOSTOA UUDISTETTIIN

Myymääläverkosto on Alkon asiointikanavista suurin ja myymälöitä oli vuoden 2021 lopussa 368 ympäri Suomen. Palveluverkostoa täydentää pienemmillä paikkakunnilla 143 verkkokaupan noutopistettä. Noutopisteet ovat paikallisia Alkon yhteistyökumppaneita, jotka voivat luovuttaa Alkon puolesta asiakkaalle tämän verkkokaupasta tilaamat alkoholijuomat. Kolmella neljästä suomalaisesta Alkon palvelut ovat neljän kilometrin sisällä asuinpaikasta.

Uudistimme vuoden aikana 26 myymälää uuden konseptin mukaisiksi. Vuoden loppuun mennessä 54 prosenttia Alkon myymälöistä oli uudistettu. Myymälä uudistuksissa tavoitteenamme on päivittää ja raikastaa yleisilmettä sekä sujuvoittaa asiakkaiden asiointia muun muassa esillepanojen avulla. Tavoitteenamme on pitää yllä viihtyisää myymäläverkostoa sekä pystyä tarjoamaan mahdollisimman kattava palveluverkosto läpi Suomen.

Laajensimme palveluverkostoa ja avasimme vuoden aikana neljä uutta myymälää Vantaalla, Seinäjoella, Keravalla ja Oulussa. Uusia verkkokaupan noutopisteitä avattiin 16. Saatutavuutemme parani vuoden aikana uusien myymälöiden ja noutopisteiden myötä.

Myyjämme palvelivat vuoden aikana 55,4 miljoonaa asiakasta. Asiakaspalvelukeskukseemme tuli vuoden aikana yhteensä noin 84 600 asiakasyhteydenottoa. Laskua edellisvuoteen oli 6 prosenttia. Alkon asiakaspalvelu auttaa chatissa, puhelimesä sekä sähköpostitse.

Palveluverkoston uudistaminen ja kehittäminen jatkuu. Tavoitteenamme on entistä sujuvampi ja yksilöllisempi kokemus digitaalisissa palveluissa. Lisäämme hallitusti noutopisteiden määrää sekä Alkon palveluverkoston peittoa. Pitkän aikavälin tavoitteenamme on, että meillä on Alkon palvelut – myymälä tai noutopiste – jokaisessa Suomen kunnassa.

Asiakkaan ääni näkyy palvelussa ja valikoimassa

Kehitämme toimintaamme yhdessä asiakkaidemme kanssa, asiakkaitamme kuunnellen. Miten asiakkaamme meitä arvioivat?

Kassakyselyn tunnemittari

Mikä kuvaa tunnettasi tänään meillä asioituasi? Ilahutuneet ja tyytyväiset 94,5 %

Verkkokaupan asiakastyytyväisyys

NPS* 76,5 (74,3)

Asiakaspalvelun asiakastyytyväisyys

NPS* 81,0 (78,0)

Kansallinen asiakaspalvelupalaute -tutkimus (KAP)

Alko oli kaupanalan ykkönen tuloksella 8,55 (8,53). Asiointiaika, palvelun asiantuntijuus ja ystävällisyys olivat selkeitä Alkon vahvuuksia verrattaessa muihin.

Palvelu-mystery-mittaus

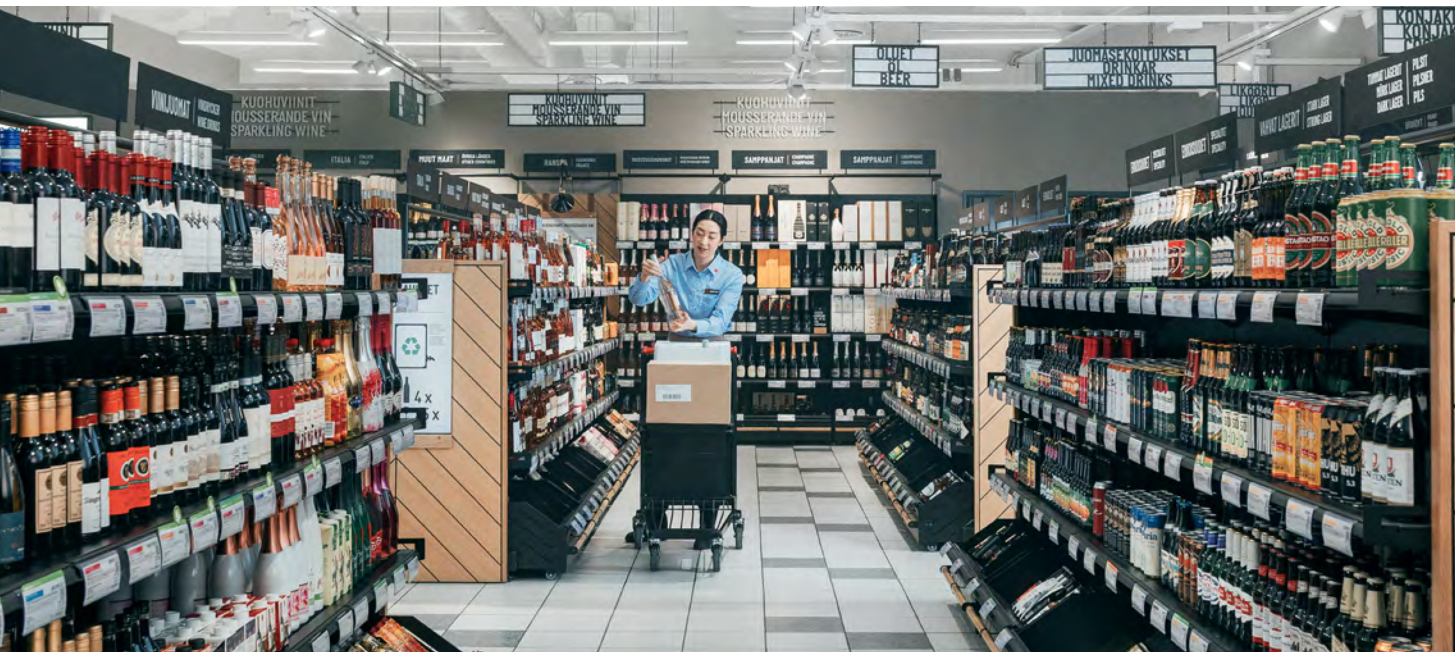
Saapuvan asiakkaan huomiointi 84,3 % (81,5)
Palveluilmapiiri 91,8 % (87,0)

Valikoimattyytyväisyystutkimus

8,57 (8,56)

*NPS nettosuositteluindeksi, kuinka suuri osa asiakkaista on valmis suosittelemaan palvelua

PERJANTAIPUHELU

CASE
2021

PERJANTAIPUHELU – YKSIÄISYYS VOITETAAN YHDESSÄ

Alkon vastuullisuuden pääteema vuonna 2021 oli yksinäisyys. Vastuullisuuspäällikkö **Marja Aho** kertoo päätöksen taustasta: "Tutkimustiedon mukaan joka kolmas suomalainen tuntee yksinäisyyttä ja korona on pahentanut tilannetta. Elämme aikaa, jolloin yksinäisyydestä on tullut kollektiivinen kokemus. Monilla yksinäisyys ja alkoholi liittyvät toisiinsa."

Paras apu yksinäisyyteen on yhteys toiseen ihmiseen. Tätä sanomaa Alko, HelsinkiMissio ja Mieli ry levittävät Ota perjantaipuhelu tavaksi -kampanjassa. Siinä kehoitetaan tarttumaan puhelimeen, sillä joku kaipaa soittoa.

Kesällä käynnistyneen kampanjan tavoitteena on vähentää yksinäisyyttä ja ennaltaehkäistä siitä aiheutuvia alkoholihaittoja. Kampanja oli kesän aikana näkyvästi esillä Alkon myymälöissä ja viestintäkanavissa.

Alko lähestyy yksinäisyyttä asiantuntijatiedon ja ennaltaehkäisyn kautta. Tiedon jakaminen ja avun luo ohjaaminen on avain siihen, että ihmiset osaavat auttaa itseään ja toisiaan. "Kampanjassa on vahva yhteisvastuun henki", jatkaa Marja Aho. "Meidän toimintamme tukee oma-aloitteisuutta, joka on yhteiskunnan toimien ja asiantuntija-avun ohella tärkeä osa-alue yksinäisyyden torjunnassa."

JOKAINEN VOI KYSYÄ MITÄ KUULUU

Alkon myyjien työpäivät koostuvat kohtaamisista. Olemmekin kampanjan avulla tuoneet esille, miten merkityksellistä inhimillinen kanssakäyminen on monille asiakkaille. Kättä pidemmäksi myyjille on päivitetty Huolikortti, tuttu työkalu tilanteisiin, joissa asiakas ilmaisee huolensa omasta tai läheisensä alkoholinkäytöstä. Korttiin on koottu yhteystietoja myös yksinäisyydessä auttaviin tahoihin. "Alkolaisia yhdistää palvelun ja auttamisen halu. Huolikortinkin syntyi alun perin myymälähenkilöstön aloitteesta", sanoo Marja Aho.

HelsinkiMission yksinäisyystyön päällikkö **Maria Lähteenmäki** vahvistaa, että yksilön teoilla on ratkaiseva merkitys. "Moni kaipaa vaikkapa puhelua, muttei tule ajatelleeksi, että voisi itse ilahduttaa toista soitolla. Sosiaalisuutta pidetään helposti itsestäänselvyytenä, vaikka se luodaan teoilla, jotka tuovat hyvää oloa itselle ja muille."

Asiakkaat ovat ottaneet kampanjan hyvin vastaan. Yksinäisyyden teema on koettu tärkeäksi, ja sen parissa jatketaan Alkossa myös vuonna 2022.

Oman työyhteisönsä yksinäisyyteen Alko pureutuu Helsinki-Mission kanssa kehitetyllä Work to Belong -ohjelmalla. Yksinäisyyden tunnistaminen esihenkilötyössä on otettu myös osaksi Alkon uutta johtamisvalmennusta.

OTA
TAVAKSI
PERJANTAIPUHELU

Apu yksinäisyyteen ei löydy
Alkon hyllyltä, vaan yhteydestä toiseen ihmiseen.
Tartu sinäkin puhelimeen, sillä
joku kaipaa soittoa. Jos sinulla
ei ole kelle soittaa, löydät tukea:
alko.fi/yksinaisyys

Yhteistyössä

TUNNETTA PELIIN

CASE
2021

Alkolla on pitkä historia hyvän asiakaspalvelun edelläkävijänä. Henkilökunnan ammattitaito ja ystävällisyys tunnetaan ja asiakkaat arvostavat sitä. ”Kutsun sitä meidän voimaksi – sillä erotumme muista kaupan alan yrityksistä”, asiakaskokemuks-päällikkö **Sanna Puumalainen** toteaa.

Puumalainen kertoo, että Alkossa haluttiin jo varhain läh-teä henkilökohtaisen palvelun tielle. Alkolaisille ominaisen hyväntuulisen palvelualltiuden muistavat monet vanhemmat asiakkaat jo tiskimyymälöiden ajoilta, ja tätä asennetta on vaalittu ja viety eteenpäin läpi vuosien, toki ajan hengen mu-kaisesti. Nykyisin asiakaskohtaukset ovat rentoja ja mutkatto-mia, ja myyjien persoona saa näkyä.

Edelläkävijäyys asiakaspalvelussa merkitsee Alkolle korkeata-soista osaamista ja sen jatkuvaa kehittämistä.

”Me pysymme asiakkaan kartalla: huomioimme sesongit sekä trendit ja osaamme suositella vaihtoehtoja. Edelläkävijyy-temme näkyy palvelun laadussa asiointipaikasta ja -tavasta riippumatta. Asioipa asiakas sitten verkossa tai myymälässä, olemme ajan hermolla ja huomioimme hänen tarpeensa”, Puumalainen toteaa.

ASIAKASKOKEMUKSEN MITTAAMINEN – TUNTEET MUKAAN

Alkolla on käytössä erilaisia asiakaskokemuksen mittaamis-tapoja, joista yksi on vuonna 2017 käyttöön otettu kassakysely. Kyseessä on maksutapahtuman jälkeen asiakasnäytölle ilmes-tyvä kysely, jossa on vaihtuvia palvelutyytyväisyyteen liittyviä kysymyksiä. Uutuutena mukana on tunnemittari, joka otettiin käyttöön kesällä 2021.

”Asiakaskokemuksesta tunnetta on tutkitusti kaksi kolmas-osaa. On siis tärkeää tietää, millainen olo asiakkaalle asioin-nista jää”, Puumalainen toteaa.

Myyjä ja palvelumestari **Tiina Honkanen** Nurmeksen Alkosta kertoo, että myymälöille kassakysely on kätevä työkalu, joka auttaa pysymään asiakkaan pulssilla ja antaa tietoa siitä, miten palvelussa on onnistuttu.

”Kyselyn avulla pystymme seuraamaan asiakastyytyväisyyt-tä ja vertaamaan päivä- ja viikkokohtaisia tuloksia. Voimme esimerkiksi tarkastella, kuinka kiireiset ajankohdat vaikuttavat asiakaskokemukseen”, Honkanen kertoo.

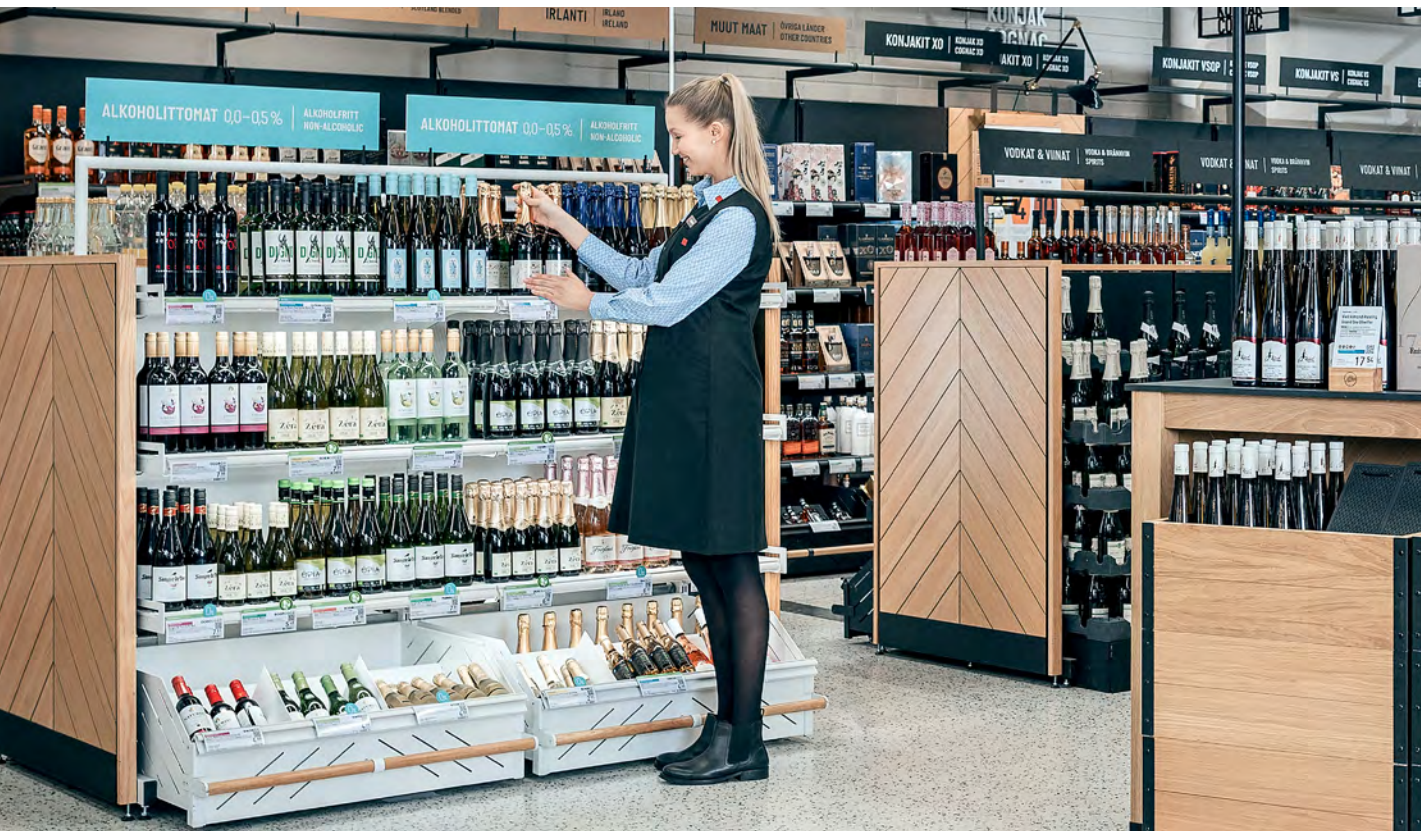
Kyselyn tulokset käydään myymälöissä säännöllisesti läpi ja niitä hyödynnetään palvelun kehittämisessä.

Kassakysely on nykyisin käytössä lähes kaikissa Alkon myymälöissä, ja asiakkaat ovat ottaneet sen hyvin vastaan. Palautetta annetaan paljon myös verkossa sekä suoraan myyjille myymälöissä. Olipa kyseessä mikä tahansa palautteenannon kanava, eniten kiitosta tulee ystävällisestä ja ammattitaitoisesta palvelusta – alkolais-ten voimasta.

Kuvassa Tiina Honkanen

TUTKITUSTI TURVALLINEN JA LAADUKAS VALIKOIMA VASTAA ASIAKKAIDEN TOIVEISIIN

Monipuolisen ja laadukkaan valikoimamme suunnittelussa lähdetään liikkeelle asiakkaiden tarpeista ja toiveista, joihin pystyimme vastaamaan vuonna 2021 hyvin. Tuotteiden laatu testataan laajasti kaksivaiheisessa arvioinnissa.

MIKSI TÄMÄ ON MEILLE TÄRKEÄÄ:

Maailmanluokan valikoima on asiakaspalvelun lisäksi oleellinen osa Alkon asiakaskokemusta. Asiakstarpeet kehittyvät ja muuttuvat jatkuvasti. Valikoiman monipuolisuus, asiakaslähtöisyys sekä tuotteiden vastuullisuus, turvallisuus ja korkea laatu ovat valikoimatyömme peruspilareita.

LÄHESTYMISTAPAMME:

Suunnittelemme valikoimaa asiakaslähtöisesti asiakastoiveita ja -tarpeita kuunnellen. Alkon valikoimaa rakentaa joukko intohimoisesti asiaansa suhtautuvia ammattilaisia, jotka seuraavat tarkasti kotimaisia ja kansainvälisiä trendejä, ilmiöitä ja yhteiskunnallisia muutoksia. Myymälöiden valikoimat perustuvat asiakaskysynnän mukaiseen ketjuohjaukseen ja myymälöiden paikallisiin valikoimapäätöksiin. Valikoimapäätökset, hinnoittelu sekä esillepanot toteutetaan tasapuolisesti ja syrjimättömästi. Koko valikoima on saatavilla valtakunnallisesti verkkokaupastamme.

TÄRKEIMMÄT TAVOITTEEMME:

Haluamme tarjota asiakkaillemme kattavan ja laadukkaan valikoiman. Teemme hyvää yhteistyötä tavarantoimittajiemme kanssa ja pyrimme tarjoamaan heille kiinnostavan ja vaivatoman myyntikanavan. Vaalimme vastuullisuutta ja korkeaa laatua.

VALIKOIMAA RAKENNETAAN VASTUULLISUUS JA ASIAKASTARPEET EDELLÄ

Valikoimamme palveli asiakkaita vuonna 2021 poikkeusoloista huolimatta hyvin. Asiakkaidemme valikoimatytytyväisyys oli edellisvuotta mukaillen kaikkien aikojen korkeimmalla tasolla. Saimme valikoimatytytyvääsyyttä mittaavan tutkimuksen koko vuoden keskiarvotulokseksi kouluarvosanan 8,57 (Dagmar Drive Oy, toukokuu ja elo-syyskuu 2021, N=1 600). Tulos kertoo meille siitä, että olemme onnistuneet kuulemaan asiakkaidemme ääntä ja pystyneet ilahduttamaan muun muassa uusilla tuotteilla.

Alkossa myyntiin tulevat tuotteet haetaan avoimen ja tasapuolisen julkisen hakumenettelyn kautta. Vastaamme asiakkaidemme tarpeisiin ja toiveisiin kattavalla vakiovalikoimalla, joka muodostaa Alkon myymälävalikoiman rungon. Valikoimaa täydentävät sesonkien kysyntään vastaavat kausituotteet sekä erikoiserät ja pienerät. Lisäksi tavarantoimittajat voivat tarjota

vapaasti ja veloituksetta tuotteita Alkon tilausvalikoimaan. Uusia tuotteita nousi vuonna 2021 Alkon valikoimaan noin 3 200.

Tuotteiden ottamisesta valikoimaan, niiden hinnoittelusta, valikoimasta poistamisesta ja myymälän esillepanoista päättään tasapuolisin ja syrjimättömin perustein. Valikoimaanto ja hinnoittelu perustuvat lainsäädäntöön ja julkisiin ohjeisiin. Yli 5,5-prosenttisten alkoholituotteiden hinnoittelussa käytään tavarantoimittajille avoimia ja kiinteitä tuoteryhmäkohtaisia kertoimia.

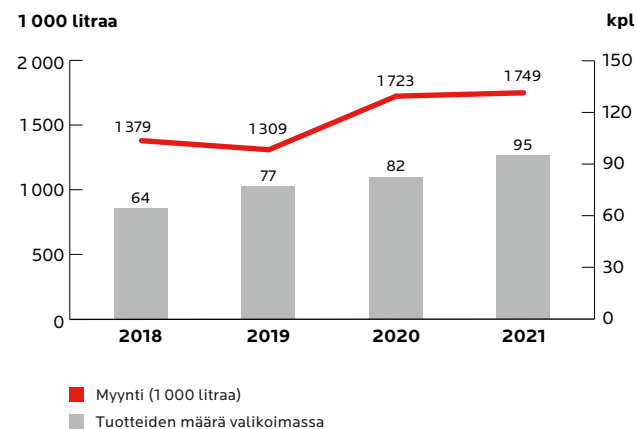
Kaikki tavarantoimittajamme ovat sitoutuneet Alkon sääntöjen mukaisesti eettisiin toimintaperiaatteisiin ja niiden noudattamiseen. Vastuullisuutta viedään jo aikaisessa vaiheessa systemaattisesti eteenpäin uusille tarjoajille ja edistämme vastuullisasioita tavarantoimittajien kanssa yhteistyössä. Kaikki tavarantoimittajamme sitoutuvat amfori BSCI:n vastuullisuusperiaatteisiin ja käyvät läpi Alkon eettisen koulutuksen.

Valikoimaamme suunnittelee iso joukko ammattilaisia, jotka arvioivat tuotteita asiakastarpeen, kysynnän, laadun, trendien sekä vastuullisuuden näkökulmista. Alkon noin 11 500 tuotteen valikoima uudistuu vuosittain tuhansilla tuotteilla ja koko valikoiman tuotteet ovat tilattavissa mihin tahansa myymälään tai noutopisteeseen Alkon verkkokaupasta. Yksittäisessä myymälässä tuotteita on keskimäärin 1 100. Paikallinen tuotevalikoima vaihtelee kysynnästä ja myymälän koosta riippuen.

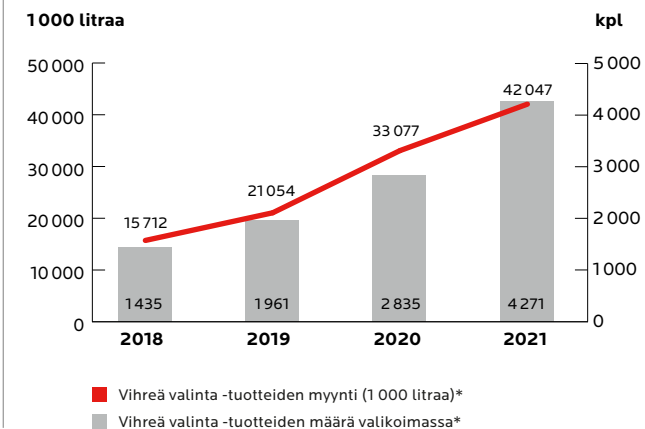
Alkotoive-verkkopalvelu täytti syksyllä 2021 vuoden. Alkotoiveen kautta asiakas pääsee aidosti vaikuttamaan oman lähi-Alkonsa valikoimaan. Saimme ensimmäisen 12 kuukauden aikana yhteensä 44 000 Alkotoivetta ja lisäksi avointa valikoimapalautetta. Eniten toiveita saimme punaviineistä, valkoviineistä, likööreistä, katkeroista sekä oluista. Alkotoiveista noin 30 prosenttia on saatu myymälöiden hyllyille. Toiveiden suuri määrä on yllättänyt positiivisesti.

Ihmisten ja ympäristön hyvinvoinnin huomioiminen on meille tärkeää. Kehitämme valikoimaamme eettiselle ja ympäristön kannalta kestäväälle pohjalle. Tavoitteemme on kasvattaa Vihreä valinta -merkittyjen tuotteiden osuus 70 prosenttiin valikoimasta vuoteen 2030 mennessä.

EETTISESTI SERTIFIOITUJEN TUOTTEIDEN MYNNIN KEHITYS JA LUKUMÄÄRÄ

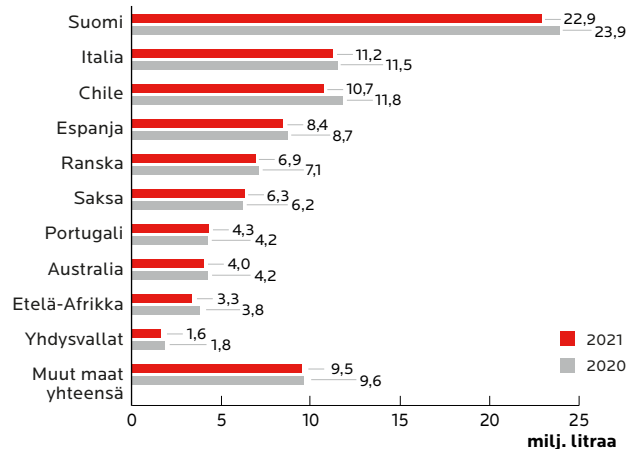

VIHREÄ VALINTA -MERKITTYJEN TUOTTEIDEN MYNNIN KEHITYS JA LUKUMÄÄRÄ*

*Alkon valikoiman Vihreä valinta -merkintä kertoo juoman tuottajan sitoutumisesta ympäristötyöhön ja kestäväan kehitykseen. Vihreä valinta -merkinnällä merkitään alkuviniit sekä biodynaamiset, hiilineutraalit, kestävan kehityksen sertifiointin saaneet, luomu-, vegaaniset ja ympäristövastuulliseen pakkaukseen pakatut tuotteet.

MYynti ALKUPERÄMAAN MUKAAN

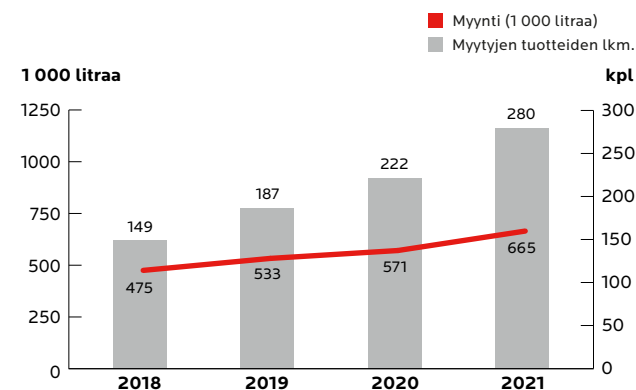
TUOTTEIDEN SAATAVUUS HYVÄLLÄ TASOLLA

Olemme saaneet pidettyä yhteistyössä tavarantoimittajiemme kanssa tuotteiden saatavuuden hyvällä tasolla koronatilanteesta huolimatta. Toimialaamme, kuten myös useita muita aloja, vaivaavat kuitenkin logistiikkahaasteet sekä pula pakkausmateriaaleista, mitkä voivat vaikuttaa pidemmällä aikavälillä juomien saatavuuteen.

Myös ilmastomuutos aiheuttaa muutoksia alalla. Maapallon keskimääräisen lämpötilan nousun lisäksi äärimmäiset sääilmiöt yleistyvät. Niillä on vaikutuksia maanviljelyyn, jolloin myös viinin viljely muuttuu haastavammaksi. Vuoden 2021 aikana uuden sadon Beaujolais Nouveau satomäärät jäivät jopa puoleen tavanomaisesta, mikä nosti markkinahintoja. Emme valitettavasti saaneet hintatasoamme sopivia tuotetarjouksia lainkaan, eikä Beaujolais Nouveau -viinejä näiden haasteiden vuoksi saatu myyntiin Alkoon lainkaan.

Alkon asiakkaiden ostokäyttäytymisessä koronapandemia on edelleen vahvistanut monia tuttuja ilmiöitä, kuten vastuullisempien ja alkoholittomien valintojen sekä raikkauuden, keveyden ja hyvinvoinnin trendejä. Toisaalta vuosi toi myös uusia ilmiöitä – pakkauksilta haettiin helppoutta ja osin myös suurempaa kokoa. Juomissa panostettiin entistä enemmän

ALKOHOLITTOMIEN TUOTTEIDEN MYNNIN KEHITYS JA LUKUMÄÄRÄ

laatuun. Lisäksi asiakkaamme arvostavat paikallisuutta, ja siksi halusimmekin nostaa vuoden aikana myös pientuottajia esiin myymäläteemoissamme.

LAATU EI SYNNY SATTUMALTA

Jokainen Alkoon myyntiin päätyvä vakiovalikoiman tai erikoiserän tuote on läpäissyt tarkan tutkimusseulan, jonka ansiosta tunnemme tuotteemme hyvin. Tuotearviointin tarkoitus on varmistaa tuotteiden turvallisuus, korkea laatu sekä asiakastarpeeseen vastaaminen. Valikoimassamme olevien tuotteiden virheettömyys ja tuoteturvallisuus sai valikoimatytytyväisyyttä mittaavan tutkimuksen koko vuoden keskiarvotulokseksi kiitettävän 9,09 (Dagmar Drive Oy, toukokuu ja elo-syyskuu 2021, N=1 600).

→ [Lue lisää](#)

Alkon tuotehakujen kautta valittavat juomat testataan kaksivaiheisesti: usean asiantuntijan voimin aistinvaraisella arvioinnilla sekä laboratoriotutkimuksin, jotka tehdään pääsääntöisesti Alkon Alkoholintarkastuslaboratoriossa (ACL). Uutuustuotteiden lisäksi juomia testataan tuotemuutosten, kuten vuosikerran vaihtumisen yhteydessä. Arvioimienne tarjousnäytteiden määrä laski hieman vuoteen 2020 nähden, ja tarjousnäytteitä arvioitiin 9 577 kappaletta.

Vaurioitunut pakkaus -kauluri pitää kolhuja saaneet juomapakkaukset myynnissä

Yksi Alkon vastuullisuustavoitteista on vähentää juomahävikkiä. Juomahävikkiä syntyy vanhenevista tuotteista, asiakaspalautuksista, pakkausten vaurioitumisesta esimerkiksi kuljetuksen aikana tai tuotteiden takaisinvedoista. Vuonna 2021 juomahävikki oli 0,26 prosenttia myydyistä juomalitroista.

Yksi keino juomahävikin vähentämiseen on pitää vaurioituneet pakkaukset myynnissä sen sijaan, että ne hävitetään. Kuljetusten aikana tai myymälässä tuotteen etiketti voi revetä tai hanapakkaus saada kolauksen. Tähän saakka nämä tuotteet on hävitetty, vaikka itse tuote pakkauksen sisällä on ollut täysin moitteeton. Jatkossa vaurioituneet pakkaukset merkitään erikseen omalla kaulurillaan. Valitsemalla tällaisen tuotteen kuluttaja voi olla osaltaan mukana vähentämässä hävikkiä.

Etiketti- ja pakkausvaurioisia tuotteita hävitetään Alkossa vuosittain noin 20 000 pakkausta. Tavoitteemme on vähentää tätä hävikkiä vähintään puoleen, kun vaurioituneet pakkaukset voidaan pitää myynnissä.

Aistinvaraisen arvioinnin yhteydessä myös luonnehdimme tuotteet. Juomalle määritellään mahdollinen makutyyppi, kuvaillaan tuotteen maku ja aromit sekä yhdistetään juoma sopivien ruokasymbolien kanssa. Asiakkaillemme luonnehdinnat näkyvät myymälöiden hyllynreunojen tuotekorteissa ja auttavat löytämään sopivat juoma- ja ruokayhdistelmät.

Korona-aika on tuonut omat haasteensa laadunvalvontaan, kun laadun varmistaminen tuotetestauksen kautta on luonnollisesti vaatinut lähtöä. Olemme onnistuneet tässä haastavassakin ajassa ja saaneet tuotteita valikoimaamme aiempaan tapaan ilman viivästyksiä.

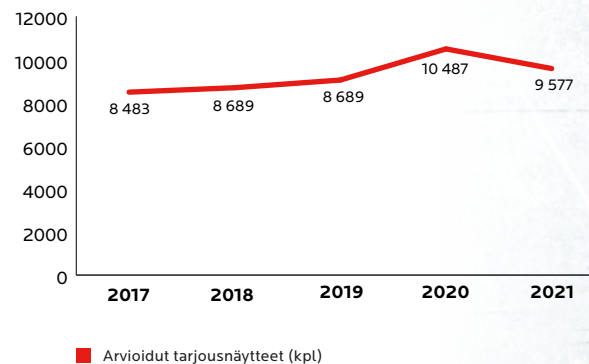
LAADUN SINETÖIVÄ LABORATORIOMME TÄYTTI 80 VUOTTA

Alkon Alkoholintarkastuslaboratorio ACL on jo 80 vuoden ajan varmistanut, että Alkon myymät tuotteet täyttävät laatu- ja lainsäädännön vaatimukset. Laboratoriossa tutkitaan Alkossa myytäviä tuotteita, mutta tarjoamme puolueettomana laboratoriona palveluitamme myös muille alan toimijoille.

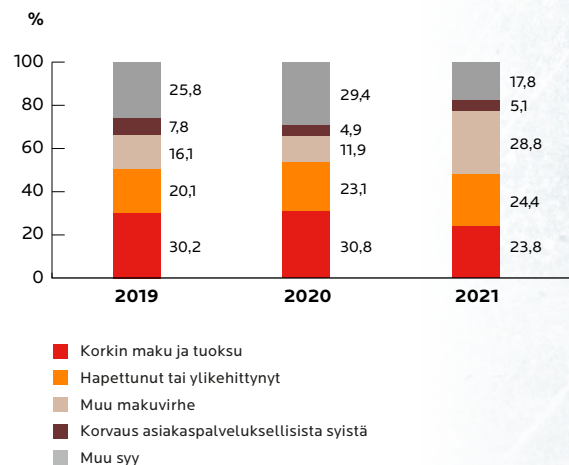
Alallaan arvostettu ja laadukas 80-vuotias toimija elää ajassa, ja laboratoriossa kehitetään jatkuvasti analyysimenetelmiä palvelemaan Alkon tarpeiden lisäksi viranomaisia, juomavalmistajia ja -maahantuoja. ACL:n asiantuntijatiimi tutkii vuosittain noin 3 500 näytettä ja tekee niille kaikkiaan noin 60 000 yksittäistä analyysia.

Alkon hyllyille päätyvät vakiovalikoiman tuotteet käyvät läpi ACL:n analyysin. Analyysin tavoitteena on täydentää tuotevalintaprosessia ja varmistua siitä, että tuotteet ovat lainmukaisia ja laadultaan moitteettomia. ACL tutkii alkoholijuomista muun muassa alkoholipitoisuuden ja varmistaa, että se vastaa tuotteen etiketissä ilmoitettua. Lisäksi tutkimuksissa voidaan analysoida esimerkiksi oluiden katkeropitoisuus, viinien sokeipitoisuus sekä viineissä säilöntäaineena käytetyn rikin määrä.

VALIKOIMAAN TARJOTTUJEN TUOTTEIDEN TARJOUSNÄYTEARVIOT

TUOTEPALAUTUSSYYT

ILMASTONMUUTOKSEN VAIKUTUKSET VIININVILJELYYN

CASE
2021

Ilmastonmuutos muuttaa maapalloomme monin eri tavoin. Keskimääräisen lämpötilan nousun lisäksi äärimmäiset sääilmiöt, kuten myrskyt, rankkasateet, kuivuus ja helleaallot yleistyvät. Sään ääri-ilmiöillä on vaikutuksia kaikkeen maanviljelyyn, myös viinirypäleiden viljelyyn. Viini onkin yksi herkimistä ympäristön muutoksiin reagoivista maataloustuotteista.

”Viiniköynnöstä voi verrata entisaikojen hiilikaivosten kanarialintuihin: ne reagoivat ensimmäisinä, jos olosuhteet kaivoskäytävillä muuttuivat vaarallisiksi. Kaivoksissa ilma puhdistui tuulettamalla ja odottelemalla. Ylhäällä maan pinnalla meiltä vaaditaan aktiivisia toimia ilmastonmuutoksen pysäyttämiseksi”, sanoo tuoteviestintäpäällikkö, Master of Wine **Taina Vilkuna**.

Hallajaksot, rankkasateet tai kasvisairaudet saattavat tuhota viinisatoja hetkessä. Myös sadon ennustettavuus on aiempaa haastavampaa. Esimerkiksi huhtikuussa 2021 Provençen seudulla Etelä-Ranskassa koettiin kylmimmät yöt 50 vuoteen ja valtava määrä rypäleiden silmuja tuhoutui. Syksyllä 2021 Bourgognessa jopa 80 prosenttia vaaleasta Chardonnay-lajikkeesta menetettiin kevähallonjen, raekuurojen, kasvitautilien ja homeen yhteisvaikutuksesta. Ranskan viinintuotanto laski

vuonna 2021 lähes 30 prosenttia edellisvuodesta. Espanja kiri ensimmäistä kertaa Ranskan ohi Euroopan toiseksi suurimmaksi viinimaaksi heti Italian jälkeen.

ILMASTO OHJAA RYPÄLEVALINTAA

Vaikka viiniköynnös onkin herkkä muutoksille, viiniala on valmiina turvaamaan tulevaisuutensa sopeutumalla. Lämpötilan nousu on tähän mennessä suosinut viileää Saksaa. Kun aiemmin vuosikymmenessä oli vain muutama hyvä – eli riittävän lämmin – vuosikerta, nyt liian viileitä vuosia mahtuu vuosikymmenen pari. Kun Saksassa on perinteisesti keskitytty Rieslingiin ja muihin vaaleisiin rypälelajikkeisiin, on punaviinien osuus nyt noussut yli kolmanneksen koko Saksan viinintuotannosta. Lämpimämpi ilmasto mahdollistaa pidempää kasvukautta vaativien tummien lajikkeiden viljelyn.

”Jäykkinä ja jopa kiveen hakattuina pidetyt eurooppalaiset viinilaitkin ovat jo joustaneet, jopa alueista perinteisimmällä. Ranskan Bordeaux salli viime vuonna uusia, paremmin lämpöä kestäviä lajikkeita istutettaviksi koeviljelyjä varten”, Tina Vilkuna toteaa.

Kun aiemmin viininviljelylle suotuisat alueet voivat muuttua jopa viljelyyn kelpaamattomiksi, uudet alueet ja jopa kokonaan uudet maat voivat samalla muuttua viininviljelylle suotuisemmiksi. Esimerkkinä tästä on Englanti ja sen tuottamat kuohuviinit. Monet Champagnen alueen viljelijät ovat varautuneet ilmastonmuutokseen ostamalla palstoja Englannista, jossa maaperä on viinivalmistuksen kannalta hyvin samanlaista kuin Champagnessa. Seuraavien 20 vuoden aikana Britannian kuohuviinien tuotannon ennustetaan kasvavan nykyisestä noin 15 miljoonasta pullosta jopa 40 miljoonaan.

”Vuosikymmeniä vanhojen, syvälle juurtuneiden köynnösten sietokyky äärisäitä vastaan on nostonut niiden arvostuksen ansaitsemalleen tasolle, satomäärän pienuudesta huolimatta”, Vilkuna kertoo.

Vanhat, sitkeät paikallislajikkeet, kuten País Chillessä ja Garró Espanjassa, ovat myös alkaneet nousta kansainvälisten tähtirypäleiden takaa. Luonnon kunnioittaminen ja biodiversiteetin lisääminen viinitarhoilla kuuluvat jatkossa itsestään selvästi menestyvän viinitalon työkalupakkiin.

OSAAMISEN KEHITTÄMISEN MALLI MAHDOLLISTI ALKOLAISILLE UUDENLAISIA TAPOJA KEHITTYÄ

Jatkoimme vuoden 2021 aikana tärkeitä toimia, joilla saimme ylläpidettyä terveysturvallisen työnteon henkilöstöllemme ja asiainnin asiakkaillemme pandemian aikana. Otimme käyttöön uuden osaamisen kehittämisen mallin.

MIKSI TÄMÄ ON MEILLE TÄRKEÄÄ:

Haluamme, että henkilöstömme voi hyvin, saa työskennellä turvallisissa olosuhteissa ja viihtyy työssään. Työssä innostuminen ja onnistuminen ovat meille tärkeä osa maailmanluokan asiakaspalvelua. Tarjoamme henkilöstöllemme moderneja mahdollisuuksia oman osaamisen kehittämiseen.

LÄHESTYMISTAPAMME:

Alkolainen osaaminen mahdollistaa vastuullisen alkoholin myynnin sekä maailmanluokan asiakaspalvelun. Kehitämme jatkuvasti henkilöstömme osaamista koulutuksin, valmennuksin, kollegoiden kanssa yhdessä oppien ja osaamista jakaen sekä käytännön työssä oppimalla. Painotamme myös jatkuvaa omaehtoista osaamisen kehittämistä sekä oman osaamisen tunnistamista ja jakamista. Kehitämme työturvallisuutta ja pyrimme tarttumaan ennakoivasti työhyvinvointiin ja työkykyyn.

TÄRKEIMMÄT TAVOITTEEMME:

Haluamme olla palvelusektorin halutuin työnantaja.

Olemme ylpeitä alkolaisesta osaamisesta ja teemme yhdessä töitä menestyksemme eteen. Panostamme entistä vahvemmin monimuotoiseen työyhteisöön sekä yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistämiseen. Varmistamme, että henkilöstöllämme on turvallinen työympäristö. Kulttuurimme peruspilarit, yhdessä tekeminen, selkeys ja vaikuttavuus, näkyvät arjen tekemisessämme.

VALINTOJA HENKILÖSTÖN HYVINVOINTI EDellä

Hyvinvoiva ja työssään viihtyvä henkilöstö on avainasemassa maailmanluokan asiakaspalvelussa. Panostamme henkilöstömme hyvinvointiin, työkykyjohtamiseen ja työkykyriskien tunnistamiseen.

Vuonna 2021 jatkoimme terveysturvallisuustoimia, jotta henkilöstömme ja asiakkaamme pysyisivät terveisinä pandemia-aikana. Arviomme mukaan onnistuimme toimimaan koronapandemian aikana edelleen hyvin.

Tärkeässä osassa henkilöstön terveyden ja turvallisuuden varmistamisessa korona-aikana ovat olleet muun muassa myymälöiden hygieni- ja turvallisuustoimet, tilojen tehostettu siivous, kontaktien välttäminen, turvavälit, toimistohenkilöstön etätyöskentely, kokous- ja tapaamiskäytäntöjen muutokset sekä lähikoulutusten siirtäminen verkkoon.

Koronapandemia on edelleen lisännyt yksinäisyyden tunnetta noin joka neljännellä työikäisellä ihmisellä. Erityisesti nuorten ja yksinasuvien etätöitä tekevien työhyvinvointi on heikentynyt. Lähdimme mukaan HelsinkiMission käynnistämään Work to Belong -ohjelmaan, joka tähtää työyhteisössä koetun yksinäisyyden ennaltaehkäisyyn. Ohjelman tavoitteena on edistää alkolaisten yhteenkuuluvuutta sekä taistella yksinäisyyttä vastaan.

Teimme vuoden aikana monimuotoisuussuunnitelmamme pohjalta palkkatasa-arvoselvityksen, muotoilimme mahdollisia työnkuvia osatyökykyisille, selvitimme mahdollisuuksia työllistää erityisryhmiä sekä viestimme ja järjestimme valmennuksia eri henkilöstöryhmille. Haluamme vahvistaa alkolaista kulttuuria monimuotoisempaan suuntaan, joten työ jatkuu edelleen.

Alkolaisen työsuhteen kesto on keskimäärin 9,5 vuotta ja työntekijöidemme keski-ikä on 39,8 vuotta.

TURVALLINEN TYÖYMPÄRISTÖ MYÖS PANDEMIA AIKANA

Turvallinen työympäristö on henkilöstön perusoikeus. Kehitämme työturvallisuutta tunnistamalla ja arvioimalla riskejä sekä seuraamalla tehtyjä toimenpiteitä. Varmistamme myymälöiden turvallisuuden kouluttamalla henkilöstöä turvallisiin toimintatapoihin.

Myymlöiden turvallisuushavaintojen raportointi on olennainen osa työturvallisuutta. Turvallisuushavaintoja tehdään muun muassa poikkeus- ja uhkatilanteista, tapaturmista ja näpistyksistä. Työturvallisuuden varmistamiseksi jokainen Alkon toimipaikka arvioi työturvallisuuteen liittyviä riskejä kvartaaleittain ja henkilöstö perehdytetään riskienarviointiin.

Esihenkilöt vastaavat niistä toimista, joilla työturvallisuutta kehitetään ja joilla minimoidaan työturvallisuutta heikentävät tekijät. Työsuojeluorganisaatio tutkii toimipaikkojen raportoidut työpaikkatapaturmat. Koko henkilöstömme on lakisääteisen työterveyshuollon ja työsuojeluorganisaation piirissä.

UUSI OPPIMISYMPÄRISTÖ MUUTTI ALKOLAISTEN KOULUTTAUTUMISEN

Osaamisen kehittäminen on Alkolle tärkeä osa maailmanluokan asiakaspalvelua sekä tuoteosaamista. Otimme käyttöön uuden osaamisen kehittämisen mallin, jonka alkolaiset ovat ottaneet ilolla vastaan. Keväällä 2021 käynnistetty oppimisen muutos näkyy kaikille alkolaisille erityisesti modernin oppimisympäristö Kuplan käyttöönotossa.

Oppimisen uudistamisessa lähdettiin liikkeelle alkolaisten tarpeista: kartoitimme palvelumuotoilun keinoin vuonna 2020 alkolaisten tapaa oppia ja keräsimme tietoa siitä, miten meillä opitaan ja miten oppimista voisi tukea. Tärkein havainto oli se, että alkolaiset haluavat oppia yhteisöllisesti, keskustella ja vaihtaa ajatuksia. Toisaalta joukossa on myös niitä, jotka oppivat parhaiten itsenäisesti opiskelemalla. Nämä molemmat sekä muut erilaiset oppimistavat on otettu huomioon

oppimisen uudistamisessa. Koulutuksien sisällöissä on panostettu erityisesti niiden innostavuuteen ja ajankohtaisuuteen. Koulutuksia on myös räätälöity eri asiantuntemuksen tasolla olevien myyjien tarpeisiin.

Oppimisen kannalta on tärkeää, että koulutuksia voi tehdä silloin, kun ajankohta on itselle otollinen. Alkolaiset kouluttautuvat oppimisympäristö Kuplassa ajasta ja paikasta riippumatta. Oppimisalusta on käytössä myös mobiilisti. Koulutuksien teemoja Kuplassa ovat esimerkiksi ruoan ja juoman yhdistäminen sekä eri viinialueet.

Kaupan alalle poikkeuksellisesti myös myymälähenkilöstömme voi opiskella etänä ja siihen varataan aikaa myös työsuunnittelussa. Oppiminen on osittain itseohjautuvaa, jolloin oppija voi paikoin valita itse, mistä koulutuksista hän hyötyy eniten.

MEIDÄN PÄIVÄ TUKEE YHTEISÖLLISTÄ OPPIMISTA

Uusi Meidän Päivä -konseptimme tukee osaltaan yhteisöllistä ja paikallista oppimista ja lähtee myymäläryhmän tarpeista. Meidän Päivän tarkoituksena on kokoontua yhteen oman myymäläryhmän kanssa pohtimaan asiakaskokemusta parantavaa tekemistä ajankohtaisten tuotteiden ja kohtaamismallin parissa sekä oppia yhdessä. Kaksi kertaa vuodessa järjestettävän tiimivalmennuksen sisältö räätälöidään sen mukaan, millaisia tarpeita ja toiveita tiimillä on.

Meidän Päiviä järjestettiin vuoden aikana koronavirustilanteen niin salliessa. Meidän Päivät ovat osa jokaisen myymälätyöntekijän palvelu- ja tuotekoulutuskokonaisuutta, johon on varattu jokaiselle vähintään 20 tuntia ja osalle yli 30 tuntia vuodessa työsuhteensa mukaisesti.

HENKILÖSTÖTYTYTYVÄISYYSKYSELYJÄ TEHDÄÄN KUUKAUSITTAIN

Henkilöstötyytyväisyyskysely on yksi liiketoiminnan mittareistamme. Sillä seurataan alkolaisten tunnelmia, arjen sujuvuutta, yhteishenkeä, vaikuttavuutta, johtamista sekä hyvinvointia. Uudistimme kyselyn palvelemaan entistä paremmin johtamistamme, ja otimme käyttöön uuden Pulssi-kyselymallin keväällä 2021. Pulssi-kysely toteutettiin vuonna 2021 kuukausittain. Vuonna 2022 kysely toteutetaan myymälöissä kuukausittain sekä pääkonttorilla ja aluetoimistoissa kvartaaleittain. Hieman laajempi Alkon Vuosipulssi toteutetaan kerran vuodessa.

Alkon Vuosipulssi sisältää kysymyksiä kulttuuritavoitteistamme sekä johtamisesta ja hyvinvoinnista. Siinä missä kuukausittainen Pulssi on ennen kaikkea tiimin kehittämisen työkalu, Alkon Vuosipulssi mittaa erityisesti pitkän tähtäimen tavoitteidemme toteutumista. Myös vuosittain tehtävän kyselyn sisältö uusittiin vuoden aikana vastaamaan paremmin palveluliiketoiminnan tarpeita.

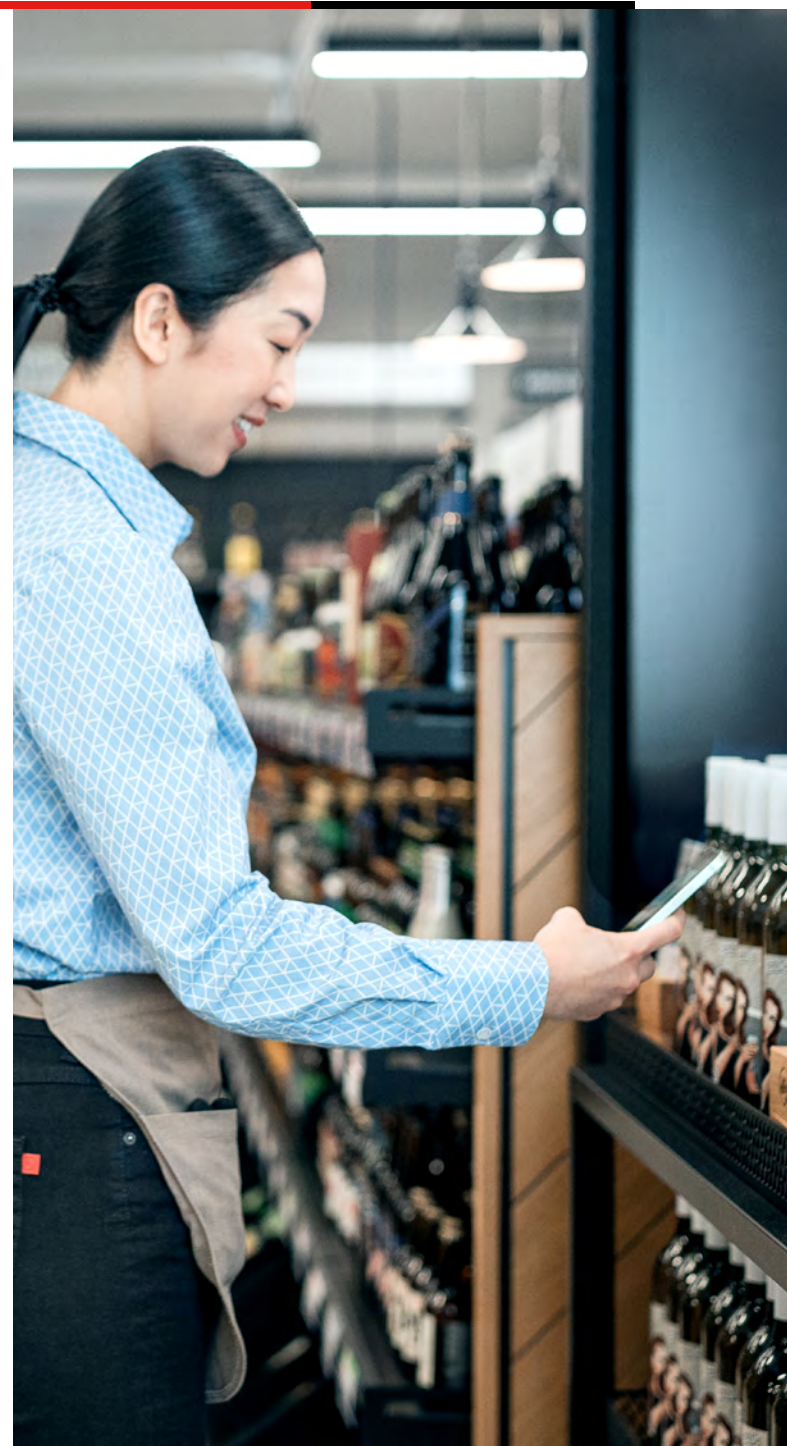
Kuukausittainen Pulssi sekä Alkon Vuosipulssi ovat jokaiselle alkolaiselle vaikuttamisen kanavia, joiden tuloksia johto ja esihenkilöt seuraavat ja joiden perusteella kehitämme toimintaamme. Tulostrendiä seurataan myös tiimipalaverissa ja mietitään, mitkä asiat ovat vaikuttaneet tuloksiin ja miten voisimme parantaa toimintaamme. Uudistunut Pulssi otettiin tärkeänä mittarina ja kehittämisen välineenä vastaan hyvin ja niin vastausprosentti kuin Pulssin tulokset pysyivät kokonaisuudessaan hyvällä tasolla koko vuoden ajan.

PALKITSIMME HENKILÖSTÖÄMME VASTUULLISESTI

Alkon rahallisen palkitsemisen muodostavat peruspalkka, henkilöstöedut ja koko henkilöstölle suunnattu strategiapalkkiojärjestelmä, jonka pohjalta henkilöstöä palkitaan strategian kannalta keskeisimpien tavoitteiden toteutumisesta. Palkitseminen ei perustu myynnin kasvuun eikä taloudelliseen tulokseen, vaan yhtiön tehtävästä johdettuihin strategiaan tavoitteisiin.

Strategiapalkitseminen uudistettiin vuoden 2020 alussa noudattaen 13.5.2016 annettua valtion omistajapolitiikkaa koskevaa periaatepäätöstä. Valtioneuvosto antoi 8.4.2020 uuden omistajapolitiittisen periaatepäätöksen, joka astui voimaan vuoden 2021 alusta. Päätöksessä linjattiin muun muassa erityistehtäväyhtiöitä koskevia palkitsemisohjeita, joiden pohjalta Alkon palkitsemisjärjestelmä tarkennettiin. [Palkkiot on kuvattu tarkemmin vuosikertomuksen sivulla 63.](#)

Palkitseminen perustuu yhtiön strategiasta valittuihin tavoitteisiin ja niiden toteutumista arvioiviin mittareihin. Vuonna 2020 strategiapalkkio oli henkilöstöllä työnkuvasta riippuen enintään 6–16 prosenttia, toimitusjohtajalla ja johtoryhmällä enintään 40 prosenttia vuosipalkasta. Vuodelta 2021 kertyvä strategiapalkkio on henkilöstöllä enintään 6–16 prosenttia, toimitusjohtajan ja johtoryhmän osalta enintään 30 prosenttia vuosipalkasta. Hallitus päättää henkilöstövaliokunnan esityksestä toimitusjohtajan, johdon ja henkilöstön strategiapalkkiojärjestelmästä, mittareista, tavoitteista ja maksettavista palkkioista.

HENKILÖSTÖ LUKUINA

	2019	2020	2021
Innostusindeksi	3,91	3,86	3,96*
Omaehtoinen vaihtuvuus	18,1 %	12,0 %	15,8 %
Sairauspoissaolot yhteensä	5,1 %	4,6 %	4,7 %
Työtapaturmat	130	80	49
Eläköitysmisikä (vanhuuseläke)	60,8	60,8	60,8
Henkilömäärä/esihenkilö (myymälät) – kaikki	16,1	16,0	16,7
Henkilömäärä/esihenkilö (myymälät) – vakituiset	14,1	14,1	14,4
Henkilötyövuotta	1 898	1 937	1 957
Toistaiseksi voimassa olevat työsuhteet vuoden lopussa	2 250	2 197	2 166
Toistaiseksi voimassa olevassa työsuhteessa olevia työntekijöitä keskimäärin vuoden aikana	2 466	2 196	2 211
Määräaikaista työntekijöitä keskimäärin vuoden aikana	216	249	256
Vuokratyöntekijöitä keskimäärin vuoden aikana		176	152

*Luku ei ole vertailukelpoinen aiempien vuosien lukujen kanssa, sillä mittautapa on muuttunut. Vuoden 2021 tulos on Alkon Vuosipolssin Innostumalla onnistumisia -osion tulos.

HENKILÖSTÖ ALUEITTAIN

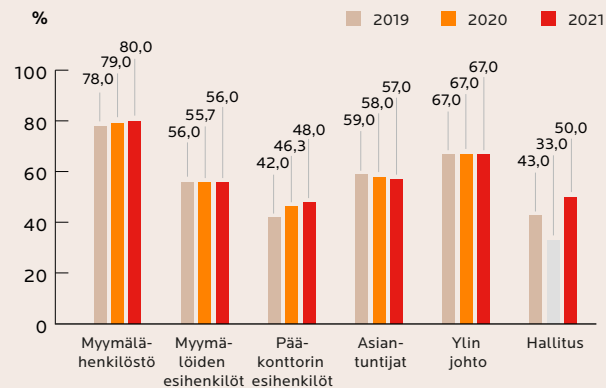
	2020	2021
Vakituiset (%)		
Pohjois-Suomi	12	12
Länsi-Suomi	14	14
Lounais-Suomi	13	13
Itä-Suomi	16	15
Etelä-Suomi	15	15
Pääkaupunkiseutu	22	22
Pääkonttori	8	8
Määräaikaiset (%)		
Pohjois-Suomi	14	15
Länsi-Suomi	15	17
Lounais-Suomi	20	21
Itä-Suomi	19	19
Etelä-Suomi	18	16
Pääkaupunkiseutu	11	11
Pääkonttori	2	2

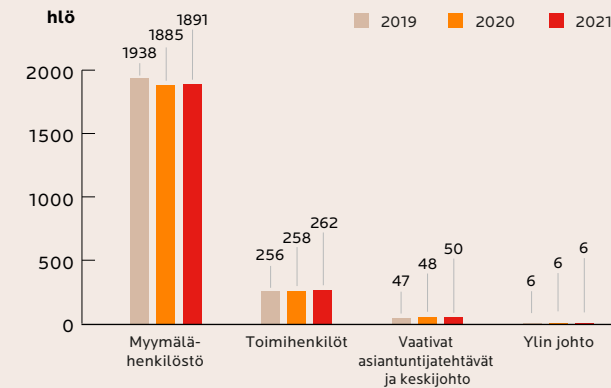
HENKILÖSTÖN IKÄJAKAUMA PROSENTTEINA

%	18–25 v.	26–35 v.	36–45 v.	46–55 v.	56 v.–
Aluetoimistot	0,0	5,6	27,8	27,8	38,9
Myymälät	21,6	25,9	20,9	18,4	13,2
Pääkonttori	2,4	16,2	42,5	28,7	10,2
Kaikki yhteensä	20,2	25,1	22,4	19,2	13,2

NAISTEN OSUUS TEHTÄVÄRYHMITTÄIN

HENKILÖSTÖMÄÄRÄ HENKILÖRYHMITTÄIN, VAKITUISET TYÖSUHTEET

JOHTAMISVALMENNUKSELLA SYVENNETÄÄN KULTTUURIA JA KOHTAAMISIA

CASE
2021

Yksi Alkon panostuksista henkilöstöön vuonna 2021 oli syyskuussa käynnistynyt johtamisvalmennus. Lähes kaksi vuotta kestävä ohjelma kattaa koko Alkon esihenkilöstön, noin 180 henkeä.

”Valmennuksella pyrimme entisestään syventämään Alkon hyväksi koettua johtamiskulttuuria. Matalassa organisaatiossamme työntekijäryhmät ovat runsaassa vuorovaikutuksessa keskenään, esimerkiksi pääkonttorin väki tekee sesonkiaikoina työvuoroja myymälöissä. Alkossa ihmiset johtavat ihmisiä, meillä kohdataan ja keskustellaan”, kuvailee valmennuksesta yhdessä kumppaniyrityksen kanssa vastaava Alkon HRD-päällikkö **Elisa Venäläinen**.

Esihenkilöt tapasivat syksyllä 2021 yhteisessä starttiosuudessa ja neljästä moduulista ensimmäisessä, joka käsitteli valmentavaa johtamista. Seuraavien moduulien aiheet ovat vastuullinen, ketterä ja tehokas sekä innostava ja osallistava johtaminen.

Johtamisvalmennuksessa vahvistetaan pääkonttorin ja kentän välisen yhteispelin lisäksi myös maantieteellisiä kohtaamisia: kollegoilta oppiminen yli aluerajojen tukee johtamiskulttuurin yhdenmukaisuutta ja tasalaatuisuutta. Valmennukseen osallistuu myös koko Alkon johtoryhmä.

MONIMUOTOISTA OPPIA ITSETUNTEMUS EDELLÄ

Koulutukseen tulevilla esihenkilöillä on kullakin oma johtamistaustansa. Valmennuksen keskiössä on itsetuntemuksen vahvistaminen ja erilaisten johtamistilanteiden tunnistaminen. Oppiminen tapahtuu periaatteella 10 prosenttia koulutuksissa ja itsenäisesti perehtyen, 20 prosenttia kollegojen kanssa ja 70 prosenttia työpaikalla työtä tekemällä. Tähän mennessä saatu palaute vahvistaa, että oppien soveltaminen käytäntöön tuottaa erittäin myönteisiä kokemuksia. Valmennettavien käytössä on myös Alkon oma digitaalinen oppimisalusta, joka tukee kehittymistä pitkin matkaa.

Modulaarinen koulutus etenee yhteisistä neljästä osa-alueesta syventäviin osiin. Niissä perehdytään pienemmissä kokoonpanoissa kunkin esihenkilön kehittymistavoitteiden teemoihin. Johtamisvalmennuksen sisältöä myös muokataan pitkin matkaa tarpeen mukaan, jotta varmistetaan aiheiden ajankohdaisuus ja paras vaikuttavuus. Tuloksia seurataan esimerkiksi säännöllisellä Pulssi-mittauksella, joka kartoittaa Alkon esihenkilöiden onnistumista tiimiläisten näkökulmasta.

”Tavoitteenamme on tarjota maailmanluokan asiakaspalvelua. Osana tätä päämäärää rakennamme hyvää henkilöstökokemusta ja pyrimme laadukkaisiin johtamiskohtaamisiin, joita kehutaan”, summaa Alkon henkilöstöjohtaja **Heli Hassinen-Biberger**.

Heli Hassinen-Biberger vasemmalla,
Elisa Venäläinen oikealla

VALINTOJA YMPÄRISTÖN HYVÄKSI

Haluamme toteuttaa maailman vastuullisinta tapaa myydä alkoholia myös ympäristövastuullisuuden näkökulmasta.

MIKSI TÄMÄ ON MEILLE TÄRKEÄÄ:

Jatkamme toiminnastamme aiheutuvien ympäristövaikutusten pienentämistä ilmastokriisin ja luonnonvarojen ylikäytön hillitsemiseksi niin omassa toiminnassamme kuin arvoketjussa. Myös asiakkaidemme kiinnostus tuotteiden ympäristövaikutuksia kohtaan kasvaa jatkuvasti.

LÄHESTYMISTAPAMME:

Toimintamme ilmastovaikutukset syntyvät suurimmaksi osaksi arvoketjussamme, erityisesti juomien ja juomapakkausten tuotannosta. Työskentelemme yhdessä eri juoma-alan toimijoiden kanssa ympäristövaikutusten pienentämiseksi. Vuoden 2021 lopussa valmistunut juomapakkaustiekartta ohjaa toimintaamme kohti juomapakkauspäästöjen puolittamiseen tähtäävää tavoitettamme. Haluamme tehdä asiakkaan ympäristövastuullisen juomavalinnan helpommaksi Vihreä valinta -merkinnän avulla.

TÄRKEIMMÄT TAVOITTEEMME:

Ympäristötyöllemme on asetettu kunnianhimoiset tavoitteet, joita kohden työskentelemme pienin ja suurin ympäristötoein. Vuoden 2030 loppuun mennessä

- pienennämme juomapakkauksista syntyviä ilmastopäästöjä 50 prosentilla verrattuna vuoden 2020 tilanteeseen
- kasvatamme Vihreä valinta -merkittyjen tuotteiden osuuden valikoimasta 70 prosenttiin
- olemme hiilineutraali kotimaan toimintojemme osalta.

JUOMAT PAKKAUKSINEEN MUODOSTAVAT SUURIMMAN OSAN ILMASTOPÄÄSTÖISTÄ

Ilmastovaikutuksemme selvitetiin ja laskettiin yhdessä Gaia Consultingin kanssa. Organisaatiohiilijalanjälkemme vuoden 2020 osalta oli noin 149 500 tCO₂e, mikä vastaa keskimäärin 14 000 suomalaisen vuosipäästöjä.

Päästöistä merkittävimmän osan muodostavat juomat pakkauksineen: 53 prosenttia muodostuu juomien tuotannosta, 24 prosenttia juomapakkauksista ja 18 prosenttia kansainvälisistä kuljetuksista.

Ilmastovaikutusselvitys vahvisti käsityksemme siitä, että suurin osa päästökuormituksesta syntyy tuotteiden arvoketjussa. Koska emme itse tuota alkoholijuomia, on yhteistyö toimialan eri vaikuttajien kanssa tärkeää juomatuotannon ilmastovaikutusten pienentämiseksi.

YHTEISTYÖ JUOMATUOTANNON YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN PIENENTÄMISEKSI

Ympäristöyhteistyö pohjoismaisten alkoholimonopolioiden kanssa jatkui myös vuonna 2021. Yhteistyön painopisteenä vuoden aikana oli luonnon monimuotoisuus. Ecogain AB:n monopoleille toteuttaman viljelytapojen vertailututkimuksen mukaan luomuviljely parantaa sekä maanpäällistä että maaperän biodiversiteettiä tavanomaiseen viljelyyn verrattuna.

Pohjoismaista ympäristöyhteistyötä päivitetään vuonna 2022, kun luomme työllemme tiekartan ja päivitetyt tavoitteet. Juomatuotannon ympäristövaikutuksia pohditaan myös vuonna 2021 perustetussa Sustainable Wine Roundtable -ryhmittymässä, jonka yksi perustajajäsenistä olemme.

JUOMAPAKKAUSTIEKARTTA OHJAA PÄÄSTÖJEN PIENENTÄMISEEN

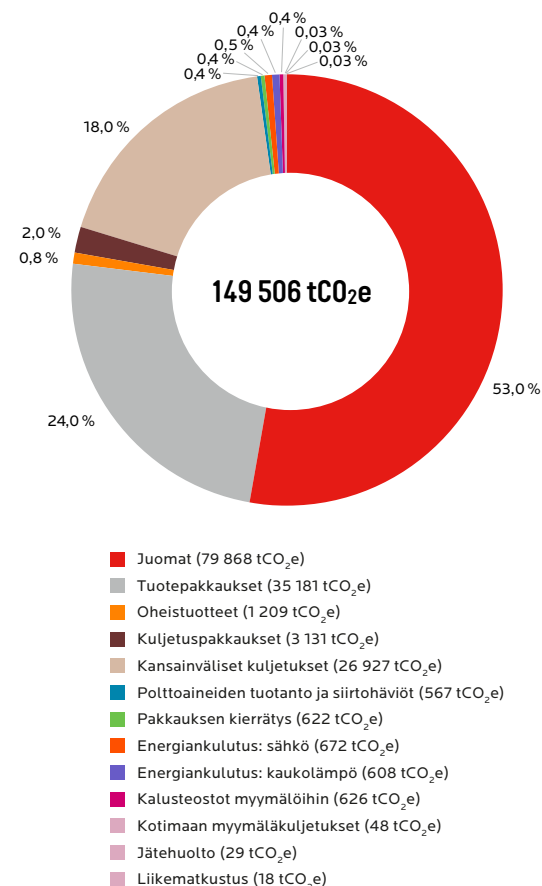
Yksi tärkeimmistä ympäristötavoitteistamme on puolittaa juomapakkauksista syntyvät ilmastopäästöt vuoden 2030 loppuun mennessä. Loimme vuoden lopussa juomapakkaustiekartan, jonka avulla ohjataan, mitataan ja luodaan konkreettiset toimenpiteet tavoitteeseen pääsemiseksi. Juomapakkaustiekartta on myös kestävän kehityksen sitoumuksemme, ja se on julkaistu [sitoumus2050.fi-verkkosivulla](https://www.alko.fi/sitoumus2050-fi-verkkosivulla).

Panostamme erityisesti siihen, että juomien tuottajat ja tavarantoimittajat ottaisivat juomapakkauksia suunnitellussa ympäristönäkökulmat huomioon niin muotoiluun, materiaaliin, painon kuin kierrätettävyyden näkökulmasta. Julkaisimme syyskuussa 2021 Tavarantoimittajien päästölaskurin, jonka avulla pystyy arvioimaan tuotteiden ja niiden pakkauksen valmistuksesta sekä kuljetuksista aiheutuvia päästöjä.

Vuonna 2021 myimme yhteensä 115,3 miljoonaa (117,3) juomapakkauksia. Tavanomaisen painavan lasipullon osuus myydyistä pakkauksista on pienentynyt vuodesta 2018 alkaen, kun taas kevyemmän lasipullon osuus on kasvanut. Myös kartonkipakkauksen osuus on viime vuosina ollut pienessä kasvussa. Myytyjen juomapakkauksen päästöt olivat 33 846 tCO₂e eli 380,1 tCO₂e miljoonaa myytyä juomalittraa kohden. Myydyistä pakkauksista 83,5 prosenttia (84,0) oli pantillisia juomapakkauksia.

Viinien hanapakkaukset ovat ilmastopäästöiltään vähiten kuormittavia, mutta samalla pantittomia ja kierrätettävyydeltään haastavia pakkauksia. Lähes kaikissa Alkon myymälöissä on keräyspiste hanapakkauksien sisäpusseille ja viinipusseille. Keräyspisteisiin kerättiin vuoden aikana 12,9 tonnia (16,7) hanapakkauksia, jotka hyödynnetään polttoaineena sementin valmistuksessa.

PÄÄSTÖJEN JAKAUTUMINEN

Alkon ilmastovaikutusselvityksen 2020 mukaan suurimmat ilmastopäästöt syntyvät juomien ja niiden pakkauksen tuotannosta.

HIILINEUTRAALI-SYMBOLI OSAKSI VIHREÄÄ VALINTAA

Alkon Vihreä valinta -merkintä kertoo juomatuottajan sitoutumisesta ympäristötyöhön ja kestäväan kehitykseen. Alkon Vihreä valinta -merkintöihin lisättiin uusi Hiilineutraali-symboli tammikuussa 2021. Hiilineutraalin tuotteen raaka-aineiden viljelyn, tuotteeksi valmistamisen, pakkaamisen ja pakkaamisen sekä näiden vaiheiden välisten kuljetusten aiheuttamat hiilidioksidipäästöt on sertifioidusti selvitetty, päästöjä on todennetusti vähennetty ja jäljellejäävät päästöt on kompensoitu.

Vihreä valinta -merkinnän avulla haluamme tehdä ympäristön kannalta vastuullisemman valinnan tekemisestä asiakkaalle helpompaa. Vihreä valinta -merkittyjen tuotteiden osuus Alkon valikoimasta oli vuoden 2021 lopussa 32 prosenttia (28).

VERKKOKAUPAN KULJETUKSET TEHOSTUIVAT

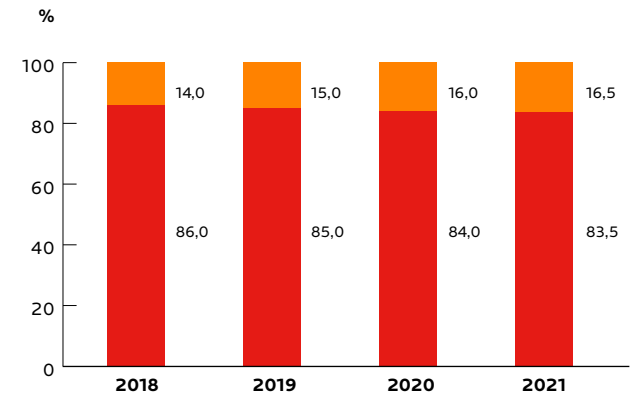
Jatkoimme vuoden aikana tiivistä yhteistyötä kotimaan kuljetuskumppaneidemme kanssa. Vaikka useat eri tavarantoimittajat ja kuljetusliikkeet kuljettavat tavaravirtaa myymälöihimme, yhdistämme kuljetuksia aina mahdollisuuksien mukaan. Näin vältymme turhilta kustannuksilta ja myös ympäristökuormitus pienenee. Kotimaan myymäläkuljetusten päästöt olivat yhteensä 60 tCO₂.

Vuoden 2021 aikana onnistuimme kasvattamaan myymäläkuormiin yhdistyvien verkkokauppakuljetusten määrää, ja nyt sesonkien ulkopuolella noin 65 prosenttia verkkokauppapaketeista kulkee osana myymäläkuormia erillisten kuljetusten sijaan.

Vuonna 2021 toimimme oman maahantuontimme kautta tuotteita Suomeen 1,34 miljoonaa litraa (1,89), eli noin 1,5 prosenttia kaikista vuonna 2021 myydyistä litroista. Maahantuontipalvelumme päästöt olivat yhteensä 458 tCO₂ (350). Euroopan maista tuotteet saapuvat rekkarahtina, Aasiasta, Etelä- ja Pohjois-Amerikasta sekä Australiasta käytetään laivarahtia. Lentorahti on käytössä vain yksittäisissä tapauksissa.

Etsimme jatkuvasti keinoja tuotelogistiikassa syntyvien pakkausjätteiden määrän minimoimiseksi sekä kierrätämme syntyvän jätteen tehokkaasti. Vuonna 2021 pakkauspahvijätettä syntyi yhteensä 3 800 tonnia (3 816) ja lavamuovijätettä 86 tonnia (86).

MYYYTJEN PAKKAUSTEN PANTILLISUUS

■ Pantilliset pakkaukset
■ Pantittomat pakkaukset*

* Pantittomat lasi- ja muovipullot, pantittomat alumiinitölkit, kartonkitölkit, hanapakkaukset, viinipussit ja muut pantittomat pakkaukset

VUOKRASOPIMUSPOHJAAN VAATIMUS UUSIUTUVILLA TUOTETUSTA SÄHKÖSTÄ

Sähkönkulutus on kotimaan toimintamme osalta merkittävin päästölähde. Vuonna 2021 myymäläverkoston sähkönkulutus oli yhteensä 11 GWh (11,4) eli noin 113 kWh/myymäläneliö (115). Edelliseen vuoteen nähden myymäläverkoston kokonaissähkönkulutus pienentyi 3,7 prosenttia ja kulutus myymäläneliötä kohden 2,1 prosenttia.

Vuonna 2021 uudistimme 26 myymälää. Uudistuksessa tärkein ympäristövastuun näkökulma on energiansäästö tilatehokkuutta parantamalla sekä hyödyntämällä energiatehokasta valaistusta. Vuoden 2021 alussa uudistettujen myymälöiden sähkönkulutuksessa energiatehokkuuden parantuminen on jo nähtävissä; sähkönkulutus myymäläneliötä kohden laski keskimäärin 20 prosenttia edellisestä vuodesta.

Kaikissa niissä 161 myymälässä, joissa olemme solmineet itse sähkönsopimuksen, on käytössä sertifioitua vesivoimalla tuotettua sähköä, jonka tuotannosta ei synny päästöjä. 176 myymälässä vuokrasopimuksen osana ostettava sähkö on uusiutuvilla energialähteillä tuotettua sähköä. Muiden 32 myymälän ja pääkonttorin sähkönkulutuksen hiilidioksidipäästöt olivat 449 tCO₂e vuonna 2021.

Kehitämme sähkönkulutuksen seurantaa jatkuvasti sekä teemme toimenpiteitä sähkönkulutuksen ja päästöjen pienentämiseksi. Vuonna 2021 uudistimme myymälöidemme valaistuskonseptia sekä lisäsimme myymälöiden vuokrasopimus pohjaan vaatimuksen uusiutuvilla energialähteillä tuotettavan sähkön käyttämisestä liikepaikassa. Vaatimus koskee Alkon solmimia uusia vuokrasopimuksia.

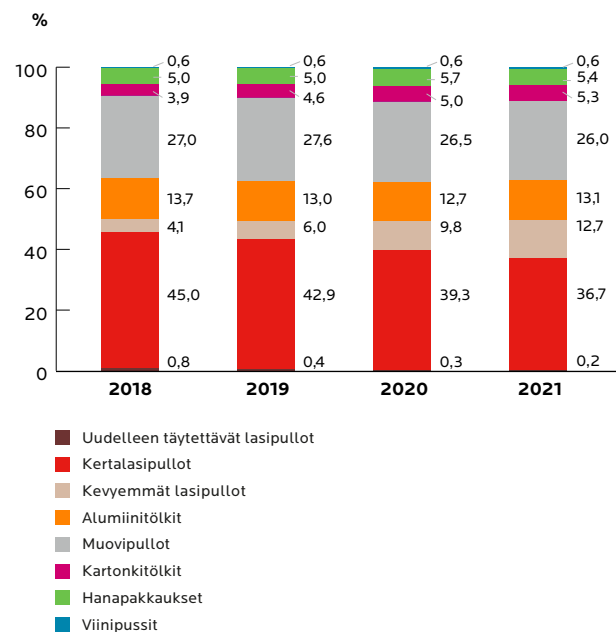
Alkon oman ympäristötyön pohjana on ISO 14001 -ympäristöjärjestelmä, joka on käytössä Alkon myymälöissä sekä pääkonttorilla ja aluetuomistoilla.

JUOMAHÄVIKIN PIENENTÄMISEEN UUSIA KEINOJA

Alkossa syntyy yleisesti ottaen suhteellisen vähän hävikkiä tuotteiden hyvän säilyvyyden ansiosta. Litramääräisesti suuren volyymin takia hävikki on kuitenkin tosiasia ja pienennämme hävikkiä monin eri toimenpitein. Lanseerasimme vuoden aikana vaurioitunut pakkaus -kaulurin, jonka tavoitteena on pitää pieniä pakkausvaurioita kärsineet juomapakkaukset myynnissä hävittämisen sijaan.

Juomahävikkiä syntyy pääasiassa myymälöissä. Toistaiseksi pienien ja yksittäisten juomaerien keräämiseksi ei ole löydetty kestävä tapaa ja siksi juomat myös hävitetään myymälässä. Suuret juomaerät ja keskusvaraston hävikki hyödynnetään kumppanimme toimesta biopolttoaineen valmistuksessa.

MYDYT JUOMAPAKKAUSTYYPIT

PAKKAUKSELLE ON MERKITTÄVÄ VAIKUTUS JUOMAN HIILIJALANJÄLKEEN

CASE
2021

Alko teetti keväällä 2021 ensimmäisen kartoituksen ilmasto-vaikutuksistaan. Gaia Consultingin toteuttamasta selvityksestä kävi ilmi, että tuotepakkausten osuus Alkon arvoketjun hiilijalanjäljestä on 24 prosenttia. ”Selvitys tuki aiempien kartoitusten tuloksia ja vahvisti juomapakkausten roolia”, kommentoi Alkon kestävän kehityksen asiantuntija **Maiju Sirviö**.

Merkittävimmät päästöt syntyvät juomien ja juomapakkausten valmistamisesta. Ne muodostavat yhdessä 77 prosenttia kokonaispäästöistä. Itse juomatuotannon päästöihin on haastavampi päästä käsiksi, mutta pakkausvalintojen kautta voimme toimia vaikuttavammin. Tästä syystä juomapakkauksiin kiinnitetään Alkossa erityistä huomiota.

Kun tarkastellaan eri tuoteryhmiä ja pakkausmuotoja, suurin päästölähde ovat viinien perinteiset painavat lasipullot. Ympäristövastuullinen pakkaus -symbolin alta Alkon valikoimista löytyy tavallista kevyempiä lasipulloja. Vaihtamalla materiaalin lasista muoviin päästään merkittäviin eroihin hiilijalanjäljessä. Esimerkiksi pullotetuissa viineissä PET-muovipullon hiilijalanjälki on vain 36 prosenttia painavan lasipullon hiilijalanjäljestä. PET-pullo on lisäksi kevyempi ja särkymättömyy- tensä ansiosta huolettomampi liikuteltava.

UUDET PAKKAUKSET HAASTAVAT PERINTEISEN PULLON

Pullo on perinteinen ja monelle edelleen tutuin juomapakkaus, mutta myös uudet ympäristöystävällisemmät ratkaisut ovat vakiinnuttaneet asemansa Alkossa. Kätevä muistisääntö on, että mitä kevyempi ja kierrätettävämpi pakkaus on, sitä pienemmät ovat sen ilmastovaikutukset. Viinipakkauksista pienimmät hiilijalanjäljet ovat hanapakkauksella, kartonkitökillä ja viinipussilla. Jokaisessa Alkon myymälässä, muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta, on keräyspiste viinipusseille ja hanapakkausten sisäpusseille, jotka voi olla haastava kierrättää.

”Teemme jatkuvasti työtä pakkausten ympäristöystävällisyyden edistämiseksi myös tarkentamalla valikoimakriteerejämme. Pyrimme tukemaan ja helpottamaan asiakkaan vastuullisen ostopäätöksen tekemistä ja kehittämään valikoimaamme kokonaisuudessaan kestävämmäksi. Erilaiset tunnukset, kuten Vihreä valinta, kertovat kuluttajille, että tuotteessa tai pakkauksessa on huomioitu kestävä kehitys”, jatkaa Maiju Sirviö.

”Pakkauskehityksessä tapahtuu paljon, ja työ ympäristön puolesta on aktiivista niin Alkossa kuin pitkin arvoketjujamme”, Maiju Sirviö summaa. ”Jokainen meistä voi vaikuttaa omilla valinnoillaan. Ja tärkeää on kierrättää juomapakkaus oikein, olipa se valmistettu mistä materiaalista tahansa.”

PITKÄJÄNTEISTÄ TYÖTÄ IHMISTEN HYVINVOINNIN PUOLESTA

Olemme sitoutuneet edistämään ihmisoikeuksia, työoikeuksia ja hyviä työolosuhteita juomien hankintaketjuissa. Työ vaatii sinnikkyyttä ja lähtökohtanamme on pyrkiä jatkuvaan parantamiseen tällä vastuullisuuden osa-alueella.

MIKSI TÄMÄ ON MEILLE TÄRKEÄÄ:

Ihmisten ja ympäristön hyvinvoinnin huomioiminen on meille tärkeää ja koemme velvollisuudeksemme kehittää jatkuvasti valikoimaamme eettiselle ja ympäristön kannalta kestäväälle pohjalle. Haluamme tukea ja kasvattaa vastuullisesti tuotettujen tuotteiden määrää valikoimissamme, ja auttaa kuluttajaa tekemään vastuullisempia ostopäätöksiä.

LÄHESTYMISTAPAMME:

Vastuullisen hankinnan toimintamallimme perustuu amfori BSCI:n Code of Conductiin. Olemme sitoutuneet kansainvälisiin yrityksiä koskeviin ihmisoikeussitoumuksiin. Jokainen tavarantoimittaja sitoutuu Alkon vastuullisuusehtoihin hyväksymällä amfori BSCI:n Code of Conductin ja siihen sisältyvän huolellisuusperiaatteen. Muuttuvan toimintaympäristön vuoksi olemme tehneet ihmisoikeusjohtamisen arviointia hankintaketjun osalta. Haluamme varmistaa, että huomioimme toiminnassamme ihmisoikeuksia koskevat huolellisuusvelvoitteet. Pidämme tiiviisti yhteyttä alan sidosryhmien ja muiden pohjoismaisten alkoholimonopolioiden kanssa. [→ Lue lisää](#)

TÄRKEIMMÄT TAVOITTEEMME:

Vastuullisen hankinnan strategiamme sisältää kaksi päätavoitetta, joilla tuemme ihmisten hyvinvointia hankintaketjuissamme. Vuoteen 2030 mennessä tavoitteemme on, että valikoimissamme olevien tuotteiden hankintaketjut ovat läpinäkyviä aina pääraaka-ainetasolle asti. Lisäksi riskialueilta tulevien tuotteiden tulee olla sertifioituja tai muulla tavoin vastuullisuusvarmennettuja.

LÄPINÄKYVÄT HANKINTAKETJUT JA EETTISET TUOTTEET

Alkossa myytävät tuotteet tulevat ympäri maailmaa, ja niiden hankintaketjut voivat olla hyvinkin monimutkaisia. Tieto tuotteen alkuperästä on perusta vastuullisen toiminnan kehittämiseksi. Läpinäkyvyyden parantaminen vaatii aktiivista yhteistyötä hankintaketjun toimijoiden välillä. Olemme keränneet tietoja vakiovalikoiman riskimaista tulevista tuotteista vuodesta 2016 alkaen.

Tavoitteemme on myös lisätä sertifioituja tai kolmannen osapuolen varmistamien tuotteiden lukumäärää valikoimassamme. Olemme pyrkineet helpottamaan eettisen ostopäätöksen tekemistä myymälä- ja verkkokauppa-asioinnissa lanseeraamalla vuonna 2021 Eettinen-symbolin. Se kokoaa alle sertifiointeja, jotka ottavat kriteereissään huomioon erityisesti ihmisten hyvinvoinnin, mutta myös ympäristönäkökulmia tuotannon eri vaiheissa. Sertifioinneissa huomioidaan esimerkiksi järjestäytymisvapauten, työterveyteen ja -turvallisuuteen, reiluun palkkukseen, ihmis- ja työoikeuksiin sekä eettiseen liiketoimintaan liittyviä näkökulmia.

VIRTUAALISET SIDOSRYHMÄTAPAAMISET

Toisen peräkkäisen koronavuoden jälkeen olemme jo tottuneet työskentelemään verkon välityksellä. Tavoitamme ulkomailla ja eri aikavyöhykkeillä toimivia sidosryhmiämme entistä helpommin virtuaalikokouksissa. Emme ole voineet tehdä vastuullisuustyötä alkuperämaissa yhtä täysipainoisesti erilaisten matkustus- ja koronarajoitusten vuoksi. Epätietoisuus ja huoli kaikkein heikoimmassa asemassa olevien ihmisten hyvinvoinnista on kasvanut.

Lähes kaikki yhteistyökumppanitilaisuudet ja -tapaamiset järjestettiin vuonna 2021 etätapaamisina, mukaan lukien kahdet virtuaaliset tuote-esittelymessut. Järjestimme vuoden aikana neljä virtuaalista, kaikille tavarantoimittajillemme avointa tilaisuutta. Tilaisuuksiin ja niihin liittyviin työpajoihin ilmoittautui 823 henkilöä alan eri yrityksistä. Yksi työpajoista oli vastuullisuusaiheinen ja käsitteli tavarantoimittajien päästölaskuria. Lisäksi järjestimme kaksi erillistä vastuullisuusaiheista sidosryhmätyöpajaa.

ALKON HANKINTAKETJUUN KOHDENNETTujen VASTUULLISUUSTOIMENPITEIDEN YDINALUEET

OSAAMISEN KEHITTÄMISTÄ YHTEISTYÖSSÄ SIDOSRYHMIEN KANSSA

Valikoimissamme olevien tuotteiden lukumäärä on noin 11 500. Tuotteiden suuren lukumäärän vuoksi keskitämme monitorointia ja osaamisen kehittämistyötä erityisesti alueille, joilla riskit ovat todennäköisimmät.

Pohjoismaisessa social group -monopoliyhteistyössä keskityimme edelleen rommien hankintaketjun vastuullisuuteen. Vinmonopoletin johdolla jatkoimme sokeriruo'on vastuulliseen tuottamiseen liittyviä koulutuksia Väli- ja Etelä-Amerikassa. Sokeriruoko on rommien pääraaka-aineena käytettävän melassin lähde. Paikallisille tuottajille tarjottiin Water, shade and rest -koulutusta yhteistyössä La Isla Networkin ja Bon-sucron kanssa. Tavoitteena oli kertoa kuumissa olosuhteissa tehtävän sadonkorjuutyön terveysriskeistä ja yksinkertaisista

keinoista työolosuhteiden parantamiseksi viljelyksillä. Koulutukseen osallistui yhteensä 30 henkilöä. Koulutus sisällytettiin amforin kansainväliseen koulutustarjontaan, jolloin se on hyödynnettävissä myös muilla toimialoilla.

Pohjoismaisen yhteistyön toinen fokusalue oli elämiseen riittävän palkan edistäminen hankintaketjuissa. Aloitimme syksyllä 2021 Living wage -projektin suunnittelutyön Systembolagetin kanssa. Projektin alkuvaiheen tavoitteena on ymmärtää eri toimijoiden rooli ja merkitys tuotteiden arvomuodostusketjussa. Alko järjesti omille tavarantoimittajilleen työpajan, jossa käsitelimme sitä, mitä elämiseen riittävä palkka tarkoittaa ja mitä sen edistäminen tuotteiden hankintaketjuissa voisi edellyttää osapuolilta. Keräämme aiheesta tietoa ja työstämme teemaa edelleen vuonna 2022.

Etelä-Afrikka on yksi alkuperämaista, jolle meneillään oleva pandemia on aiheuttanut haasteita. Sen vuoksi järjestimme webinaarin eteläafrikkalaisten tuotteiden tavarantoimittajille ja paikallisille sidosryhmille. Tilaisuuden tavoitteena oli aktivoida pandemian aikaista yhteydenpitoa paikallisiin toimijoihin ja vaihtaa tietoa olosuhteista niin Suomessa kuin Etelä-Afrikassa. Alkon asiantuntijoiden lisäksi kutsuimme tilaisuuteen vieraspuhujia ammattiyhdistyksistä (IUF ja PAM), Stronger Together -aloitteesta ja paikallisesta sertifiointitalosta, Wietasta. Tilaisuuteen ilmoittautui 91 henkilöä.

Viestimme tavarantoimittajille verkkosivuillamme säännöllisesti mahdollisuuksista osaamisen kehittämiseen Alkon omien, amforin ja muiden sidosryhmien koulutustilaisuuksissa. [→ Lue lisää](#)

VASTUULLISUUSTOIMENPITEET KESKITTYIVÄT ITALIAAN

Pandemian aiheuttaman epävarmuuden ja terveysturvallisuusriskien vuoksi emme teettäneet amfori BSCI -auditointeja vuoden 2021 aikana. Jatkoimme kuitenkin kevyempien vastuullisuusvierailujen (sustainability visits) teettämistä. Vierailujen tarkoituksena on kartoittaa alueita, joilla on havaittu kohonnut riski ihmisoikeuksien loukkaamiseen. Tällä kertaa vierailut kohdennettiin Italiaan, ja erityisesti Apulian, Sisilian ja Piemonten alueelle. Italian maataloussektorilla työskentelee paljon siirtolaisia, joiden huonosta kohtelusta ja työolosuhteista on kirjoitettu useissa viimeaikaisissa julkaisuissa.

Loka-joulukuussa teetetyt vastuullisuusvierailut kohdennettiin 14 kohteeseen. Mukana oli niin tuotantolaitoksia kuin viiniviljelmiä. Vierailut suoritti kansainvälinen auditointiyritys Alkon toimeksiannosta. Löydökset olivat pääosin odotettuja ja alalle tyypillisiä. Löydösten lukumäärä oli melko suuri, yhteensä 43. Osa oli myös vakavuusasteeltaan kriittisempiä kuin oletimme. Suurin osa löydöksistä liittyi työntekijöiden asemaan, työturvallisuuteen ja -terveyteen.

Systembolaget ja maailmanlaajuisen köyhyyden poistamiseen keskittynyt järjestö Oxfam julkaisivat syyskuussa yhteisen human rights impact assessment -raportin Italiasta. Raportti sisälsi löydöksiä vierailuista ja haastatteluista, joita tehtiin Systembolagetin hankintaketjuun kuuluville italialaisille viinintuottajille ja -viljelijöille.

Löydökset olivat samankaltaisia kuin aikaisemmin teettyjen tutkimusten perusteella oli odotettavissa. Työntekijöillä saataan teettää sadonkorjuuaikana paljon ylityötä, työterveys- ja -turvallisuus ei ole aina asianmukaisella tasolla ja jopa viitteitä pakkotyövoimaan havaittiin. Toisinaan työntekijät joutuvat maksamaan työväliittäjille palkkioita ja jäävät heille velkaa. Eri-tyyppisen haavoittuva ryhmä ovat siirtolaiset, joilla ei ole kielitaitoa, verkostoa työnhakuun tai pääsyä tehokkaan oikeussuojan piiriin virallisia teitä. Raportti on luettavissa kokonaisuudessaan [Oxfamin sivuilta](#).

Alkolla ei ole tietoa raportin tutkimuksessa mukana olleista tuottajista tai viinitiloista, mutta pohjoismaiset hankintaketjut voivat samoilla alueilla olla lähes yhteneväisiä. Löydöksiä voidaan olettaa olevan yleisiä maataloussektorin toimijoiden keskuudessa. Tämän vuoksi myös Alko on halunnut kertoa avoimesti raportin löydöksistä niin tavarantoimittajilleen, tuottajilleen kuin muillekin sidosryhmilleen.

Järjestimme aiheesta tilaisuuden tavarantoimittajille ja kannustimme osallistumaan raportin julkistamistilaisuuteen. Alko haluaa myös osaltaan pyrkiä edesauttamaan työntekijöiden aseman parantamista. Suunnittelemme muun muassa koulutuksia Italiaan yhteistyökumppaneidemme avustuksella sekä tiivistämme sidosryhmäyhteistyötä paikallisiin ammattijärjestöihin.

IUF-YHTEISTYÖ JATKUU

Vuonna 2020 aloittamamme yhteistyö kansainvälisen kattoammattijärjestö IUF:n (International Union of Food, Agricultural, Hotel, Restaurant, Catering, Tourism, Tobacco and Allied Workers' Associations) kanssa on jatkunut säännöllisillä kokouksilla. Etelä-Afrikan lisäksi työ on alkamassa Italiassa. Olemme avanneet IUF:n avustamana keskusteluyhteyden IUF:n paikallisten jäsenjärjestöjen kanssa. Ensimmäiset yhteistyökokoukset IUF:n, italialaisten jäsenjärjestöjen, Palvelualojen ammattiliiton (PAM), Systembolagetin ja ruotsalaisen ammattijärjestö Unionenin kanssa aloitettiin keväällä 2021.

MUUTTUVA TOIMINTAYMPÄRISTÖ VAATI REAGOINTIKYKYÄ

Toiminnallamme on laajoja taloudellisia vaikutuksia sidosryhmiin ja yhteiskuntaan. Vuonna 2021 Alkon kannattavuuskehitys oli hyvä.

MIKSI TÄMÄ ON MEILLE TÄRKEÄÄ:

Vain taloudellisesti vastuullinen yritys voi vastata sidosryhmien tarpeisiin ja huolehtia yhteiskunnallisista velvoitteistaan. Valtio-omisteisena yhtiönä koemme erityisen tärkeäksi, että Alko on toiminnassaan sekä kannattava että tehokas.

LÄHESTYMISTAPAMME:

Alko toimii rehellisesti ja avoimesti. Meillä taloudellinen vastuu merkitsee kannattavuutta ja tehokkuutta. Kehitämme toimintamalliamme vastaamaan tulevaisuuden asiakatarpeisiin. Kohdistamme investoinnit asiakaskokemuksen kehittämiseen ja tehokkuuden vahvistamiseen. Mittaamme järjestelmällisesti myymälätoimintojen ja tukitoimintojen tehokkuutta. Tämä auttaa meitä reagoimaan nopeasti poikkeamiin – vastuullisesta palvelusta tinkimättä.

TÄRKEIMMÄT TAVOITTEEMME:

Haluamme varmistaa, että liiketoimintamme pysyy tulevaisuudessakin tehokkaana ja kannattavana. Turvaamme kilpailukykyämme kehittämällä organisaation ketteryyttä, ymmärtämällä muuttuvia asiakatarpeita ja panostamalla digitaalisiin palveluihin. Tuemme liiketoiminnan kehittymistä panostamalla tukitoimintojen ja prosessien tehokkuuteen.

Vuosi 2021 vaati erityistä kykyä reagoida nopeasti muuttuvaan ympäristöön. Koronarajoitusten muutosten vaikutusta toimintaan osattiin ennustaa jo aiemman kokemuksen pohjalta hyvin. Sekä lyhyen että pidemmän aikavälin toimintaympäristön muutosta ja taloudellista tilannekuvaa käsiteltiin säännöllisesti johtoryhmässä ja pystyimme reagoimaan nopeasti muuttuviin tilanteisiin.

Koronapandemian jatkuminen vaikutti Alkon liiketoimintaan ja ennustettavuuteen. Koronarajoitukset vaihtelivat vuoden aikana. Etenkin matkustamiseen ja anniskeluun liittyvät rajoitukset muuttivat myyntikanavia ja kasvattivat Alkon myyntiä, kun taas rajoitusten purkaminen ohjasi alkoholin myyntiä esimerkiksi ravintoloihin.

Olemme halunneet varmistaa toimivat logistiset prosessit, jotka omalta osaltaan tukevat myymälätyön sujuvuutta. Projekteista merkittävimmät olivat asiakaspalvelutilanteisiin suunnitellun mobiilisovellus Alkan rakentaminen henkilöstölle, tilaus-toimitusketjun kehittäminen sekä uuden oppimisalusta Kuplan rakentaminen, joka toi Alkon oppimisen mallin digitaaliseen maailmaan.

Kehitimme taloudellista ennustettavuutta, minkä avulla pystyimme pitämään entistä paremmin huolta tehokkuudesta ja taloudellisesta kannattavuudesta. Seurasimme myynnin lisäksi tarkasti kulukehitystä. Vuoden 2021 aikana investoimme myymäläverkoston uudistamiseen 3,1 miljoonaa euroa.

YHTEISKUNNALLE KERTYVÄT VEROTUOTOT

Yhteiskunta saa Alkon toiminnasta verotuloja. Alkon veroasioita johtaa talousjohtaja, joka raportoi hallituksen tarkastusvaliokunnalle ja hallitukselle. Tulkinallisissa tilanteissa voidaan hankkia verokonsultointia ulkopuoliselta veroasiantuntijalta tai pyytää ennakkopäätös verottajalta. Alko ei tee verosuunnitelmaa tai ohjaa varoja ulkomaisille tileille, vaan maksaa kaikista myydyistä tuotteista ja tuloksesta Suomen lain mukaiset verot.

Alkon toiminnan kautta kertyvät verotulot yhteiskunnalle ovat merkittävät. Vuoden 2021 myynnin kautta alkoholijuomaveroa kertyi 656,3 miljoonaa euroa (656,1) ja arvonlisäveroa 309,7 miljoonaa euroa (311,2). Tavarantoimittajat maksavat suurimman osan myytyjen tuotteiden alkoholijuomaverosta suoraan valtiolle.

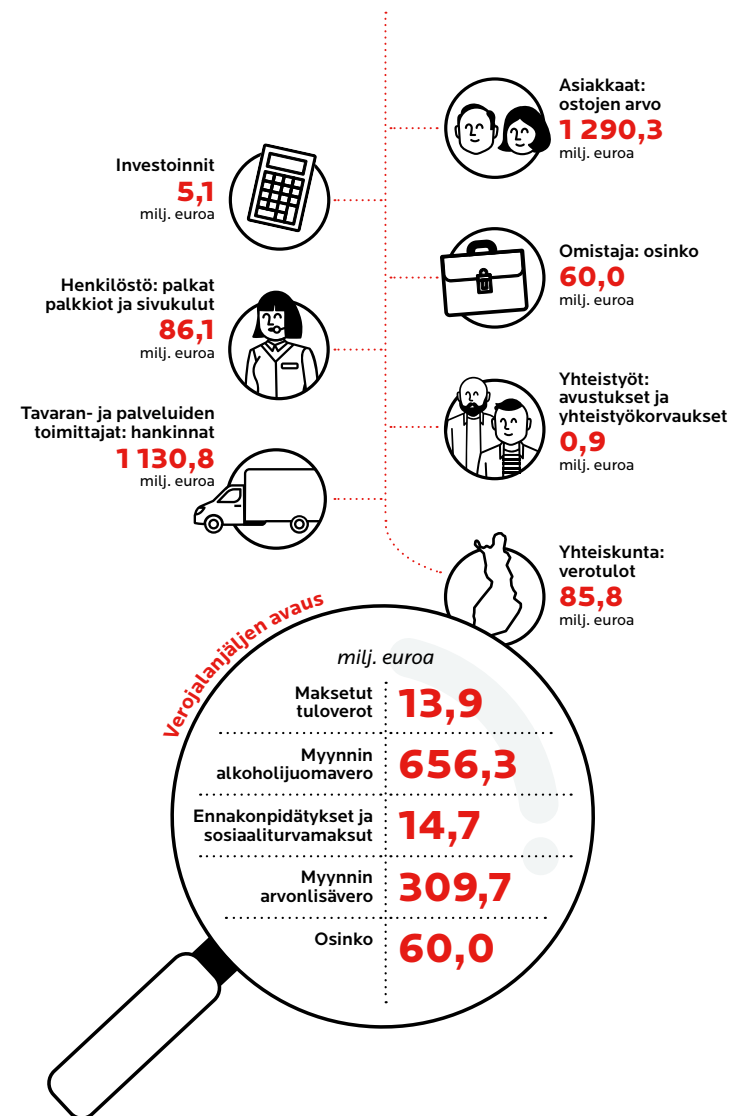
Henkilöstölle maksettiin palkkoja, palkkioita ja sivukuluja yhteensä 86,1 miljoonaa euroa. Erityisesti myymälähenkilöstön riittävyyteen kiinnitettiin huomiota. Tämä oli tärkeää, koska asiakasmäärät pysyivät korkeina ja halusimme turvata asiakaskokemuksen laadun. Vahva tuloksetekokyky lisäsi maksettua yhteisöveroa merkittävästi vuoteen 2020 verrattuna. Maksettujen yhteisöverojen kertymä oli 13,9 miljoonaa euroa (12,9).

Alko tekee yhteistyötä useiden järjestöjen ja yhteistyökumppaneiden kanssa. Koko vuoden tulosvaikutteiset avustukset ja yhteistyökorvaukset olivat 0,9 miljoonaa euroa (0,8). Alko ei antanut avustuksia tai tukia poliittisille tahoille. Yhteistyö perustuu pääosin yhteistyöhankkeisiin, joiden tavoitteet määritellään yhteistyösopimuksissa ja toimenpidesuunnitelmissa. Alkon yhtiökokous päättää lahjoituksista ja niihin vuosittain käytettävästä enimmäismäärästä.

HELPUKSIJA MAKSUAIKOIHIN TAVARANTOIMITTAJILLE

Useat tavarantoimittajat kärsivät yhteiskunnan koronarajoituksista. Päätimme heti koronapandemian alettua keväällä 2020 tarjota erityistoimenpiteenä tavarantoimittajille mahdollisuutta hakea maksuehtojen muutosta, mikäli heillä on muuttuneen toimintaympäristön johdosta haasteita maksuvalmiudessaan. Tällä halusimme tulla tavarantoimittajia vastaan ja kantaa vastuuta koko arvoketjusta. Olemme pidentäneet maksuehtojen helpotuksia aina huhtikuun 2022 loppuun asti.

ERI SIDOSRYHMIEN SAAMA TALOUDELLINEN LISÄARVO ALKON TOIMINNASTA VUONNA 2021

HALLINNOINTI

HALLINNOINTI

Hallinnointiperiaatteet	54
Hallitus ja valiokunnat	56
Johtoryhmä	60
Palkitsemisselvitys 2021	63
Sisäinen valvonta ja riskienhallinta	66
Alkon vastuullisuuden olennaiset teemat	67
Raportointiperiaatteet	68
GRI-indeksi 2021	70

HALLINNOINTIPERIAATTEET

Alko Oy on valtion omistama osakeyhtiö. Alko Oy:n toiminnan perustana ovat alkoholilaki [1102/2017], valtioneuvoston asetus alkoholilain täytäntöönpanosta [151/2018], sosiaali- ja terveysministeriön asetus alkoholilain valvonnasta [158/2018], osakeyhtiölaki [624/2006] ja yhtiöjärjestykset.

ALKO OY:N OMISTAJAOHJAUS JA HALLINNOINTIPERIAATTEET

Alkoholilain mukaan Alko Oy:n tehtävänä on huolehtia sille eräin poikkeuksin yksinoikeudeksi säädetystä alkoholijuomien vähittäismyynnistä siten, että tavoitteena on alkoholin kulutuksesta käyttäjilleen, muille ihmisille sekä koko yhteiskunnalle aiheutuvien haittojen vähentäminen.

Yhtiön erityistehtäväluonteen vuoksi juuri sosiaali- ja terveysministeriö vastaa Alko Oy:n omistajaohjauksesta ja valvonnasta. Alko Oy:n tarkoitus ei ole voitontavoittelu eikä kilpailu yksityisten yritysten kanssa, vaan tehtävänsä kautta vähentää alkoholista aiheutuvia terveydellisiä, sosiaalisia ja yhteiskunnallisia haittoja.

Sosiaali- ja terveysministeriö noudattaa valtion yhtiöomistuksesta ja omistajaohjauksesta annettua lakia (1368/2007) ja tekee yhteistyötä valtioneuvoston kanslian omistajaohjausosaston kanssa. [Hallinnointiperiaatteet on julkaistu Alkon verkkosivuilla.](#)

EETTISET PERIAATTEET

Avoimuus ja läpinäkyvyys ovat Alko Oy:n toiminnan periaatteina. Eettiset periaatteet ohjaavat jokaista alkolaista vastuulliseen ja eettiseen toimintaan yhtiön arvojen ja periaatteiden

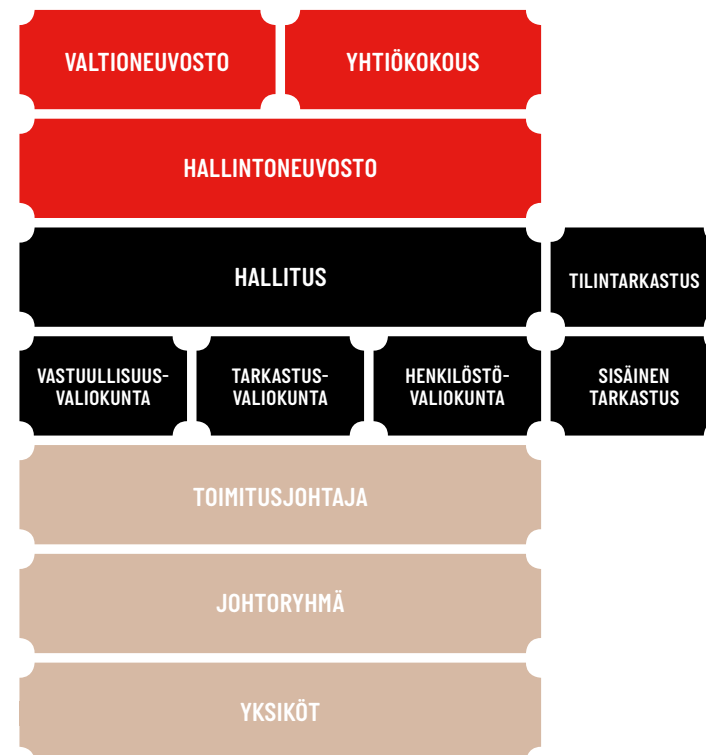
mukaisesti. Keskeiset periaatteet ovat rehellisyys ja laillisuus, vastuullisuus, toimiva työyhteisö, läpinäkyvyys ja tasapuolisuus sekä asiakaslähtöisyys.

Eettisistä periaatteista on laadittu verkkokoulutus, jonka suoritukset rekisteröityvät henkilöstöjärjestelmään. Lisäksi eettiset periaatteet kuuluvat yhtiön perehdytysohjelmaan. Alko Oy:n hallitus hyväksyy mahdolliset muutokset periaatteisiin.

Eettisten periaatteiden mukaan Alko Oy:n henkilökunta ei saa vastaanottaa tai antaa mitään suoria tai epäsuoria lahjoja tai etuja, joita voidaan pitää lahjuksina tai korruptiona, epäasiallisena vaikuttamisena tai tasapuolisuusperiaatteiden vastaisina. Alko Oy edellyttää, että kaikki alkolaiset noudattavat eettisiä periaatteita ja edistävät niiden toteutumista.

Syksyllä 2021 Alko otti käyttöön Whistleblowing-ilmoituskanavan, joka toimii yhtenä väylänä vastuullisen yrityskulttuurin edistämiseksi. Ilmoituskanavan kautta voi ilmoittaa, halutessaan myös nimettömästi, lain, viranomaismääräysten tai Alkon eettisten periaatteiden ja amfori BSCI Code of Conductin vastaisesta väärinkäytösepäilystä Vuoden 2021 aikana ei ollut korruption liittyviä oikeustapauksia, joissa Alko Oy olisi ollut vastaajana.

ALKON ORGANISAATIO

YHTIÖKOKOUS JA HALLINTONEUVOSTO

YHTIÖKOKOUS

Alko Oy:n varsinainen yhtiökokous on pidettävä vuosittain kesäkuun loppuun mennessä. Sosiaali- ja terveysministeriö määrää yhtiökokousedustajan. Yhtiökokous päättää osakeyhtiölain mukaan sille kuuluvista asioista, kuten tilinpäätöksen vahvistamisesta, voitonjaosta, vastuuvapaudesta, hallintoneuvoston jäsenten palkkioista, hallituksen jäsenten valinnasta ja palkkioista, tilintarkastajien valinnasta ja palkkioista sekä yhtiöjärjestyksen muuttamisesta. Valtioneuvoston omistajapolitiikkaa koskevan periaatepäätöksen 8.4.2020 mukaan valtionyhtiöt raportoivat yhtiökokouksille asettamistaan ilmastotavoitteista ja tehdyistä toimenpiteistä sekä muiden asettamiensa mitattavien yritys vastuutavoitteiden saavuttamisesta ja tehdyistä toimenpiteistä sekä kuvaavat yhtiökokouksissaan palkitsemispolitiikan ja perustelevat toteutuneen tulospalkitsemisen.

Alko Oy:n hallitus päättää yhtiökokouksen koollekutsumisesta. Kokouskutsu ja asialista toimitetaan viimeistään viikkoa ennen yhtiökokousta.

HALLINTONEUVOSTO

Alko Oy:n hallintoneuvostossa on kaksitoista jäsentä, jotka valtioneuvosto määrää neljäksi kalenterivuodeksi kerrallaan. Valtioneuvosto nimeää myös puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Hallintoneuvoston tehtävät on määrätty alkoholilais- ja Alko Oy:n yhtiöjärjestyksessä.

Hallintoneuvoston tehtäviin kuuluu:

- valvoo, että yhtiön asioita ja hallintoa hoidetaan terveiden liiketapaperiaatteiden mukaan kannattavuutta silmällä pitäen ja että lakia ja yhtiöjärjestyksen määräyksiä sekä yhtiökokouksen päätöksiä ja muita vahvistettuja ohjeita noudatetaan
- antaa hallitukselle ohjeita laajakantoisissa ja periaatteellisesti tärkeissä asioissa
- seurata alkoholiolojen kehitystä sekä kotimaassa että ulkomailla ja antaa tämän perusteella yleisiä ohjeita alkoholiyhtiön toiminnan kehittämiseksi
- vahvistaa alkoholiyhtiölle alkoholilain 1 §:ssä tarkoitettujen haittojen vähentämistä koskeva toimintasuunnitelma ja antaa alkoholilain 24 §:ssä tarkoitettu kertomus yhtiön vähittäismyynnistä ja niistä toimenpiteistä, joilla yhtiö on pyrkinyt vähentämään 1 §:ssä tarkoitettuja haittoja
- antaa varsinaiselle yhtiökokoukselle lausuntonsa yhtiön tilinpäätöksen ja tilintarkastuksen johdosta.

Alko Oy:n hallintoneuvostoon kaudella 2020–2023 kuuluvat puheenjohtaja Arja Juvonen, varapuheenjohtaja Hannakaisa Heikkinen sekä jäsenet Outi Alanko-Kahiluoto, Kim Berg, Petri Honkonen, Pauli Kiuru, Ari Koponen, Mats Löfström, Jari Myllykoski, Tom Packalén, Sari Sarkomaa ja Tuula Väättäinen. Kansanedustaja Jari Myllykoski pyysi vapautusta hallintoneuvoston jäsenen tehtävästä 20.8.2021. Sosiaali- ja terveysministeriö määräsi 24.8.2021 hänen tilalleen kansanedustaja Aino-Kaisa Pekosen jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

Sosiaali- ja terveysministeriötä on hallintoneuvostossa edustanut johtaja Jari Keinänen. Sosiaali- ja terveysministeriön edustuksesta yhtiön hallintoneuvostossa säädetään alkoholilain 24 §:ssä. Hallintoneuvosto kokoontuu keskimäärin viisi kertaa vuodessa.

HALLITUS JA VALIOKUNNAT

Hallituksen tehtävänä on huolehtia yhtiön hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä lain ja yhtiöjärjestyksen sekä yhtiökokousten päätösten ja hallintoneuvoston antamien ohjeiden mukaisesti.

Yhtiökokous valitsee hallitukseen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan lisäksi kolmesta kuuteen jäsentä. Hallitusko-
koonpanossa otetaan huomioon yhtiön toiminnan asettamat vaatimukset. Osa valituista henkilöistä toimii johtavissa tai esihenkilön tehtävissä alkoholipolitiikkaan, työhyvinvointiin sekä sosiaali- ja terveystalouteen liittyvillä aloilla.

Hallituksen jäseniksi valittavilla on tehtävän edellyttämä pätevyys, riittävä ja monipuolinen osaaminen sekä toisiaan täydentävä kokemus ja toimialatuntemus.

Hallituksessa on molempia sukupuolia. Hallituksen jäsenen toimikausi kestää hänen valitsemisestaan seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättymiseen saakka. Kokouksiin osallistuu kaksi henkilöstön edustajaa ilman äänioikeutta. Hallitus kokoontuu puheenjohtajan, tai hänen ollessaan estynyt, varapuheenjohtajan kutsusta. Hallituksen työssä noudatettavat periaatteet on vahvistettu hallituksen hyväksymässä työjärjestyksessä.

Hallituksen keskeisiä tehtäviä ovat muun muassa

- hoitaa yhtiötä yhtiökokouksen päätösten, osakeyhtiölain ja yhtiöjärjestyksen mukaisesti
- hoitaa yhtiötä alkoholisäädösten mukaisesti

- vahvistaa yhtiön strategia
- hyväksyä vuosittainen budjetti sekä valvoa sen toteutumista
- hyväksyä merkittävät investoinnit sekä kiinteistöosakkeiden hankinnat ja myynnit
- vahvistaa sisäisen valvonnan periaatteet ja valvoa niiden toteuttamista ja valvonnan riittävyyttä
- vahvistaa riskienhallinnan periaatteet
- vahvistaa sisäisen tarkastuksen toimintaohje ja vuosisuunnitelma
- seurata tilintarkastajien riippumattomuutta ja toimintaa
- valmista tilintarkastajien valintaa koskeva esitys yhtiökokoukselle
- käsitellä ja hyväksyä tilinpäätös ja toimintakertomus sekä puolivuosisikatsaus
- päättää yhtiön organisaatorakenteesta ja johtamisjärjestelmästä
- nimittää ja vapauttaa tehtävistään toimitusjohtaja, toimitusjohtajan sijainen ja muut johtoryhmän jäsenet
- päättää toimitusjohtajan ja johtoryhmän jäsenten palkka- ja muista työsuhte-etuuksista
- päättää johdon ja henkilöstön kannustinjärjestelmästä
- päättää henkilöstöpolitiikan strategiset linjat osana yhtiön strategiaa
- käsitellä yhtiön henkilöstötutkimusten tulokset

- vahvistaa yhtiön hallinnointiperiaatteet, hallituksen ja valiokuntien työjärjestykset sekä tarkistaa niiden sisältö vuosittain
- käsitellä hallituksen valiokuntien raportit
- käsitellä hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan esittämät asiat
- käsitellä viranomaisvalvontaan liittyvät asiat.

Yhtiökokous valitsi 14.4.2021 Alkon hallituksen puheenjohtajaksi Harri Sailaksen, varapuheenjohtajaksi Markku Tervahaudan sekä jäseniksi Kirsi Paakkarin, Pekka Perttulan ja Ulrika Romantschukin. Lisäksi omistaja päätti nimetä yhden jäsenen myöhemmin osakeyhtiölain 5 luvun 1 §:n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla. Omistaja päätti 19.5.2021 nimetä hallituksen jäseneksi Laura Raition. Hallituksen kokouksiin ilman äänioikeutta osallistuivat henkilöstön edustajat Sini Heikkinen ja Riina Väntsi.

Hallituksella oli seitsemän kokousta vuoden aikana. Hallituksen varsinaiset jäsenet ovat riippumattomia yhtiöstä, ja jäsenten enemmistö on riippumaton yhtiön omistajasta. Markku Tervahauta toimii pääjohtajana Terveystalouden ja hyvinvoinnin laitoksessa. Alkon toimitusjohtaja Leena Laitinen sekä talousjohtaja Anton Westermarck ja hallituksen sihteerinä yhtiölakimies Jonna Björklund osallistuvat hallituksen kokouksiin.

HALLITUKSEN VALIOKUNNAT

Alkon hallituksella on kolme valiokuntaa: tarkastus-, henkilös-
tö- sekä vastuullisuusvaliokunta. Hallitus nimitti nykyisten va-
liokuntien puheenjohtajat ja jäsenet kokouksissaan 20.5.2021
ja 15.6.2021. Hallitus on vahvistanut kaikille valiokunnille
työjärjestykset, jotka sisältävät valiokuntien keskeiset tehtävät
ja periaatteet.

TARKASTUSVALIOKUNTA

Tarkastusvaliokunnan tehtävänä on avustaa yhtiön hallitusta
huolehtimaan siitä, että yhtiön kirjanpidon ja varainhoidon val-
vonta on asianmukaisesti järjestetty ja että sisäinen valvonta
ja riskienhallinta, tilintarkastus sekä sisäinen tarkastus on jär-
jestetty lakien, määräysten ja yhtiön hallituksen vahvistamien
toimintaperiaatteiden mukaisesti.

Valiokunta koostuu vähintään kolmesta ja enintään viidestä
hallituksen jäsenestä. Puheenjohtajalla tulee olla riittävä las-
kentatoimen tuntemus. Tarkastusvaliokunta kokoontuu noin
viisi kertaa vuodessa.

Tarkastusvaliokuntaan kuuluvat puheenjohtaja Laura Raitio
sekä jäsenet Kirsi Paakkari ja Ulrika Romantschuk. Valiokun-
nan esittelijöinä toimivat Alkon toimitusjohtaja Leena Laitinen
ja talousjohtaja Anton Westermarck sekä sihteerinä tarkas-
tuspäällikkö Sirkku Karjalainen. Kokouksiin osallistuu myös
Compliance Officer Lotta Väisänen.

HENKILÖSTÖVALIOKUNTA

Henkilöstövaliokunnan tehtävänä on hallitusta avustaa
valvoa ja valmistella yhtiön henkilöstöpolitiikkaa ja -käytäntöä
ja organisaation kehittämistä sekä lisäksi avustaa hallitusta
kaikissa palkitsemisjärjestelmiin ja työsuhteisiin liittyvissä
tehtävissä.

Valiokunta koostuu vähintään kolmesta ja enintään neljästä
hallituksen jäsenestä. Henkilöstövaliokunta kokoontuu noin
neljä kertaa vuodessa.

Henkilöstövaliokuntaan kuuluvat puheenjohtaja Harri Sailas
sekä jäsenet Laura Raitio ja Markku Tervahauta. Valiokunnan
esittelijänä toimii Alkon toimitusjohtaja Leena Laitinen ja sih-
teerinä henkilöstöjohtaja Heli Hassinen-Biberger.

VASTUULLISUUSVALIOKUNTA

Vastuullisuusvaliokunnan tehtävänä on avustaa ja tukea yhtiön
hallitusta neuvoa-antavana toimijana alkoholilain mukaisissa
sosiaali- ja terveystaloudellisten sekä yhtiön strategian mukaisten
muiden vastuullisuuden tavoitteiden saavuttamisessa.

Valiokunta koostuu kolmesta tai neljästä hallituksen jäse-
nestä. Lisäksi valiokunnan kokouksiin osallistuu tarvittaessa
sosiaali- ja terveysministeriön asiantuntija. Vastuullisuusvalio-
kunta kokoontuu noin viisi kertaa vuodessa.

Vastuullisuusvaliokuntaan kuuluvat puheenjohtaja Ulrika
Romantschuk, jäsenet Pekka Perttula ja Markku Tervahauta
sekä kutsuttaessa sosiaali- ja terveysministeriön asiantuntija
Ismo Tuominen. Valiokunnan esittelijänä toimii toimitusjohtaja
Leena Laitinen ja sihteerinä viestintäjohtaja Maritta Iso-Aho.

HALLITUKSEN JÄSENET

HARRI SAILAS

s. 1951

Hallituksen puheenjohtaja

Ekonomi

Hallituksessa vuodesta 2014 (19.12.2014–)

Luottamustoimet:

Finavia Oyj, hallituksen puheenjohtaja (2015–)

Solidium Oy, hallituksen puheenjohtaja (2016–)

FinnHEMS Oy, hallituksen puheenjohtaja (2020–)

Helsingin Diakonissalaitoksen säätiö, valtuuskunnan jäsen (2015–)

Vaka-säätiö, hallituksen puheenjohtaja (hallituksen jäsen 2009–, hallituksen puheenjohtaja 12/2021–)

MARKKU TERVAHAUTA

s. 1962

Hallituksen varapuheenjohtaja

Lääketieteen tohtori

Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen pääjohtaja

Hallituksessa vuodesta 2019

Luottamustoimet:

Helsingin Diakonissalaitoksen säätiö, valtuuskunnan jäsen (2019–)

Tampereen yliopiston työelämäyhteyksien neuvottelukunta (2020–)

Kelan neuvottelukunta, jäsen (1.7.2020–31.6.2023)

Valtion ravitsemusneuvottelukunta (VRN), puheenjohtaja (9.11.2020–8.11.2023)

Kansanterveyden neuvottelukunta, hyvinvointi- ja terveyspolitiikan arviointi- ja seurantajaosto, puheenjohtaja (1.9.2020–31.7.2023)

IANPHI (kv. kansanterveyslaitosten järjestö), executive board member (2021–)

THL-säätiö, hallituksen puheenjohtaja (2021–)

KIRSI PAAKKARI

s. 1963

Hallituksen jäsen

Kauppaliiton maisteri

Kalevala Koru Oy:n toimitusjohtaja

Hallituksessa vuodesta 2018

Luottamustoimet:

Kalevala Koru Kulttuurisäätiö, hallituksen puheenjohtaja (2019–)

Kultaseppien Työnantajaliitto ry, hallituksen jäsen (2019–)

PEKKA PERTTULA

s. 1960

Hallituksen jäsen

Valtiotieteiden tohtori

Hallituksessa vuodesta 2018

Luottamustoimet:

Maahenki Oy, hallituksen puheenjohtaja (2019–)

Maaseudun Yhteisvaliokunnan Säätiö, hallituksen jäsen (1995–)

Alli Paasikiven Säätiö, hallituksen puheenjohtaja (jäsen 2014–, puheenjohtaja 2022–)

HALLITUKSEN JÄSENET

LAURA RAITIO

s. 1962

Hallituksen jäsen
Tekniikan lisensiaatti
Hallituksessa vuodesta 2021

Luottamustoimet:

Raute Oyj, hallituksen puheenjohtaja (jäsen 2017–, puheenjohtaja 2019–)
Suominen Oyj, hallituksen jäsen (2015–)
Solidium Oyj, hallituksen jäsen (2019–)
Helsingin Diakonissalaitoksen säätiö, hallituksen puheenjohtaja (2018–)
Heltti Oy, hallituksen jäsen (2020–)
Boardman Oy, hallituksen puheenjohtaja (2019–)
Arvopaperimarkkinayhdistys ry, hallituksen jäsen (2019–)

ULRIKA ROMANTSCHUK

s. 1966

Hallituksen jäsen
Valtiotieteiden kandidaatti
Nordea Bank Oyj, konsernin johtoryhmän jäsen, vastualueenaan brändi, viestintä ja markkinointi
Hallituksessa vuodesta 2017

Luottamustoimet:

WWF Suomi, hallintoneuvoston jäsen (2016–)
Circus Helsinki, hallituksen puheenjohtaja (2014–)

SINI HEIKKINEN

s. 1974

Henkilöstön edustaja
Päätösuojevaluuttutettu
Alkon Liikeväki ALV ry:n puheenjohtaja

Luottamustoimet:

Palvelualojen ammattiliitto PAM ry, hallituksen jäsen (2010–2023)
Suomen ammattiliittojen keskusjärjestö SAK, edustajiston jäsen (2011–2024)

RIINA VÄNTSI

s. 1973

Henkilöstön edustaja
Palvelupäällikkö
Alkoholialan Toimihenkilöt ry:n puheenjohtaja

Luottamustoimet:

Ammattiliitto PRO, edustajiston jäsen (2021–2024)
Ammattiliitto PRO, työttömyyskassan hallituksen varajäsen (2021–2024)

JOHTORYHMÄ

Alkon johtoryhmä avustaa toimitusjohtajaa yhtiön johtamisessa sekä yhtiön strategisten ja operatiivisten tavoitteiden saavuttamisessa.

JOHTORYHMÄ

Alkon hallitus nimittää toimitusjohtajan, toimitusjohtajan sijaisen ja muut johtoryhmän jäsenet. Alkon johtoryhmä avustaa toimitusjohtajaa yhtiön johtamisessa sekä yhtiön strategisten ja operatiivisten tavoitteiden saavuttamisessa. Johtoryhmä valmistelee yhtiön strategian ja budjetin sekä muut hallitukselle esiteltävät asiat. Johtoryhmän tehtävänä on seurata tuloskehitystä, liiketoimintaa ja operatiivisten päätösten toteutumista.

Yhtiön johtoryhmään ovat vuonna 2021 kuuluneet toimitusjohtaja Leena Laitinen, liiketoimintajohtaja Kari Pennanen (toimitusjohtajan sijainen), viestintäjohtaja Maritta Iso-Aho, henkilöstöjohtaja Heli Hassinen-Biberger, valikoima- ja hankintajohtaja Anu Koskinen ja talousjohtaja Anton Westermarck. Johtoryhmä kokoontuu säännöllisesti, keskimäärin kaksi kertaa kuukaudessa.

Yhtiön kaikki johtoryhmän jäsenet ja muut edustamisoikeutetut antoivat ilmoituksen sidonnaisuuksistaan. Saatujen selvitysten perusteella kaikki johtoryhmän jäsenet ja edustamisoikeutetut ovat riippumattomia yhtiön sidosryhmistä.

TOIMITUSJOHTAJA

Toimitusjohtajan tehtävänä on johtaa yhtiön liiketoimintaa lain, yhtiöjärjestyksen ja hallituksen antamien ohjeiden mukaisesti. Hän huolehtii myös yhtiökokouksen, hallintoneuvoston ja hallituksen päätösten täytäntöönpanosta. Toimitusjohtajalle on nimitetty sijainen.

Toimitusjohtajan toimitusuhteen ehdot on määritetty hallituksen hyväksymässä kirjallisessa toimitusjohtajasopimuksessa. Toimitusjohtajan eläke-etuudet määräytyvät työntekijän eläkelain mukaisesti. Toimitusjohtajan palvelussuhteessa noudatettava irtisanomisaika on kuusi kuukautta.

JOHTORYHMÄN JÄSENET 31.12.2021

LEENA LAITINEN

s. 1970

Kauppatieteiden maisteri
Toimitusjohtaja
Alkon palveluksessa 2017 alkaen

Keskeinen työkokemus:

Snellman Group, konsernijohtaja (2013–2017)
SOK, käyttötavarakaupanjohtaja (2009–2013)
SOK, Prisma, ketjujohtaja (2007–2009)
SOK, maajohtaja, Viro (2006–2007)
SOK, AS Prisma Peremarket, toimitusjohtaja, Viro (2004–2006)
Keskimaa OSK, Prismajohtaja (2000–2004)
Osuuskauppa PeeÄssä, Prismajohtaja (1997–2000)
Osuuskauppa PeeÄssä, asiakaspalvelupäällikkö (1996–1997)

Luottamustoimet:

Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen, hallituksen jäsen (2018–)
Palvelualojen työnantajat PALTA ry, hallituksen jäsen (2019–31.12.2021)
Palvelualojen työnantajat PALTA ry, työvaliokunnan jäsen (2019–31.12.2021)
Palvelualojen työnantajat PALTA ry, vaalivaliokunnan jäsen (1.1.2022–)
Suomen Viljava Oy, hallituksen jäsen (2021–)
Atria Oyj, hallituksen jäsen (2021–)
Suomen Lastensuojeluliiton Keskusliitto, hallituksen puheenjohtaja (1.1.2022–)
Lasten päivän säätiö, valtuuskunnan puheenjohtaja (1.1.2022–)

HELI HASSINEN-BIBERGER

s. 1970

Filosofian maisteri, MBA
Henkilöstöjohtaja
Alkon palveluksessa 2019 alkaen

Keskeinen työkokemus:

Realia Group Oy, henkilöstöjohtaja (2016–2019)
Nissan Europe SAS, henkilöstöjohtaja (2005–2016)
ISS Palvelut, palvelujohtaja ja resurssipäällikkö (1998–2005)
Oy Aurinkomatkat Ab, kohdepäällikkö (1994–1998)

Nykyiset luottamustoimet:

Palvelualojen työnantajat PALTA ry, työmarkkinavaliokunnan jäsen (2020–)

MARITTA ISO-AHO

s. 1964

Hallintotieteiden maisteri, eMBA
Viestintäjohtaja
Alkon palveluksessa 2008 alkaen

Keskeinen työkokemus:

Eurest Finland Oy, operatiivinen johtaja (2007–2008)
Silta Oy, myynti- ja markkinointijohtaja (2006–2007)
Fazer Amica Oy, asiakasmarkkinointijohtaja ja varatoimitusjohtaja (2004–2006)
Palvelutyönantajat ry, elinkeinopoliittinen asiamies (2002–2004)
Amica Ravintolat Oy, hallintopäällikkö, hallintojohtaja, kehitysjohtaja (1994–2002)
Kulinaari Ravintolat Oy, hallintopäällikkö (1990–1993)

Nykyiset luottamustoimet:

Suomen keräyslasiyhdistys ry, hallituksen jäsen (2019–)
Katri Antell Oy, hallituksen jäsen (2011–)
Valtion talous- ja henkilöstö- hallinnon palvelukeskuksen neuvottelukunta, jäsen (2010–)
A-klinikkasäätiö, hallituksen jäsen (2009–)

JOHTORYHMÄN JÄSENET 31.12.2021

ANU KOSKINEN

s. 1972

Kauppätieteiden maisteri
Valikoima- ja hankintajohtaja
Alkon palveluksessa 2020 alkaen

Keskeinen työkokemus:

Oy Transmeri Ab, johtaja (2016–2020)
Lumene Oy, director skincare business (2013–2016)
Lumene Oy, head of product portfolio (2011–2013)
GlaxoSmithKline Oy, business manager (2010–2011)
L'Oréal Finland Oy, markkinointipäällikkö (2007–2010)
L'Oréal Finland Oy, myyntijohtaja (2003–2007)
L'Oréal Finland Oy, markkinointipäällikkö (2000–2003)
L'Oréal Finland Oy, tuotepäällikkö (1998–2000)
Procter & Gamble Finland Oy, tuotespesialisti (1997–1998)

Nykyiset luottamustoimet:

-

KARI PENNANEN

s. 1964

Yhteiskuntatieteiden maisteri, eMBA, KJs
Liiketoimintajohtaja, myymäläverkosto ja verkkokauppa
Alkon palveluksessa 1989 alkaen

Keskeinen työkokemus:

Alko Oy, piiripäällikkö (1997–2003)
Alko Oy, myymäläpäällikkö (1992–1997)
Alko Oy, esimiesvalmennettava, koulutusohjaaja (1989–1991)
Kesko Oy, markkinointineuvoja (1988–1989)

Nykyiset luottamustoimet:

Kiinteistö Oy Arkadiankallio, hallituksen jäsen (2020–)

ANTON WESTERMARCK

s. 1968

Kauppätieteiden maisteri
Talousjohtaja
Alkon palveluksessa 2014 alkaen

Keskeinen työkokemus:

Oy Gustav Paulig Ab, Finance Director (2012–2014)
Novo Nordisk, Regional Finance Director (2006–2012)
Novo Nordisk, Controlling Manager (2002–2006)
Novo Nordisk, Business Development Director (2002)
Siemens Building technologies, Finance & Admin Manager (1999–2002)
France Telecom/Global One, Country Controller (1995–1999)
ISS Servisystem Oy, Finance Manager (1993–1995)
ISS Servisystem Oy, Financial Assistant (1991–1993)

Nykyiset luottamustoimet:

Kiinteistö Oy Arkadiankallio, hallituksen puheenjohtaja (2014–)
Leijona Catering Oy, hallituksen jäsen ja tarkastusvaliokunnan puheenjohtaja (2018–)
EK:n Talous- ja verovaliokunta, jäsen (2019–)

PALKITSEMISSELVITYS 2021

HALLINTONEUVOSTO

Yhtiökokouksen päätöksen mukaisesti vuonna 2021 hallintoneuvoston kokouksissa läsnä olleille hallintoneuvoston jäsenille maksettiin kokouspalkkioita seuraavasti:

- hallintoneuvoston puheenjohtaja 1 000 euroa per kokous
- hallintoneuvoston varapuheenjohtaja 800 euroa per kokous
- hallintoneuvoston jäsen 700 euroa per kokous

Vuonna 2021 hallintoneuvosto kokoontui viisi kertaa.

Osallistumisprosentit kokouksiin ja maksetut palkkiot olivat seuraavat:

Hallintoneuvoston jäsen	Osallistuminen kokouksiin, %	Palkkiot, euroa
Arja Juvonen, pj	100 %	5 000
Hannakaisa Heikkinen, vpj	80 %	3 200
Outi Alanko-Kahiluoto, jäsen	80 %	2 800
Kim Berg, jäsen	100 %	3 500
Petri Honkonen, jäsen	80 %	2 800
Pauli Kiuru, jäsen	100 %	3 500
Ari Koponen, jäsen	80 %	2 800
Mats Löfström, jäsen	100 %	3 500
Jari Myllykoski, jäsen 24.8.2021 asti	100 %	1 400
Tom Packalén, jäsen	60 %	2 100
Aino-Kaisa Pekonen, jäsen 24.8.2021 alkaen	100 %	2 100
Sari Sarkomaa, jäsen	100 %	3 500
Tuula Väättäinen, jäsen	100 %	3 500
Yhteensä		39 700

HALLITUS

Yhtiökokouksen päätöksen mukaisesti vuonna 2021 hallituksen jäsenille maksettiin palkkioita seuraavasti:

- hallituksen puheenjohtaja 2 750 euroa kuukaudessa
- hallituksen varapuheenjohtaja 1 300 euroa kuukaudessa
- hallituksen jäsen 1 100 euroa kuukaudessa

Lisäksi maksettiin kokouspalkkiona 600 euroa per kokous hallituksen kokouksiin osallistuneille hallituksen jäsenille ja kokouspalkkiona 600 euroa per kokous valiokuntien kokouksiin osallistuneille valiokuntien jäsenille.

Vuonna 2021 hallitus kokoontui seitsemän kertaa. Lisäksi 3.5.2021 järjestettiin sähköpostikokous, joka ei saanut kokouksen numeroa ja josta ei hallituksen puheenjohtajan päätöksellä maksettu kokouspalkkioita.

Osallistumisprosentit kokouksiin ja maksetut palkkiot olivat seuraavat:

Hallituksen jäsen	Osallistuminen hallituksen kokouksiin, %	Kuukausipalkkiot, euroa	Hallituksen kokouspalkkiot, euroa	Valiokuntien kokouspalkkiot, euroa	Palkkiot yhteensä, euroa
Harri Sailas, pj	100 %	33 000	4 200	3 000	40 200
Markku Tervahauta, vpj	100 %	15 600	4 200	5 400	25 200
Kuisma Niemelä, jäsen 14.4.2021 asti	50 %	4 400	600	1 800	6 800
Kirsi Paakkari, jäsen	100 %	13 200	4 200	3 000	20 400
Pekka Perttula, jäsen	100 %	13 200	4 200	3 000	20 400
Laura Raitio, jäsen 19.5.2021 alkaen	80 %	7 700	2 400	3 000	13 100
Ulrika Romantschuk, jäsen	100 %	13 200	4 200	6 000	23 400
Yhteensä		100 300	24 000	25 200	149 500

Palkkiot on ilmoitettu vuoden 2021 aikana järjestettyjen kokousten mukaisesti.

TOIMITUSJOHTAJAN, JOHTORYHMÄN JA HENKILÖSTÖN PALKITSEMINEN

Alkon rahallisen palkitsemisen muodostavat peruspalkka, henkilöstöedut ja koko henkilöstölle suunnattu strategiapalkkiojärjestelmä, jonka pohjalta henkilöstöä palkitaan strategian kannalta keskeisimpien tavoitteiden toteutumisesta. Palkitseminen ei perustu myynnin kasvuun eikä taloudelliseen tulokseen, vaan yhtiön tehtävästä johdettuihin strategisiin tavoitteisiin.

Strategiapalkitseminen uudistettiin vuoden 2020 alussa noudattaen 13.5.2016 annettua valtion omistajapolitiikkaa koskevaa periaatepäätöstä. Valtioneuvosto antoi 8.4.2020 uuden omistajapolitiittisen periaatepäätöksen, joka astui Alkossa voimaan vuoden 2021 alusta. Päätöksessä linjattiin muun muassa erityistehtävayhtiöitä koskevia palkitsemisohjeita, joiden pohjalta Alkon palkitsemisjärjestelmä tarkennettiin.

Palkitseminen perustuu yhtiön strategian tavoitteisiin ja niiden toteutumista arvioiviin mittareihin. Vuonna 2020 strategiapalkkio oli henkilöstöllä työnkuvasta riippuen enintään 6–16 prosenttia, toimitusjohtajalla ja johdolla enintään 40 prosenttia vuosipalkasta. Vuodelta 2021 kertyvä strategiapalkkio on henkilöstöllä enintään 6–16 prosenttia, toimitusjohtajan ja johdon osalta enintään 30 prosenttia vuosipalkasta. Hallitus päättää henkilöstövaliokunnan esityksestä toimitusjohtajan, johdon ja henkilöstön strategiapalkkiojärjestelmästä, mittareista, tavoitteista ja maksettavista palkkioista.

TOIMITUSJOHTAJAN, JOHTORYHMÄN JA HENKILÖSTÖN STRATEGIAPALKKIOJÄRJESTELMÄN (STI) OSA-ALUEET JA MITTARIT VUOSINA 2020–2021

Strateginen painopiste	Mittarit
Maailmanluokan palvelua – Asiakaskokemuksen suunnannäyttävä Painoarvo 30 %	Brand Index, YouGov, jatkuva mittaus Kansallinen asiakaspalvelupalaute KAP, Taloustutkimus Oy, 2 kertaa vuodessa, asteikko 1–10 Verkkokaupan suosittelemiseksi NPS, jatkuva mittaus Valikoimatytytyväisyys, Dagmar Drive, 2 kertaa vuodessa, asteikko 1–10
Ei tippa, vaan tapa – Edelläkävijä vastuullisuudessa Painoarvo 30 %	Luottamus&Maine-tutkimus, maine-, vastuullisuus- ja sidosryhmäindeksit, T-Media Oy, 3 kertaa vuodessa, asteikko 1–5 Vastuullisuusmystery, Palveluplus Oy, 4 mittausa/myymälä
Innostumalla onnistumisia – Halutuin työnantaja palvelusektorilla Painoarvo 10–20 %	Strategiaa tukevat yksikkökohtaiset tavoitteet
Ketterä ja tehokas – Taloudellisesti vaikuttava Painoarvo 20–30 %	Kustannukset/liikevaihto Asiakkaat/http

Lyhyen aikavälin strategiapalkkion (STI) lisäksi toimitusjohtajalla ja johtoryhmällä oli pitkän aikavälin palkkiojärjestelmä (LTI) vuosille 2018–2020, joka päättyi 31.12.2020. Pitkän aikavälin palkkiojärjestelmät 2019–2021 ja 2020–2022 pysäytettiin 31.12.2020 omistajaohjauksen valtionyhtiöitä koskevan omistajapolitiittisen periaatepäätöksen 8.4.2020 mukaisesti. Vuonna 2021 johdolle maksettiin vuoden 2020 palkkiot (STI ja LTI), joissa noudatettiin valtion omistajapolitiikkaa koskevaa päätöstä 13.5.2016. Pitkän aikavälin palkkiojärjestelmissä

mittareina olivat Taloustutkimus Oy:n Kansallinen asiakaspalvelupalaute -tutkimus KAP ja T-media Oy:n Luottamus&Maine-tutkimuksen maineindeksi. Nämä mittarit eivät ole olleet toimitusjohtajalla ja johtoryhmällä yhtäaikaista STI-mittareina.

Johdolle ja henkilöstölle vuonna 2021 kannustinpalkkiota maksettiin 4,51 milj. euroa (2,78) eli 6,3 prosenttia (3,7) palkka- ja palkkiokuluista.

TOIMITUSJOHTAJAN JA JOHTORYHMÄN PALKAT JA PALKKIOT

PALKAT

	Kokonaispalkka sisältäen luontaisetuudet, euroa		Lyhyen aikavälin palkkio (STI), euroa			Pitkän aikavälin palkkio (LTI), euroa		
	2020	2021	2020*	2021**	2022***	2020	2021	2022
Toimitusjohtaja	340 617	347 792	64 000	86 244	15 401	0	53 998	28 064
Muu johtoryhmä	888 656	850 850	163 006	185 329	58 748	0	81 766	49 985
Yhteensä	1 229 273	1 198 642	227 006	271 573	74 149	0	135 764	78 049

* Toimitusjohtajan ja johtoryhmän vuodelta 2019 ansaitsemat palkkiot, jotka maksettiin vuonna 2020

** Toimitusjohtajan ja johtoryhmän vuodelta 2020 ansaitsemat palkkiot, jotka maksettiin vuonna 2021

*** Toimitusjohtajan ja johtoryhmän vuodelta 2021 ansaitsemat palkkiot, jotka maksetaan vuonna 2022

ELÄKKEET JA IRTISANOMISAJAT

	Eläkeikä	Eläke-edut	Irtisanomisaika
Toimitusjohtaja	TyELin mukainen eläkeikä	TyELin mukainen eläke	Toimitusjohtajan puolelta 6 kk ja yrityksen puolelta 6 kk
Muu johtoryhmä	Yksi jäsen 61 v.	66 % eläkepalkasta	Johtoryhmän jäsenen puolelta 3 kk ja työnantajan puolelta 4–6 kk
	Yksi jäsen TyELin mukainen eläkeikä	TyEL ja 10 %:n maksuperusteinen lisäeläke vuosipalkasta	
	Kolme jäsentä TyELin mukainen eläkeikä	TyELin mukainen eläke	

LISÄELÄKKEIDEN VUOSIMAKSUT

	2020, euroa*	2021, euroa*
Toimitusjohtaja	-	-
Muu johtoryhmä	92 256	109 078
Yhteensä	92 256	109 078

* ei sisällä mahdollisia rahastohyvityksiä

SISÄINEN VALVONTA JA RISKIENHALLINTA

Tehokkaalla sisäisellä valvonnalla ja riskienhallinnalla varaudumme sekä strategisiin että operatiivisiin riskeihin.

VALVONTA

Sosiaali- ja terveysministeriö valvoo alkoholilain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira raportoi vuosittain Euroopan komissiolle siitä, miten yksinoikeusasemassa toimiva alkoholiyhtiö on toteuttanut vaadittua tasapuolisuutta ja toimintojen läpinäkyvyyttä suhteessa tavarantoimittajiin. Raportissa otetaan huomioon myös Kilpailuviraston lausunto. Valvira valvoo alkoholiyhtiön vähittäismyyntiä. Alkoholijuomien valikoimaan ottamista, valikoimasta poistamista sekä hinnoitteluperusteita koskevista Alkon päätöksistä voi valittaa Valviraan, edelleen hallinto-oikeuteen ja korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Johtoryhmä vastaa Alkon sisäisestä valvonnasta. Sisäisellä valvonnalla varmistetaan, että toiminta on tarkoituksenmukaista ja tehokasta, taloudellinen ja toiminnallinen raportointi on luotettavaa ja että säännöksiä ja toimintaperiaatteita noudatetaan.

RISKIENHALLINNAN JÄRJESTÄMINEN

Alkon hallitus vahvistaa riskienhallintapolitiikan ja valvoo riskienhallintatoimenpiteiden riittävyyttä ja toimivuutta. Toimitusjohtaja vastaa yhdessä johtoryhmän kanssa riskienhallintapolitiikasta ja sen noudattamisesta sekä siitä, että riskienhallinta on järjestetty asianmukaisesti. Alkon riskienhallinta perustuu systemaattiseen ja ennakoiavan tapaan analysoida ja hallita toimintaan liittyviä mahdollisuuksia ja uhkia. Alkon riskit on jaoteltu strategisiin ja operatiivisiin riskeihin.

Johtoryhmä arvioi säännöllisesti yhtiön toimintaan kohdistuvat mahdolliset riskit, joilla voi olla vaikutusta yhtiön tulevaisuuteen ja kannattavuuteen. Samalla riskeille nimetään vastuuhenkilöt, jotka määrittelevät ennaltaehkäisevät toimenpiteet ja vastaavat toimenpiteiden toteutuksesta.

KRIITTISIMMÄT RISKIT

- lainsäädännön muutokset
- alkoholijuomaveron muutoksen vaikutus alkoholijuomien matkustajatuonnin määrään ja siten Alkon myynnin kehitykseen ja kannattavuuteen
- koronapandemian vaikutukset terveyteen, talouteen ja liiketoiminnan jatkuvuuteen
- toiminnan vastuullisuus: alkoholin myyminen alaikäisille tai päihtyneille vastuullisen asiakaspalvelun periaatteiden vastaisesti, ympäristövastuun ja sosiaalisen vastuun riskit alkoholijuomien hankintaketjussa
- henkilökunnan saatavuus
- ICT-palveluiden häiriöistä ja kyberrikollisuudesta aiheutuva liiketoiminnan keskeytyminen
- kriittisen tiedon joutuminen väärin käsiin.

Yhtiön raportointi perustuu suomalaiseen tilinpäätöskäytäntöön (Finnish Accounting Standards, FAS) sekä sisäisiin raportointiin liittyviin laskentaohjeisiin ja taloussääntöön. Alkon talousyksikkö vastaa taloudellisen raportointiprosessin ja sen valvonnan kehittämisestä sekä talousraportointiin liittyvien lakien ja säännösten noudattamisesta. Talousjohtaja raportoi yhtiön toiminnan taloudellisista tuloksista ja ennusteista tarkastusvaliokunnan ja hallituksen kokouksissa.

COMPLIANCE OFFICER

Compliance Officer varmistaa yhtiön toiminnan lainmukaisuutta ja sisäisten ohjeistusten noudattamista yhteistyössä sisäisen tarkastuksen, johdon, liiketoiminnan ja tukitoimintojen kanssa. Hänen tehtävänä on riskienhallintajärjestelmän koordinointi, kehittäminen ja seuranta. Compliance Officerin vastuulla on kokonaisriskikuvan analysointi ja seuranta sekä tarvittavien toimenpiteiden nostaminen toimivan johdon käsittelyyn ja päätettäväksi. Hän vastaa siitä, että hallitukselle ja toimivalle johdolle raportoidaan riskeistä kattavasti ja selkeästi.

Compliance Officer raportoi toiminnastaan ja havainnoistaan johtoryhmälle sekä tarkastusvaliokunnalle.

SISÄINEN TARKASTUS

Yhtiön sisäinen tarkastus arvioi hallituksen vahvistamien toimintaperiaatteiden mukaisesti Alkon sisäisen valvonnan riittävyyttä ja tehokkuutta, riskien hallintaa, toiminnan laatua ja hallintoprosessien toimintaa. Sisäinen tarkastus on riippumaton toiminto, joka on hallinnollisesti toimitusjohtajan alaisuudessa ja raportoi toiminnallisesti hallitukselle.

TILINTARKASTUS

Yhtiössä on yksi tilintarkastaja, jonka tulee olla Keskuskaupakamarin hyväksymä tilintarkastusyhteisö. Tilintarkastajan toimikausi on tilikausi ja tehtävä päättyy valintaa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä. Yhtiökokous valitsi keväällä 2021 tilintarkastajaksi tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab:n. Päävastuullisena tilintarkastajana toimii Leenakaisa Winberg, KHT.

Tilintarkastaja

Leenakaisa Winberg
s. 1972

päävastuullinen tilintarkastaja, KPMG Oy Ab, KHT

ALKON VASTUULLISUUDEN OLENNAISET TEEMAT

Olenaisuusanalyysin tarkoituksena on tunnistaa Alkon ja sen sidosryhmien tärkeimmät näkökohdat vastuullisuuden osalta. Sidosryhmien odotusten huomioiminen on tärkeä osa yhtiön johtamisjärjestelmää sekä strategian ja toimintasuunnitelmien laadintaa. Käymme sidosryhmiemme kanssa jatkuvaa dialogia ja pyrimme huomioimaan odotuksissa tapahtuneet muutokset toiminnassamme. Seuraamme aktiivisesti toimintaympäristössämme tapahtuvia muutoksia. Järjestöjen ohella Alko käy dialogia asiakkaiden, henkilöstön, tavarantoimittajien, poliitisten päättäjien ja median kanssa. Merkittävässä roolissa ovat tavarantoimittajien lisäksi muut kansainvälisessä hankintaketjussa suoraan tai välillisesti toimivat yritykset, yhteisöt, järjestöt ja muut vaikuttavat tahot. Esimerkiksi alkoholijuoma-alan paikalliset toimialajärjestöt ovat toimintamme vaikuttavuuden näkökulmasta tärkeitä yhteistyötahoja.

ALKON OLENNAISUUSARVIOINTI PÄIVITETTIIN 2021

Vastuullisuuden olennaisuudet päivitettiin vuoden 2021 aikana vuonna 2022 alkavan strategiapäivityksen taustaksi. Olenaisuuksien määrittely pohjautui sidosryhmille kohdennettuun verkkokyselyyn (n=2167) ja toimintaympäristöanalyysiin. Olenaisuuksien määrittely tehtiin yhteistyössä Nordic 4sight Communities Oy:n kanssa. Alkon vastuullisuustyön olennaiset teemat on kuvattu [olennaisuusmatriisissa](#).

Johtamistapa olennaisten näkökohtien osalta mukailee Alkon vastuullisuuden johtamismallia. Vastuulliselle toiminnalle ja sen kehittämiselle asetetaan vuosittain selkeät tavoitteet. Vastuullisuuden työryhmä käsittelee vastuullisuuden kehitysprojektit ja toimenpiteet. Johtoryhmä käsittelee strategian ja toimintasuunnitelman kannalta keskeiset vastuullisuusasiat. Operatiivisesta johtamisesta vastaa kunkin liiketoimintayksikön ja tukitoiminnon vetäjä. Alkon hallitus käsittelee säännöllisesti keskeisiä vastuullisuustoimenpiteitä, jotka hallituksen vastuullisuusvaliokunta on valmistellut. Hallintoneuvosto vahvistaa vastuullisuustoimenpiteiden vuosisuunnitelman ja antaa kertomuksen edellisen vuoden toimenpiteistä. Toimintajohtaja raportoi vastuullisuussuunnitelman toteuttamisesta Alkon yhtiökokouksessa. Yhtiökokous päättää yhtiön antamien lahjoitusten enimmäismäärästä.

Arvioinnin tuloksena Alkon kannalta olennaisiksi näkökohdiksi tunnistettiin mm. seuraavat teemat:

1. Alkoholihaittojen ehkäisy
2. Vastuu hankintaketjusta
3. Vastuullisuusraportointi
4. Ilmastomuutos
5. Henkilöstön vastuullisuusosaaminen
6. Henkilöstön yhdenvertaisuus
7. Alkon kumppanuustyö

Tunnistettujen olennaisten teemojen lisäksi raportissa on myös muita kestävän kehityksen tietoja, joista Alkon sidosryhmät ovat kiinnostuneita. Tunnistettujen olennaisten teemojen laskentarajat arvioitiin sen perusteella, mikä niiden taloudellinen, sosiaalinen ja ympäristövaikutus on Alkon arvoketjulle.

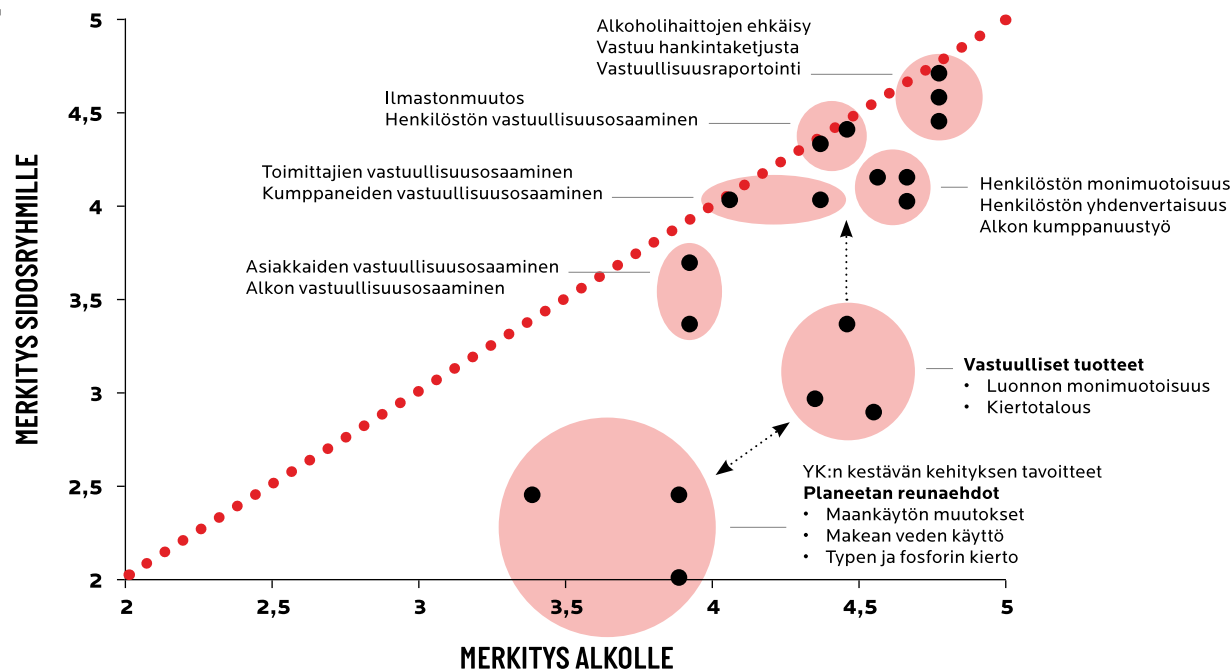
Tunnistetut olennaiset näkökohdat	Laskentaraja
Alkoholihaittojen ehkäisy	Alko, yhteiskunta
Vastuu hankintaketjusta	Alko, hankintaketju
Vastuullisuusraportointi	Alko, hankintaketju
Ilmastomuutos	Alko, hankintaketju
Henkilöstön vastuullisuusosaaminen	Alko, hankintaketju
Henkilöstön yhdenvertaisuus	Alko, hankintaketju
Alkon kumppanuustyö	Alko, yhteiskunta, hankintaketju

RAPORTOINTIPERIAATTEET

Alko on raportoinut vuosittain kansainvälisen Global Reporting Initiative:n (GRI) raportointiohjeiston mukaisesti vuodesta 2004 lähtien. Noudatamme raportissa GRI:n kestävän kehityksen suositusten lisäksi soveltuvin osin Arvopaperimarkkinayhdistys ry:n julkaisemaa Hallinnointikoodia – Corporate Governance 2020. Hallinnointikoodin lisäksi Alko noudattaa sosiaali- ja terveysministeriön omistajaohjausstrategiaa, valtioneuvoston 8.4.2020 antamaa periaatepäätöstä koskien valtion omistajapolitiikkaa, muun kuin taloudellisen tiedon raportointia koskevaa direktiiviä sekä ohjeistusta valtion enemmistöomisteisille yhtiöille maakohtaisten verojen raportointiin vuodelta 2014. Raportti on laadittu soveltaen GRI-ohjeistusta sen peruslaajuudessa (Core). GRI-indeksissä on mainittu jokaisen raportoidun standardin osalta, minkä vuoden standardiversiota raportoinnissa on käytetty. Raportti ilmestyy suomeksi ja englanniksi, ja se julkaistaan ainoastaan pdf-versiona. Raporttia ei ole ulkoisesti varmennettu.

RAPORTIN LASKENTARAJA

Alko-konserniin kuuluvat Alko Oy emoyhtiönä ja neljä kiinteistöosakeyhtiömuotoista tytäryhtiötä, jotka on määritelty tilinpäätöksen liitetiedoissa. Raportissa esitetyt tiedot ovat peräisin yhtiön operatiivisen toiminnan tueksi tehdyistä selvityksistä ja kirjanpidon luvut tarkastetusta liikekirjanpidosta sekä tilinpäätöksestä. Raportointi kattaa Alkon koko toiminnan. Taloudellisen vastuun tiedot perustuvat Alkon talousraportteihin, kirjanpitoon ja vahvistettuun tilinpäätökseen. Sosiaalisen vastuun tunnusluvut tulevat henkilöstötietojärjestelmästä, palkanlaskentajärjestelmästä, palveluntuottajilta ja kirjanpidosta. Ympäristövastuun luvut on pääosin saatu omista järjestelmistä ja palveluntuottajilta. Henkilöstölukujen laskennassa sovelletaan kirjanpitolautakunnan yleisohjetta toimintakertomuksen laatimisesta. Hallinnointi-osio noudattaa soveltuvin osin Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodia (Corporate Governance). Tilinpäätös on laadittu FAS-standardin mukaan.

ALKON YRITYSVASTUUNDIKAATTOREIDEN LASKENTAPERIAATTEET

Oma näkökohta: ilmastoystävälliset pakkausmateriaalit, materiaalihokkuus ja kierrätys

Alkossa myytyjen pakkausten mittarina on eri pakkaustyyppien ja -materiaalien prosentuaalinen osuus myynnistä. Alkossa myytyjen juomapakkausten määrät saadaan Alkon tietovarastosta (Data Platform), josta raportointijärjestelmän (Power BI) kautta saadaan tuotteiden myyntitietojen perusteella kappalemyyntit pakkaustyypeittäin.

Oma näkökohta: juomapakkausten hiilidioksidipäästöt

Juomapakkausten hiilidioksidipäästöjen mittari on tonnia miljoonaa myytyä juomalittraa kohden (tCO₂ / miljoona myytyä juomalittraa). Alkossa myytyjen juomapakkausten määrät

saadaan Alkon tietovarastosta (Data Platform), josta raportointijärjestelmän (Power BI) kautta saadaan myynti pakkaus-tyypeittäin. Juomapakkauspäästöt lasketaan käyttämällä Gaia Consultingin Alkole rakentamaa ilmastaselvitystyökalua.

Oma näkökohta: tiedostavan ostopäätöksen tukeminen

Tuotteiden ympäristötiedot eli Vihreä valinta -merkinnän tiedot (alkuviini, biodynaaminen, hiilineutraali, kestävän kehityksen sertifiointi, luomu, vegaaninen ja ympäristövastuullinen pakkaus) ovat peräisin Alkon tuotehallintajärjestelmästä. Näiden tuotteiden myynti ja lukumäärätiedot raportoidaan raportointijärjestelmästä (Power BI), joka hakee tiedot Alkon tietovarastosta (Data Platform). Indikaattoreina seurataan Vihreä valinta -merkittyjen tuotteiden osuutta valikoimasta sekä kappalemääräisesti että myytyinä litroina, ja myynnin prosentuaalista osuutta kokonaisvolyyminä.

MYYMÄLÖIDEN JA PÄÄKONTTORIN SÄHKÖN KOKONAISKULUTUS

Sähkönkulutustieto kerätään automaattisyytteenä sähkön myyjältä, kiinteistön järjestelmästä tai laskuttajakohtaisesti jälkikäteen laskuilta kiinteistöjohtamisen järjestelmään (Granlund Manager). Alle kymmenestä myymäläkohteesta ei ole saatavilla kulutustietoa, koska vuokranantaja ei laskuta kulutuksesta tai laskuttaa sähkön vuokran osana kiinteällä kuukausisummalla. Puuttuvien kulutustietojen osalta käytetään myymälätyyppikohtaista keskimääristä sähkön neliökulutusta kerrottuna kunkin myymälän neliömäärällä. Sähkönkulutuksesta syntyvät päästöt lasketaan käyttämällä Gaia Consulting Alkolle rakentamaa ilmastoeselvitystyökalua.

TUONTIKULJETUSTEN HIILIDIOKSIDIPÄÄSTÖT

Tiedot kerätään maahantuontikumppaneiden toimittamilta päästöraporteilta päästötiedot yhdistämällä.

KOTIMAAN MYYMÄLÄJAKELUKULJETUSTEN HIILIDIOKSIDIPÄÄSTÖT

Luvut saadaan Alkon käyttämien kuljetusliikkeiden toimittamien päästöraporttien tiedoista yhdistämällä.

SYNTYVÄ PAKKAUSJÄTE

Alkon myymälöistä paluukuormien mukana kerätty pakkausmateriaalit-indikaattorin tiedot kerätään ajamalla raportoin-

tijärjestelmästä (Power BI) kaikkien myymälöiden varastotapahtumat (palautukset) pakkausmateriaaleille, joista on tehty omat tuotteensa. Tietoihin lasketaan yhteen kunkin pakkausmateriaalin palautetut määrät, kerrotaan ne oletuspainoilla (tuotenumeron kolme viimeistä numeroa) ja lasketaan materiaaleittain yhteen. Yhtiö raportoi vain myymälöistä paluukuormien mukana kerätty ja edelleen kierrätykseen ohjatut materiaalimäärät. Esimerkiksi kiinteistöjen kautta kierrätetyt määrät eivät ole mukana luvuissa.

PÄIHITYSEPÄILY-, IKÄRAJA- JA VÄLITYSEPÄILYTARKASTUKSET

Myyjät rekisteröivät asiakkaan ostokelpoisuuden tarkastamisen kassapäätteelle pikanäppäimellä. Tiedot tallentuvat Alkon tietovarastoon (Data Platform), josta ne raportoidaan raportointijärjestelmän (Power BI) kautta.

MYSTERY SHOPPING -TESTIASIOINNIT

Alkon ikärajavalvonnan onnistumista mitataan vuosittain ulkopuolisen tahon toteuttamalla mystery shopping -testiasioinneilla, joissa ikärajavalvontaa testataan 18–23-vuotiaiden testiasiakkaiden käynneillä.

VASTUULLISEN HANKINNAN TOIMENPITEET

Alko seuraa hankintaketjun eettisten toimintaperiaatteiden toteutumista amfori BSCI -auditointien sekä muiden kolman-

nen osapuolten tekemien vastuullisuuskäyntien avulla. Tiedot auditointien tuloksista kerätään amfori BSCI:n tietokannasta. Muut vierailut ulkopuolinen taho raportoi Alkolle etukäteen sovittuja periaatteita noudattaen, yleensä kohdekohtaisina raportteina sekä aluekohtaisena koontiraporttina yleiskuvan muodostamiseksi. Koulutuksiin, työpajoihin tai muihin vastaviin yhteistyömuotoihin viittaavat luvut kerätään Alkon omista järjestelmistä, palveluntarjoajilta ja yhteistyökumppaneilta.

RAPORTIN SIDOSRYHMÄT

Raportin tärkeimpiä kohderyhmiä ovat Alkon henkilökunta, asiakkaat, yhteistyökumppanit, omistaja, viranomaiset, tavantointimittajat ja media.

RAPORTOINTIJAKSO JA YHTEYSTIEDOT

Tämä raportti kertoo vuoden 2021 vastuullisuustyömme tuloksista. Raportti vuodelta 2020 ilmestyi maaliskuussa 2021. Lisätietoja Alkon viestintäyksiköltä: vastuullisuusasiantuntija Virpi Valtonen (virpi.valtonen@alko.fi) tai viestintäasiantuntija Emilia Jantunen (emilia.jantunen@alko.fi).

GRI-INDEKSI 2021

Tunnusluku	GRI:n sisältö	Sijainti	Lisätiedot	Standardin versio
	GRI 102 YLEINEN SISÄLTÖ			2016
102-1	Raportoivan organisaation nimi	Alko lyhyesti		
102-2	Toiminnot, tavaramerkit, tuotteet ja palvelut	Alko lyhyesti		
102-3	Pääkonttorin sijainti	Alko lyhyesti		
102-4	Toimintojen sijainti	Alko lyhyesti		
102-5	Omistusrakenne ja yhtiömuoto	Alko lyhyesti		
102-6	Markkina-alueet	Alko lyhyesti		
102-7	Organisaation koko	Alko lyhyesti		
102-8	Henkilöstö ja muut työntekijät	Osaamisen kehittämisen malli mahdollisti alkolaisille uudenlaisia tapoja kehittyä	Toistaiseksi voimassa olevassa työsuhteessa olevia työntekijöitä keskimäärin vuoden 2021 aikana: 2 211. Naisia 1 696 (77 %), miehiä 515 (23 %). Määräaikaisia työntekijöitä keskimäärin vuoden 2021 aikana 256. Naisia 179 (70 %), miehiä 77 (30 %).	
102-9	Toimitusketju	Alko lyhyesti, Pitkjänteistä työtä ihmisten hyvinvoinnin puolesta		
102-10	Merkittävät muutokset organisaatiossa ja toimitusketjussa	Toimitusjohtajan katsaus, Maailman vastuullisin tapa myydä alkoholia		
102-11	Varovaisuuden periaatteen soveltaminen	Valintoja ympäristön hyväksi, Strategiamme ydin on maailman vastuullisin tapa myydä alkoholia		
102-12	Ulkopuoliset aloitteet	Pitkjänteistä työtä ihmisten hyvinvoinnin puolesta		
102-13	Jäsenyydet	Yhteistyössä sidosryhmien kanssa itseämme isompia tekoja		
102-14	Ylimmän johdon lausunto	Toimitusjohtajan katsaus		
102-16	Arvot, periaatteet, normit ja standardit	Hallinnointiperiaatteet		
102-18	Hallintorakenne	Hallinnointiperiaatteet, Vaikuttavia tekoja hyvinvoinnin edistämiseksi		
102-22	Hallituksen kokoonpano	Hallitus ja valiokunnat		
102-23	Hallituksen puheenjohtajan asema	Hallitus ja valiokunnat	Hallituksen puheenjohtaja ei ole toimivan johdon jäsen.	
102-35	Palkitsemiskäytännöt	Palkitsemisselvitys, Osaamisen kehittämisen malli mahdollisti alkolaisille uudenlaisia tapoja kehittyä		
102-36	Palkkioiden määrittelyprosessit	Osaamisen kehittämisen malli mahdollisti alkolaisille uudenlaisia tapoja kehittyä	Palkkioiden määrittelyssä ei ole käytetty ulkopuolisia palkitsemiskonsultteja.	
102-40	Luettelo organisaation sidosryhmistä	Yhteistyössä sidosryhmien kanssa itseämme isompia tekoja		
102-41	Työehtosopimukset	Osaamisen kehittämisen malli mahdollisti alkolaisille uudenlaisia tapoja kehittyä	Alkossa noudatetaan kahta työehtosopimusta: Palvelualojen työnantajaliitto PALTA ry:n ja Alkon Liikeväki ALV ry:n välillä solmittua myymälätyöntekijöiden työehtosopimusta sekä Palvelualojen työnantajaliitto PALTA ry:n ja Alkoholi-alan Toimihenkilöt ry:n välillä solmittua toimihenkilöiden työehtosopimusta. Näitä työehtosopimuksia noudatetaan kaikissa Alkon työsuhteissa lukuun ottamatta niitä henkilöitä, joiden työehdoista on sovittu johtajasopimuksella. Työehtosopimusten piirissä on 99,8 % Alkon työntekijöistä.	
102-42	Sidosryhmien tunnistaminen ja valinta	Yhteistyössä sidosryhmien kanssa itseämme isompia tekoja		
102-43	Sidosryhmien osallistamisen tavat	Yhteistyössä sidosryhmien kanssa itseämme isompia tekoja		
102-44	Sidosryhmien esille nostamat tärkeimmät asiat ja huolenaiheet	Yhteistyössä sidosryhmien kanssa itseämme isompia tekoja		

Tunnusluku	GRI:n sisältö	Sijainti	Lisätiedot	Standardin versio
102-45	Konsernitilinpäätökseen sisältyvät yksiköt	Tilinpäätös		
102-46	Raportin sisällön määrittely ja aihekohtaiset laskentarajat	Vaikuttavia tekoja hyvinvoinnin edistämiseksi, Raportointiperiaatteet		
102-47	Olennot yritysvastuun aiheet	Vaikuttavia tekoja hyvinvoinnin edistämiseksi, Raportointiperiaatteet		
102-48	Muutokset aiemmin raportoiduissa tiedoissa	Raportointiperiaatteet		
102-49	Muutokset raportoinnissa	Raportointiperiaatteet		
102-50	Raportointijakso	Raportointiperiaatteet		
102-51	Edellisen raportin päiväys	Raportointiperiaatteet		
102-52	Raportin julkaisutiheys	Raportointiperiaatteet		
102-53	Yhteystiedot lisätiedoille	Raportointiperiaatteet		
102-54	GRI-standardien soveltamistason ilmaiseminen	Raportointiperiaatteet	Tämä raportti noudattaa GRI-standardien sovellustasoa Core.	
102-55	GRI-sisältöhakemisto	GRI-sisältöindeksi		
102-56	Ulkoinen varmennus	Raportointiperiaatteet	Raportille ei ole tehty ulkoista varmennusta.	
	GRI 103 JOHTAMISKÄYTÄNNÖT			2016
103-1	Olennot aiheet ja niiden laskentarajat	Vaikuttavia tekoja hyvinvoinnin edistämiseksi, Raportointiperiaatteet		
103-2	Johtamiskäytännön ja sen osa-alueiden kuvaus	Vaikuttavia tekoja hyvinvoinnin edistämiseksi		
103-3	Johtamiskäytännön tehokkuuden arviointi	Vaikuttavia tekoja hyvinvoinnin edistämiseksi		
	TALOUDELLISET VAIKUTUKSET			
	GRI 201 TALOUDELLINEN TOIMINTA			2016
201-1	Suoran taloudellisen lisäarvon tuottaminen ja jakautuminen	Muuttuva toimintaympäristö vaati reagoitakykyä		
201-2	Ilmastonmuutoksen aiheuttamat taloudelliset vaikutukset sekä muut riskit ja mahdollisuudet	Riskienhallinta, Valintoja ympäristön hyväksi	Riskien ja mahdollisuuksien rahamääräisiä arvioita tai toteutumia ei ole raportoitu.	
201-4	Valtiolta saadut avustukset		Alko ei saa avustuksia. Suomen valtio omistaa Alkon.	
	GRI 203 VÄLILLISET TALOUDELLISET VAIKUTUKSET			2016
203-2	Merkittävät epäsuorat taloudelliset vaikutukset	Muuttuva toimintaympäristö vaati reagoitakykyä		
	GRI 205 KORRUPTIONVASTAISUUS			2016
205-2	Korruption vastaisiin toimintatapoihin liittyvä tiedonanto ja koulutus	Hallinnointiperiaatteet		
205-3	Vahvistetut lahjonta- ja korruptiotapaukset ja niihin liittyvät toimenpiteet	Hallinnointiperiaatteet		

Tunnusluku	GRI:n sisältö	Sijainti	Lisätiedot	Standardin versio
	GRI 206 KILPAILUN RAJOITTAMINEN			2016
206-1	Oikeustoimet kilpailun vastaisesta toiminnasta		Vuoden 2021 aikana ei ole ollut oikeustoimia, sakkoja tai muita seuraamuksia kilpailuoikeudellisiin säännöksiin liittyen.	
YMPÄRISTÖVAIKUTUKSET				
	Oma näkökohta: ilmastoystävälliset pakkausmateriaalit, materiaalihokkuus ja kierrätys	Valintoja ympäristön hyväksi		
	Oma näkökohta: juomapakkausten hiilidioksidipäästöt	Valintoja ympäristön hyväksi		
	Oma näkökohta: tiedostavan ostopäätöksen tukeminen	Alko lyhyesti, Tutkitusti turvallinen ja laadukas valikoima vastaa asiakkaiden toiveisiin, Valintoja ympäristön hyväksi		
	GRI 302 ENERGIA			2016
302-1	Organisaation oma energiankulutus	Valintoja ympäristön hyväksi		
	GRI 305 PÄÄSTÖT			2016
305-2	Epäsuoran energiankulutuksen kasvihuonepäästöt (scope 2)	Valintoja ympäristön hyväksi		
	GRI 306 JÄTEVEDET JA JÄTTEET			2020
306-2	Jätteiden kokonaismäärä jaoteltuna jätelajeittain ja käsiteltävän mukaisesti	Valintoja ympäristön hyväksi		
SOSIAALISET VAIKUTUKSET				
	Oma näkökohta: Alkoholin vastuullinen vähittäismyynti	Maailman vastuullisin tapa myydä alkoholia		
	GRI 401 TYÖLLISTÄMINEN			2016
401-1	Uuden henkilöstön palkkaaminen ja henkilöstön vaihtuvuus	Osaamisen kehittämisen malli mahdollisti alkolaisille uudenlaisia tapoja kehittyä	Vaihtuvuus 2021: 15,8 %	
401-2	Kokoaikaisen henkilöstön henkilöstöetuudet, joita ei tarjota määräaikaiselle tai osa-aikaiselle henkilöstölle	Osaamisen kehittämisen malli mahdollisti alkolaisille uudenlaisia tapoja kehittyä	Etuudet koskevat koko henkilöstöä.	
	GRI 402 HENKILÖSTÖN JA TYÖNANTAJAN VÄLISET SUHTEET			2016
402-1	Uudelleenjärjestelytilanteissa noudatettava vähimmäisilmoitusaika	Osaamisen kehittämisen malli mahdollisti alkolaisille uudenlaisia tapoja kehittyä	Työvoiman vähentämistä koskevissa yhteistoimintaneuvotteluissa noudatetaan yhteistoimintalaissa määriteltyä vähimmäisilmoitusaikaa (viisi päivää) ja saman lain mukaisia neuvotteluaikoja (14 päivää / kuusi viikkoa) Yhteistoimintasopimukset ovat molempien työehtosopimusten liitteinä. Niissä on määritelty Alkossa noudatettavan yhteistoiminnan tarkoitus ja tavoitteet, sekä yhteistoiminnan osapuolet. Yhteistoimintasopimuksiin on kirjattu myös YT-neuvottelukuntaa koskevat määräykset. YT-neuvottelukuntaan kuuluu Alkossa työnantajan edustajan lisäksi edustajat molemmista henkilöstöjärjestöistä.	
	GRI 403 TYÖTERVEYS JA TYÖTURVALLISUUS			2018
403-1	Työterveyden ja työturvallisuuden johtamisjärjestelmä	Osaamisen kehittämisen malli mahdollisti alkolaisille uudenlaisia tapoja kehittyä	Kaikki työntekijät kuuluvat työsuojeluorganisaation piiriin. Noudatamme työturvallisuustakia ja työterveyshuoltolakia.	
403-2	Tapaturmien tunnistaminen, riskien hallinta ja vaaratilanteiden tutkinta	Osaamisen kehittämisen malli mahdollisti alkolaisille uudenlaisia tapoja kehittyä	Jokainen Alkon toimipaikka arvioi vuodessa kvartaaleittain työturvallisuuteen liittyviä riskejä vuosikellon mukaisesti. Riskienarvioinnin yhteydessä havaitut puutteet vastuutetaan esihenkilölle, joka vastaa kehittämistoimpeleistä työturvallisuuteen liittyvien vaarojen poistamiseksi ja työturvallisuuden kehittämiseksi. Riskienarvioinnin suorittaminen on osa henkilöstön perehdytysohjelmaa. Toimipaikkojen raportoimat työpaikkatapaturmat tutkitaan työsuojeluorganisaation toimesta. Työmatkatapaturmia ei tutkita, koska niihin vaikuttaminen on haasteellisempaa, sillä emme voi vaikuttaa toimipaikkamme ulkopuoliseen toimintaympäristöön.	

Tunnusluku	GRI:n sisältö	Sijainti	Lisätiedot	Standardin versio
403-3	Työterveyspalvelut	Osaamisen kehittämisen malli mahdollisti alkolaisille uudenlaisia tapoja kehittyä	Alkon työterveyspalvelut on järjestetty valtakunnallisesti ja koko henkilöstö kuuluu niiden piiriin. Työterveydenhuollolla on tärkeä rooli työstä ja työolosuhteista johtuvien terveysvaarojen ja -haittojen ehkäisemisessä ja torjumisessa sekä työntekijöiden turvallisuuden, työkyvyn ja terveyden suojelemissa ja edistämisessä. Työterveyshuolto tekee säännöllisesti työpaikkaselvityksiä.	
403-4	Työntekijöiden osallistuminen, konsultointi ja viestintä työterveydestä ja työturvallisuudesta	Osaamisen kehittämisen malli mahdollisti alkolaisille uudenlaisia tapoja kehittyä	Työsuojelusopimus sisältyy työehtosopimukseen. Alkossa on Alkotason työsuojelutoimikunta, jossa mukana henkilöstöryhmien edustajat. Kokoonpano: 4 työntekijöiden/myyjien edustajaa, 2 toimitusjohtajan edustajaa, 2 työnantajan edustajaa.	
403-5	Työntekijöiden työterveys ja työturvallisuuskoulutus	Osaamisen kehittämisen malli mahdollisti alkolaisille uudenlaisia tapoja kehittyä	Työntekijöille järjestetään perehdytystä sekä työturvallisuuteen että työterveyteen liittyvistä asioista. Lisäksi kaikille työntekijöille järjestetään turvallisuuskoulutusta sekä terveyteen ja työkykyyn liittyvää verkkokoulutusta. Esihenkilöille järjestetään säännöllisesti valmennusta työkykyjohtamiseen. Alihankkijat vastaavat asiasta omalta osaltaan yhteistyössä Alkon kanssa.	
403-6	Työntekijöiden terveyden edistäminen	Osaamisen kehittämisen malli mahdollisti alkolaisille uudenlaisia tapoja kehittyä	Lakisääteisen työterveyshuollon lisäksi Alko tarjoaa työntekijöilleen laajoja työterveyshuollon, sairaushoidon, erikoissairaanhoidon ja hyvinvoinnin palveluita.	
403-7	Liiketoimintasuhdeten kautta suoraan organisaatioon liittyvien työterveys ja työturvallisuusvaikutusten ehkäiseminen ja torjuminen	Pitkäjänteistä työtä ihmisten hyvinvoinnin puolesta	Alkon tavaramerkimittat sitoutuvat Alkon vastuullisuusehtoihin hyväksymällä amfori BSCI:n Code of Conductin ja siihen sisältyvän huolellisuusperiaatteen.	
403-8	Työterveys ja työturvallisuusjohtamisjärjestelmän piiriin kuuluvat työntekijät	Osaamisen kehittämisen malli mahdollisti alkolaisille uudenlaisia tapoja kehittyä	Kaikki Alkossa työskentelevät kuuluvat työterveys- ja työturvallisuusjohtamisjärjestelmän piiriin.	
	GRI 404 KOULUTUS			2016
404-1	Keskimääräiset koulutustunnit vuodessa henkilöä kohden	Osaamisen kehittämisen malli mahdollisti alkolaisille uudenlaisia tapoja kehittyä	Keskimääräiset koulutustunnit henkilöä kohden vuonna 2021: 24,4 tuntia. Tällä hetkellä tietoa ei saada raportoitua sukupuolijakauman tai tehtävien mukaisesti. Kehitämme raportointia tältä osin.	
404-2	Henkilöstön osaamisen kehittäminen ja muutokoulutusohjelmat	Osaamisen kehittämisen malli mahdollisti alkolaisille uudenlaisia tapoja kehittyä	Muutostilanteisiin tarjotaan valmennusta tarpeen mukaan, esihenkilöille tukea muutostilanteisen johtamiseen. Vuonna 2021 ei ollut tällaisia olennaisia muutoksia. Eläköitymiseen liittyviä muutokoulutusohjelmia ei ole käytössä.	
404-3	Säännöllisten suoritusarviointien ja kehityskeskustelujen piirissä olevan henkilöstön osuus	Osaamisen kehittämisen malli mahdollisti alkolaisille uudenlaisia tapoja kehittyä	Tavoite- ja osaamiskeskusteluja käydään Alkossa säännöllisesti 1–2 kertaa vuodessa. Koko henkilöstö on keskustelujen piirissä.	
	GRI 405 MONIMUOTOISUUS JA TASAVERTAISET MAHDOLLISUUDET			2016
405-1	Hallintoelinten ja henkilöstön monimuotoisuus	Osaamisen kehittämisen malli mahdollisti alkolaisille uudenlaisia tapoja kehittyä, Henkilöstö, Hallitus ja valiokunnat, Johtoryhmä		
405-2	Naisten ja miesten peruspalkkojen suhde	Osaamisen kehittämisen malli mahdollisti alkolaisille uudenlaisia tapoja kehittyä	Myyntöissä peruspalkat määräytyvät työehtosopimuksella sovittujen palkkataulukoiden mukaisesti. Myymälähenkilöstön palkkausjärjestelmä on osaamispohjainen ja palkitsemme myyjä näkyvän osaamisen ja osaamisen kehittämisen perusteella. Palkkausjärjestelmään kuuluu olennaisena osana osaamisarviointiprosessi, jossa jokaisen myyjän osaaminen arvioidaan vuosittain. Esi- ja asiantuntijatehtävissä toimivien peruspalkkaus määräytyy tehtävän vaativuuden sekä osaamisen ja suoriutumisen perusteella. Toimistotehtävissä käytetään HAY-järjestelmän mukaista vaativuusluokittelua ja sopimuspalkkajärjestelmää. Vaativuustekijät jakaantuvat tietotaitoon, vastuuseen ja ongelmanratkaisuun. Myymäläryhmien esimiehiin sovelletaan sopimusperusteista palkkausjärjestelmää, jossa palkkojen minimitasot määräytyvät myymäläryhmän liikevaihtoon ja asiakasmäärään perustuen. Monimuotoisuussuunnitelman palkkakartoituksessa selvitimme naisten ja miesten peruspalkkatasoja samassa tehtävässä sekä vertailukelpoisissa tehtävissä (vaativuusluokituksen piirissä olevat tehtävät). Palkitsemisen perusteet ovat samat sukupuolesta riippumatta. Palkkaselvityksessä ei havaittu eroja samassa tehtävässä työskentelevien palkkauksen osalta tai vertailukelpoisten tehtävien palkkauksen osalta.	

Tunnusluku	GRI:n sisältö	Sijainti	Lisätiedot	Standardin versio
	GRI 406 SYRJIMÄTTÖMYYS			2016
406-1	Syrjintätapausten lukumäärä ja niihin liittyvät korjaavat toimenpiteet	Hallituksen toimintakertomus		
	GRI 407 JÄRJESTÄYTYMINEN JA TYÖEHTOSOPIMUKSET			2016
407-1	Toiminnot ja toimittajat, joiden osalta järjestäytymisen vapautta ja oikeutta kollektiivisesti neuvoteltuihin työehtosopimuksiin on rikottu	Pitkäjänteistä työtä ihmisten hyvinvoinnin puolesta		
	GRI 414 TOIMITTAJIEN SOSIAALISTEN VAIKUTUSTEN ARVIOINTI			2016
414-1	Uudet toimittajat, jotka on arvioitu sosiaalisiin vaikutuksiin liittyvien kriteerien mukaisesti	Pitkäjänteistä työtä ihmisten hyvinvoinnin puolesta	Alkon kaikki tavarantoimittajat allekirjoittavat eettiset toimintaperiaatteet tarjotessaan tuotteita valikoimaan. Alkon vakiovalikoimassa olevien juomien tavarantoimittajat ja tuottajat kuuluvat arvioinnin piiriin. Tarkempia hankintaketjutietoja kerätään ja arvioidaan sekä toimintaa seurataan korkean sosiaalisen riskin alueilla. Tuottajia auditoidaan riskiperusteisesti. Yhtiö ei ole tilastoinut uusien toimittajien prosentuaalista osuutta näiltä osin.	
	GRI 415 POLIITTINEN VAIKUTTAMINEN			
415-1	Poliittiset tuet	Muuttuva toimintaympäristö vaati reagoitakykyä	Alko ei anna taloudellista tukea poliittisille tahoille.	
	GRI 416 ASIAKKAIDEN TERVEYS JA TURVALLISUUS			2016
416-1	Tuote- ja palvelukategorioiden terveys- ja turvallisuusvaikutusten arvioinnit	Tutkitusti turvallinen ja laadukas valikoima vastaa asiakkaiden toiveisiin	Vakio-, kausi ja suurten erikoiserien tuotteet arvioidaan aistinvaraisesti. Kaikille valikoimaan tuleville tuotteille edellytetään laboratoriotestausta ennen valikoimaan ottoa. Vakio- ja kausivalikoimassa tämä testaus tehdään aina Alkon omassa laboratoriossa. Lisäksi tuotelaatua seurataan riskiperusteisesti rakennetun laadunvalvontaohjelman ja asiakaspalautteen perusteella.	
416-2	Tuotteiden ja palveluiden terveys- ja turvallisuusvaikutuksia koskevien säännösten rikkomukset	Tutkitusti turvallinen ja laadukas valikoima vastaa asiakkaiden toiveisiin	Vuonna 2021 ei ollut tuotteiden julkisia kuluttajakaisinvetoja.	
	GRI 417 MARKKINOINTI JA TUOTEMERKINNÄT			2016
417-1	Vaatimukset liittyen tuoteinformaatioon ja -merkintöihin	Tutkitusti turvallinen ja laadukas valikoima vastaa asiakkaiden toiveisiin	Etikettimerkintöjen tarkastuksia tehtiin yhteensä 2 022 (1 838) kappaletta.	
	GRI 419 SOSIAALISIIN JA TALOUDELLISIIN AIHEISIIN LIITTYVIEN SÄÄNNÖSTEN NOUDATTAMINEN			
419-1	Lakien ja säästösten rikkomukset sosiaalisten ja taloudellisten tekijöiden osalta		Vuonna 2021 ei ollut lakien ja säästösten rikkomuksia sosiaalisten ja taloudellisten tekijöiden osalta.	

TILINPÄÄTÖS

TILINPÄÄTÖS

Hallituksen toimintakertomus	76
Konsernin tuloslaskelma ja tase	82
Konsernin rahoituslaskelma	83
Alko Oy tuloslaskelma ja tase	84
Alko Oy rahoituslaskelma	85
Liitetiedot	86
Hallituksen voitonjakoehdotus yhtiökokoukselle	102
Tilinpäätösmerkintä	102
Hallintoneuvoston lausunto	103

HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS

HALLITUKSEN KATSAUS

Alkon tehtävänä on pohjoismaisen hyvinvointimallin mukaisesti toisaalta ennaltaehkäistä ja vähentää alkoholihaittoja yhteiskunnalle ja kansanterveydelle, toisaalta mahdollistaa juomista nauttiminen.

Strategiansa mukaisesti yhtiön tavoitteena on tarjota asiakkaille maailmanluokan palvelua ja olla vastuullisuuden edelläkävijä. Jatkunut koronatilanne vaikutti edelleen Alkon toimintaan ja myyntiin. Ravintoloiden anniskelu oli osin rajoitettua ja matkustajatuonti oli yhä matalalla tasolla, mistä johtuen alkoholin myyntiä ohjautui vuoden 2020 tavoin vähittäiskauppaan ja Alkoon. Viime vuoden myynti oli 89 miljoonaa litraa, joka oli neljä prosenttia edellisvuotta vähemmän, mutta vajaa kahdeksan prosenttia vuotta 2019 enemmän. Koronan vuoksi alkoholin saatavuutta rajoittaneet toimenpiteet ja veronkorotuksen aiheuttama hintojen nousu tammi-marraskuun tilastojen perusteella vähentää vuoden 2021 kokonaiskulutusta edelliseen vuoteen verrattuna.

Alkon voimassa oleva strategia laadittiin vuonna 2018. Yhtiön missiona on maailman vastuullisin tapa myydä alkoholia ja visiona olla asiakkaiden arvostama. Alkon strategia rakentuu neljästä osa-alueesta:

- Ei tippa, vaan tapa – vastuullisuuden edelläkävijä
- Maailmanluokan palvelua – kohtaamisia, joita kehitetään
- Innostamalla onnistumisia
- Ketterä ja tehokas – taloudellisesti vaikuttava.

Syksyllä 2020 strategia päivitettiin vastaamaan toimintaympäristön muutoksiin, kuten sujuvaan monikanavaisen palveluun, asiakkaiden yksilöllisempiin odotuksiin, muuttuneeseen etä- ja hybridityökulttuuriin ja ilmastopäästöjen vähentämiseen. Strategiassa on edelleen pidetty kiinni kunnianhimoisista asiakas-, vastuullisuus-, henkilöstö- ja tehokkuustavoitteista.

Strategiaa on toteutettu menestyksekkäästi arjen tekemisissä sekä on viety suunnitellut kehityshankkeet läpi. Prosesseja, liiketoiminnan ennustamista ja toimenpiteiden vaikuttavuutta on edelleen kehitetty toiminnan tehokkuuden varmistamiseksi. Tehdyt toimenpiteet näkyivät yhtiön vuoden 2021 tuloksessa. Kustannustehokkuus parani ja liikevoitto nousi 4,3 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna.

Suomalaiset tukevat Alkoa ja sen vastuullista tehtävää palvella asiakkaita ja hyvinvointiyhteiskuntaa. 67 prosenttia (71) ei halua viinejä viinit päivittäistavarakauppoihin, jos se tarkoittaa, että myös väkeviä alkoholijuomia myytäisiin päivittäistavakaupoissa. Suomalaisista 55 prosenttia (60) pitää Alkoa hyvänä tapana rajoittaa alkoholihaittojen laajuutta. Tiedot selviävät Kantar TNS Oy:n ja Terveystietokeskuksen ja hyvinvoinnin laitoksen vuosittaisesta Alkoholipoliittiset mielipiteet -tutkimuksesta, jota on tehty vuodesta 1984. Tutkimus valmistui helmikuussa 2022.

Alkon alkoholijuomaverollinen liikevaihto oli 1 290,3 miljoo-

naa euroa (1 296,7). Liikevaihto ilman alkoholijuomaveroa oli 634,0 miljoonaa euroa (640,6). Liikevaihtoon vaikutti edelleen koronan aiheuttama myyntikanavien muutos. Kiinteät kustannukset olivat 148,4 miljoonaa euroa (151,7) ja laskivat edellisvuoteen verrattuna 2,2 prosenttia. Liikevoitto oli 67,6 miljoonaa euroa (64,8), joka on 5,2 prosenttia (5,0) alkoholijuomaverollisesta liikevaihdosta.

Rahoitustuotot ja -kulut vuonna 2021 olivat 1,7 miljoonaa euroa (-1,0). Tilikauden voitto oli 55,4 miljoonaa euroa (50,9). Taseen loppusumma oli 291,9 miljoonaa euroa (310,0). Oma-varaisuusaste oli 37,5 prosenttia (36,8). Yhtiön kokonaisinvestoinnit olivat 5,1 miljoonaa euroa (6,1). Investoinnit kohdistuivat myymäläverkoston kehittämiseen sekä Alkon strategian mukaisiin hankkeisiin. Yhtiö jatkoi edelleen panostuksia monikanavaisen asiakaspalvelun kehittämiseen.

TUNNUSLUVUT

	2019	2020	2021
Liikevaihto (milj. euroa)	1 144,0	1 296,7	1 290,3
Liikevaihto ilman alkoholijuomaveroa (milj. euroa)	558,3	640,6	634,0
Liikevoitto (milj. euroa)	40,1	64,8	67,6
Tuloverot varsinaisesta toiminnasta (milj. euroa)	-8,1	-12,9	-13,9
Tilikauden voitto (milj. euroa)	31,9	50,9	55,4
Varsinaisen toiminnan tulos (milj. euroa)	31,9	50,9	55,4
Osinko (ehdotus 2020) (milj. euroa)	30,0	60,0	60,0
Oman pääoman tuotto (%)	34,6	49,2	49,6
Omavaraisuusaste (%)	35,5	36,8	37,5
Taseen loppusumma (milj. euroa)	262,0	310,0	291,9
Bruttoinvestoinnit käyttöomaisuuteen (milj. euroa)	7,6	6,1	5,1
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana	2 466	2 454	2 472

Verotus ja hinnat

Vuoden 2021 alussa alkoholin valmisteveroja korotettiin noin 5 prosentilla. Alkon vähittäismyyntihinnat nousivat koko valikoiman osalta noin yhden prosentin. Tavarantoimittajilla oli mahdollisuus muuttaa hintoja helmi-, kesä- ja lokakuussa.

Alkon kautta kerättävät alkoholi- ja arvonnäisäverot, maksut, yhteisövero ja osinko hyödyttävät kaikkia Suomessa. Vuonna 2021 tuloutettiin valtiolle yhteensä 966 miljoonaa alkoholi- ja arvonnäisäveroa, mikä oli noin miljoonaa euroa vähemmän kuin vuonna 2020.

MAAILMANLUOKAN PALVELUA

Alkon palveluverkoston vuonna 2021 muodostivat 368 (364) myymälää, verkkokauppa ja mobiilisovellus sekä 143 (126) noutopistettä. Vuoden aikana avattiin uudet myymälät Oulun Ruskoon, Keravalle, Seinäjoelle ja Vantaan Koivuhakaan. Alkossa asioi yhteensä 55,4 miljoonaa (57,2) asiakasta. Verkkokaupassa oli vuoden päätteeksi 210 000 (150 000) rekisteröitynyttä asiakasta ja mobiilisovelluksella 180 000 (100 000) käyttäjää. Verkkokaupan tilausmäärät kasvoivat 27 prosenttia verrattuna edelliseen vuoteen.

Alkon palvelua mitataan Taloustutkimuksen tekemällä Kansallinen asiakaspalvelupalaute -tutkimuksella (KAP). Alko sai tutkimuksessa suomalaisen kaupan alan parhaat tulokset keskiarvolla 8,55 (tavoite 8,57, ed. vuonna 8,56) kolmannetta vuotta peräkkäin. Kaikista palveluyrityksistä Alko oli toisella sijalla, kirjasto ensimmäisellä sijalla. Asiakkaat arvostivat Alkon asiakaskokemustaan Suomen parhaaksi yritykseksi Asiakkuusindeksi 2021 -tutkimuksessa. Verkkokaupan asiakastyytyväisyys NPS-indeksi nousi ollen 76,5 (tavoite 77,0, ed. vuonna 74,3). Asiakaspalvelukeskukseen tuli vuoden 2021 aikana vajaa 85 000 (90 000) asiakasyhteydenottoa.

Alko jatkoi palveluverkoston ja digitaalisen asiakaskokemuksen kehittämistä tavoitteenaan entistä sujuvampi monikanavainen palvelukokemus. Syyskuussa 2020 julkaistuun Alkotoive-verkkopalveluun asiakas voi esittää tuotetoiveen haluamaansa myymälään Alkon valikoimasta tai sen ulkopuolelta. Vuoden 2021 aikana esitettiin 30 000 toivetta, joista noin 30 prosenttia toteutettiin.

Koko maailma lasissa

Alkon valikoimassa oli juomia 80 (78) maasta. Juomia ostettiin 863 (780) tavarantoimittajalta. Vuoden 2021 aikana Alkon valikoimassa oli 13 247 (12 371) eri tuotetta.

Alko ottaa uusia tuotteita myyntiin viikoittain. Kausituotteet ja erikoiserät mukaan lukien tuli vuonna 2021 vakiovalikoimaan 1 321 (1 041) uutta tuotetta. Tilausvalikoimaan uutuusia tuli 1 972 (1 837). Alkon valikoimassa vuoden lopussa oli alkoholittomia juomia 280 (201).

Alko tutkii asiakkaiden valikoimatytytyväisyyttä kaksi kertaa vuodessa laajalla kyselytutkimuksella (toteuttaja Dagmar Drive). Valikoimatytytyväisyys syksyllä 2021 oli kaikkien aikojen korkeimmalla tasolla, kouluarvosanalla 8,57 (tavoite 8,57, ed. vuosi 8,56).

ET TIPPA, VAAN TAPA – VASTUULLISUUDEN EDELLÄKÄVIJÄ

Alkon tehtävän mukaisesti vastuullisuus on yhtiön strategian keskeinen painopiste. Vastuullisuuden toteutuminen varmistetaan päätöksenteossa ja kaikkien alkolaisten päivittäisessä työssä.

Vastuullisuudessa keskityttiin alkoholihaittoja ennaltaehkäiseviin toimenpiteisiin ja ilmastopäästöjen pienentämiseen muita vastuullisuuden osa-alueita unohtamatta. Alko toimii aktiivisessa vuorovaikutuksessa sidosryhmiensä kanssa. Saadun palautteen pohjalta kehitetään jatkuvasti yhtiön toimintaa.

Vastuullisuuden johtaminen

Alkon koko toiminnan kattavat vastuullisuustoimenpiteet on jaettu seitsemään osa-alueeseen, jotka ovat: vastuullinen asiakaspalvelu, reilu kaveri kaikille (tasapuolinen toiminta), hyvinvoinnin puolesta, syrjäytymistä vastaan -yhteistyöhankkeet, ympäristön puolesta, näkymätön näkyväksi hankintaketjussa, laadukkaita vaihtoehtoja asiakkaille sekä ruoka- ja juomakulttuuri kukoistamaan.

Vastuulliselle toiminnalle ja sen kehittämiselle asetetaan vuosittain selkeät tavoitteet. Vastuullisuuden työryhmä käsittelee vastuullisuuden kehitysprojektit ja toimenpiteet. Johtoryhmä käsittelee strategian ja toimintasuunnitelman kannalta keskeiset vastuullisuusasiat. Operatiivisesta johtamisesta vastaa kunkin liiketoimintayksikön ja tukitoiminnon vetäjä.

Alkon hallitus käsittelee säännöllisesti keskeisiä vastuullisuustoimenpiteitä, jotka hallituksen vastuullisuusvaliokunta on valmistellut. Hallintoneuvosto vahvistaa vastuullisuustoimenpiteiden vuosisuunnitelman ja antaa kertomuksen edellisen vuoden toimenpiteistä. Toimitusjohtaja raportoi vastuullisuustoimenpiteistä Alkon yhtiökokouksessa. Yhtiökokous myös päättää yhtiön antamien lahjoitusten enimmäismäärästä. Alko tekee tiivistä yhteistyötä ympäristöasioissa sekä hankintaketjun jäljitettävyydessä ja eettisyydessä Ruotsin, Norjan, Islannin ja Färsaarten alkoholimonopoliin kanssa.

Alkon vastuullisuudessa onnistumista mitataan T-Media Oy:n Luottamus&Maine-tutkimuksen vastuullisuusosatekijän arvosanalla. Vastuullisuusmielikuva (tulos 3,42) kehittyi positiivisesti, mutta jäi asetetusta tavoitteesta (tavoite 3,47, ed. vuosi 3,36, asteikko 1–5).

Hyvinvoinnin puolesta, syrjäytymistä vastaan

Vastuullisuuden pääteemana oli yksinäisyyden näkyväksi tekeminen ja ennaltaehkäiseminen. Yksinäisyys oli yhteiskunnallinen haaste jo ennen koronaa, mutta se on lisääntynyt pandemian myötä. Apu yksinäisyyteen ei löydy Alkon hyllyltä, vaan paras apu on yhteys toiseen ihmiseen. Tämä viesti näkyi teemavuoden #perjantai puhelu-kampanjassa. Kampanja tavoitti noin kolme miljoonaa suomalaista. 71 prosenttia piti kampanjasta sekä koki sen erilaiseksi ja idealtaan oivaltavaksi. Alko oli lisäksi mukana Helsinki Mission Work to Belong -ohjelmassa, jonka tavoitteena on edistää yhteenkuuluvuutta sekä ennaltaehkäistä yksinäisyyttä työyhteisössä. Lisäksi Alko rahoitti selvitystä alkoholinkäytön ja yksinäisyyden kokemuksen välisestä yhteydestä.

Muita keskeisiä yhteistyöhankkeita olivat FASD-kampanja yhdessä Kehitysvammaliiton kanssa ja terveellisten elämäntapojen edistäminen yhdessä Suomen Olympiakomitean kanssa.

Tinkimättömästi vastuullinen asiakaspalvelu

Ikäraja-, päihtymysepäily- ja välittämisepäilytarkastukset ovat osa vastuullista asiakaspalvelutyötä ja konkreettinen keino torjua alkoholihaittoja yksilötasolla. Myymälöissä 5,7 miljoonaa (5,4) asiakasta todisti täysi-ikäisyytensä, päihtymysepäilytarkastuksia tehtiin lähes 0,5 miljoonaa (0,5) ja alkoholin välittämisepäilytarkastuksia miltei 0,3 miljoonaa (0,3).

Alko mittaa ikätarkastusten onnistumista mystery shopping -tutkimuksella. Mystery shopping on havainnointiin perustuva tutkimusmenetelmä, jossa nuoret testiasiakkaat asioivat tavallisina asiakkaina. Ikärajavalvonnan tulos oli 93,6 prosenttia (tavoite 98 prosenttia, ed. vuosi 97,9 prosenttia). Tulos jäi tavoitteesta, mutta on hyvällä tasolla. Tulokseen vaikutti kriteeristön tiukentaminen kasvomaskien käytön osalta. Asiointikäynti oli epäonnistunut, vaikka henkilöllisyystodistus tarkastettiin, mutta asiakasta ei pyydetty ottamaan maskia pois kasvoilta.

VALINTOJA YMPÄRISTÖN HYVÄKSI

Alkon toiminnan kokonaisilmastovaikutukset kartoitettiin ulkopuolisen asiantuntijayrityksen toimesta keväällä 2021. Kartoituksen mukaan kokonaispäästöt vuonna 2020 olivat 149 500 hiilidioksidiekvivalenttonnia (tCO₂e), mikä vastaa 14 000 suomalaisen vuosittaisia ilmastopäästöjä. Juomien valmistaminen muodostaa kokonaispäästöistä 53 prosenttia, juomapakkausten valmistaminen 24 prosenttia ja kansainväliset kuljetukset 18 prosenttia. Juomapakkausten päästöt ovat pienentyneet tehtyjen toimenpiteiden seurauksena noin 8 prosenttia vuodesta 2016 vuoteen 2020. Tavoitteena on puolittaa pakkausten ilmastopäästöt (tCO₂e / milj. litraa) vuoteen 2030 mennessä kasvattamalla muun muassa Vihreä valinta -merkinnän alla olevien ympäristövastuullisten pakkausten osuutta.

Vihreä valinta -merkinnät kertovat juoman tuottajan sitoutumisesta ympäristötyöhön ja kestäväan kehitykseen sekä auttavat kuluttajia tekemään vastuullisempia valintoja. Vihreä valinta -symboleja ovat ympäristöystävällinen pakkauksen ohella alkuvini, biodynaaminen, luomu, vegaaninen, kestävä kehityksen sertifiointi ja hiilineutraali-tuote. Vuoden 2021 lopussa Vihreän valinta -tuotteiden osuus litramyynnistä oli 47 prosenttia (36).

Alkon oman toiminnan päästöt organisaatiohiilijalanjäljestä ovat kaksi prosenttia. Oma toiminta on ISO 14001:2015 -ympäristösertifioitu ja sen keskeinen päästölähde on myymäläverkoston sähkönkulutus. 161 myymälässä käytetään sertifioitua vesivoimalla tuotettua päästötöntä sähköä. Lisäksi 176 myymälässä vuokrasopimuksen osana ostettava sähkö on eri tavoin uusiutuvilla energialähteillä tuotettua sähköä. Vuonna 2021 kasvatettiin myymäläkuormiin yhdistyvien verkkokauppaostosten määrää, ja nyt sesonkien ulkopuolella noin 65 pro-

senttia verkkokaupan paketeista toimitettiin osana myymäläjakelua erillisten kuljetusten sijaan. Tavoitteena on olla Alkon oman toiminnan osalta hiilineutraali vuonna 2030.

IHMISOIKEUKSIEN KUNNIOITTAMINEN

Alko on sitoutunut kunnioittamaan kaikkia kansainvälisesti tunnustettuja ihmisoikeuksia. Yhtiö on julkaissut ihmisoikeuksia koskevan sitoumuksen joulukuussa 2017. Vuonna 2021 työstiin oman toiminnan ja hankintaketjun ihmisoikeusarviointia varten arviointimenetelmä jatkuvan parantamisen tueksi. Alko sai yhdenvertaisuusvaltuutetulta etniseen taustaan liittyvän syrjinnän ehkäisemissuosituksen, jonka pohjalta täsmennettiin yhtiön ohjeistuksia.

Kaikkien juomatoimittajien tulee sitoutua hankintaketjua koskeviin amfori BSCI:n eettisiin toimintaperiaatteisiin, jotka perustuvat kansainvälisiin sopimuksiin ja sitoumuksiin. Alkoholi-juomien hankintaketjuissa merkittävimmät tunnistetut ihmisoikeusriskit liittyvät raaka-aineiden alkutuotantoon ja työn sesonkiluonteisuuteen. Toimialalla tunnistettuja ongelmia ovat epäselvät johtamiskäytännöt, lakisääteisten työaikojen ylittäminen ja työturvallisuudesta sekä -terveydestä tinkiminen. Työntekijöiden järjestäytymisvapauden toteutumattomuus on myös osa-alue, johon vaikuttamiseksi Alko tekee yhteistyötä IUF:n (International Union of Food, Agricultural, Hotel, Restaurant, Catering, Tourism, Tobacco and Allied Workers' Associations) sekä PAM:n (Palvelualojen ammattiliitto) kanssa.

Koronan vuoksi Alko ei vuonna 2021 teettänyt alkuperämaissa amfori BSCI -toimintamallin mukaisia täysimittaisia auditointeja, mutta teetti kevyempiä vastuullisuustarkastuksia yhteensä 14 tuotantolaitokselle ja viinitilalle Italiassa. Vierailut Alkon toimeksiannosta toteutti kansainvälinen auditointiyritys.

Vierailulla nousi esille yhteensä 43 löydöstä, joista suurin osa liittyi työntekijöiden asemaan, työturvallisuuteen ja -terveyteen.

Yhtiön tietoon ei hankintaketjussa tullut ilmi amfori BSCI -järjestelmän mukaisia nollatoleranssi-tapauksia. Nollatoleranssitapaukset ovat luonteeltaan räikeitä rikkomuksia tai laiminlyöntejä, jotka vaativat välitöntä puuttumista.

EETTISET PERIAATTEET

Alkossa on käytössä hallituksen hyväksymät eettiset periaatteet, jotka päivitettiin kokonaisuudessaan vuonna 2019. Koko henkilöstö on suorittanut eettisiä periaatteita koskevan verkkokoulutuksen. Eettiset periaatteet ohjaavat vastuulliseen toimintaan jokaista henkilökuntaan kuuluvaa yhtiön johdon hyväksymien arvojen ja periaatteiden mukaisesti. Eettiset periaatteet käsitellään ja vahvistetaan vuosittain yhtiön hallituksessa.

Eettisten periaatteiden mukaan Alkon henkilökunta ei saa vastaanottaa tai antaa mitään suoria tai epäsuoria lahjoja tai etuja, joita voidaan pitää lahjuksina tai korruptiona. Alko edellyttää, että jokainen työntekijä noudattaa eettisiä periaatteita ja edistää niiden toteutumista. Yhtiössä otettiin käyttöön vuonna 2021 Whistle Blowing -ilmoituskanava.

Alko on laatinut pelisäännöt ostohenkilöstön ja tavarantomittajien yhteistyölle samoin kuin myymälöiden ja tavarantomittajien väliselle kanssakäymiselle tasapuolisen tavarantomittajayhteistyön turvaamiseksi. Vuoden 2021 aikana ei ollut Alkon kilpailun vastaista toimintaa koskevia tutkintoja tai vireillä olevia oikeudenkäyntejä.

OSAAVA JA SITOUTUNUT HENKILÖSTÖ

Alkossa tehtiin vuonna 2019 kulttuuriselvitys. Selvityksessä nousi esille kolme alkolaisen toimintakulttuurin kulmakiveä: yhteishenki – yhdessä olemme enemmän, selkeys – ei tehdä tästä liian vaikeaa, vaikuttavuus – teemme sitä, mikä toimii. Viime vuonna kulttuurin kulmakiviä vietiin osaksi alkolaisten arjen tekoja ja valintoja

Henkilökunnan osaamisen kehittäminen ja tuote- ja palvelukoulutukset toteutettiin uudistetun mallin pohjalta. Digitaalinen oppimaisalusta Kupla otettiin käyttöön alkusyksystä 2021. Alkolaisia koulutettiin keskimäärin kolme päivää vuonna 2021. Alkolaisille esihenkilöille suunnattu johtamisvalmennus aloitettiin loppuvuonna.

Alkon palveluksessa työskenteli vuoden 2021 aikana keskimäärin 2 472 (2 454) henkilöä. Kesä- ja joulusezonkeihin rekrytoidaan noin 400 määräaikaista kausityöntekijää, joista moni jää sesongin jälkeen yhtiöön vakituiseksi työntekijäksi. Henkilötyövuosiksi muunnettuna koko- ja osa-aikatyötä tekevien henkilöiden työpanos oli 1 957 (1 937) henkilötyövuotta.

Alkon strategiapalkkiojärjestelmä ohjaa strategian toteuttamisesta ja yhdessä onnistumista vastuullisuus-, asiakas-, henkilöstö- ja tehokkuustavoitteiden ja mittareiden kautta. Palkitseminen ei siten perustu myynnin kasvuun eikä taloudelliseen tulokseen. Vuonna 2021 palkat ja palkkiot henkilökunnalle olivat tilinpäätöstietojen mukaan yhteensä 71,1 milj. euroa (74,6). Kannustinpalkkiota maksettiin 4,51 milj. euroa (2,78) eli 6,3 prosenttia (3,7) palkka- ja palkkiokuluista.

Alkossa panostetaan henkilöstön hyvinvointiin ja työkykyriskien ennaltaehkäisyyn, jossa työterveyshuolto ja turvallisuus ovat tärkeä osa kokonaisuutta.

OSAKKEET JA OSAKKEENOMISTAJA

Alko Oy:llä on yksi osakesarja, jossa on 10 000 000 osaketta. Suomen valtio omistaa Alkon koko osakekannan.

HALLINNOINTI

Alkon yhtiökokous valitsi hallituksen puheenjohtajaksi ekonomisti Harri Sailaksen ja varapuheenjohtajaksi lääketieteen tohtori, pääjohtaja Markku Tervahaudan. Jäseniksi valittiin tekniikan lisensiaatti Laura Raitio, kauppatieteiden maisteri, toimitusjohtaja Kirsi Paakkari, valtiotieteiden tohtori Pekka Perttula ja valtiotieteiden kandidaatti, brändi-, viestintä- ja markkinointijohtaja Ulrika Romantschuk.

Hallituksen kokouksiin ilman äänioikeutta osallistuivat henkilöstön edustajat Riina Väntsi ja Sini Heikkinen.

Hallituksella on tarkastus-, henkilöstö- ja vastuullisuusvaliokunta. Yhtiön tilintarkastajaksi valittiin tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab. Vastuullisena tarkastajana toimi KHT Leenakaisa Winberg.

EU-komission tähän mennessä julkaisemat taksonomian arviointikriteerit eivät sisällä vähittäiskauppatoimialaa, siten Alkon toiminta ei vuonna 2021 ollut taksonomian luokitusjärjestelmän piirissä.

RISKIENHALLINTA

Alkon hallitus vahvistaa riskienhallintapolitiikan ja valvoo riskienhallintatoimenpiteiden riittävyyttä ja toimivuutta. Toimitusjohtaja yhdessä johtoryhmän kanssa vastaa riskienhallintapolitiikasta ja sen noudattamisesta sekä siitä, että riskienhallinta on järjestetty asianmukaisesti. Alkon riskienhallinta perustuu systemaattiseen ja ennakoivaan tapaan analysoida ja hallita toimintaan liittyviä mahdollisuuksia ja uhkia. Alkon riskit on jaoteltu strategiaan ja operatiivisiin riskeihin.

Johtoryhmä arvioi säännöllisesti yhtiön toimintaan kohdistuvat mahdolliset riskit, joilla voi olla vaikutusta yhtiön tulevaisuuteen ja kannattavuuteen. Yksiköt arvioivat omien vastuualueidensa operatiivisia riskejä riskienhallinnan vuosisikellon mukaisesti. Riskienarviointien yhteydessä riskeille nimetään vastuuhenkilöt, jotka määrittelevät ennaltaehkäisevät toimenpiteet ja vastaavat toimenpiteiden toteutuksesta.

Kriittisimmät riskit ovat:

- Lainsäädännön muutokset
- Alkoholijuomaveron muutoksen vaikutus alkoholijuomien matkustajatuonnin määrään ja siten Alkon myynnin kehitykseen ja kannattavuuteen.
- Koronapandemian vaikutukset terveyteen, talouteen ja liiketoiminnan jatkuvuuteen
- Toiminnan vastuullisuus: alkoholin myyminen alaikäisille tai päihtyneille vastuullisen asiakaspalvelun periaatteiden vastaisesti, ympäristövastuun ja sosiaalisen vastuun riskit alkoholijuomien hankintaketjussa
- Henkilökunnan saatavuus
- ICT-palveluiden häiriöistä ja kyberrikollisuudesta aiheutuva liiketoiminnan keskeytyminen
- Kriittisen tiedon joutuminen väärin käsiin.

TILIKAUDEN JÄLKEISET TAPAHTUMAT

Alko on keskeyttänyt venäläisten tuotteiden myynnin 28.2.2022 alkaen toistaiseksi.

NÄKYMÄT VUODELLE 2022

Alkon alkuvuoden myyntivolyymi laskenut edellisvuodesta. Koronarajoitusten asteittainen purkaminen näkyy alkoholin myyntikanavissa, kun myynti jakautuu aiempaa vuotta enemmän myös ravintola-anniskeluun Alkon ja päivittäistavarakauden lisäksi.

Ukrainan tilanne ja sen tuomat mahdolliset heijastevaikutukset, koronatilanne, epävarma taloustilanne, inflaatio ja korkojen nousupaineet, erilaiset rajoitukset ja alkoholipoliittiset muutokset voivat vaikuttaa alkoholin myyntiin ja myyntikanaviin Suomessa. Tällä hetkellä koronarajoituksia on purettu, mikä vaikuttaa Alkon myyntiin laskevasti.

Alko jatkaa vastuullisen ja monikanavaisen palvelun kehittämistä ja strategian mukaisia toimenpiteitä. Yhtiön strategia päivitetään vuoden 2022 aikana.

HALLITUKSEN ESITYS VOITTOVAROJEN KÄYTTÄMISESTÄ

Esitetään, että muun oman pääoman rahastosta siirretään 631 187,21 euroa vapaaseen omaan pääomaan kattamaan työhyvinvoinnin parantamisen kuluja.

Emoyhtiön voitonjakokelpoiset varat 31.12.2021 ovat 91 686 733,92 euroa (96 280 858,29 euroa), josta tilikauden voitto on 55 405 875,63 euroa (50 906 613,10 euroa).

Hallitus ehdottaa, että voitonjakokelpoiset varat käytetään seuraavasti:

• osinkona jaetaan	60 000 000,00 euroa
• jätetään omaan pääomaan	31 686 733,92 euroa
	91 686 733,92 euroa

Yhtiön taloudellisessa asemassa ei tilikauden päättymisen jälkeen ole tapahtunut olennaisia muutoksia. Yhtiön maksuvalmius on hyvä, eikä ehdotettu voitonjako vaaranna hallituksen näkemyksen mukaan yhtiön maksukykyä.

TULOSLASKELMA JA TASE

ALKO KONSERNI

TULOSLASKELMA, FAS* MEUR	Liite	1.1.–31.12.2021	1.1.–31.12.2020
LIKEVAIHTO		1 290,4	1 296,8
Liiketoiminnan muut tuotot	2.1	1,9	1,3
Materiaalit ja palvelut	2.2	-1 076,3	-1 081,5
Henkilöstökulut	2.4	-86,1	-88,8
Poistot ja arvonalentumiset	2.6	-8,3	-8,1
Liiketoiminnan muut kulut	2.8	-54,0	-54,6
LIKEVOITTO		67,6	65,0
Rahoitustuotot ja -kulut	2.9, 2.10	1,7	-1,0
VOITTO/TAPPIO ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA		69,4	64,0
Tuloverot	2.11	-13,8	-12,8
TILIKAUDEN VOITTO/TAPPIO		55,5	51,2

*Finnish Accounting Standards, FAS

TASE, FAS* MEUR	Liite	31.12.2021	31.12.2020
VASTAAVAA			
PYSYVÄT VASTAAVAT			
Aineettomat hyödykkeet	3.1, 3.4	3,3	4,2
Aineelliset hyödykkeet	3.2, 3.5	42,0	43,7
Sijoitukset	3.3, 3.6	3,0	3,0
PYSYVÄT VASTAAVAT		48,4	51,0
VAIHTUVAT VASTAAVAT			
Vaihto-omaisuus	4.3	78,8	80,1
Pitkäaikaiset saamiset	4.4	0,1	1,7
Laskennallinen verosaaminen		1,0	1,0
Lyhytaikaiset saamiset	4.6	12,5	12,4
Rahat ja pankkisaamiset	4.1	154,7	168,1
VAIHTUVAT VASTAAVAT		247,1	263,3
VASTAAVAA		295,5	314,3
VASTATTAVAA			
OMA PÄÄOMA			
Osakepääoma		16,8	16,8
Muut rahastot		0,8	0,8
Edellisten tilikausien voitto		38,3	47,0
Tilikauden voitto/tappio		55,5	51,2
OMA PÄÄOMA	5.1	111,4	115,9
PAKOLLISET VARAUKSET	6.1	0,0	0,0
VIERAS PÄÄOMA			
Laskennallinen verovelka		1,4	1,4
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	7.2	182,6	196,9
VIERAS PÄÄOMA		184,0	198,3
VASTATTAVAA		295,5	314,3

RAHOITUSLASKELMA

ALKO KONSERNI

RAHOITUSLASKELMA, FAS MEUR	1.1.-31.12.2021	1.1.-31.12.2020
LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA		
Tilikauden voitto/tappio	55,5	51,2
OIKAISUT		
Poistot ja arvonalentumiset	8,3	8,8
Pysyvien vastaavien myyntivoitot (-) ja -tappiot (+)	0,0	-0,1
Muut tuotot ja kulut, joihin ei liity maksua	-0,3	1,0
Rahoitustuotot ja -kulut	-1,7	0,2
Tuloverot	13,8	12,8
Rahavirta ennen käyttö pääoman muutosta	75,6	74,1
KÄYTTÖPÄÄOMAN MUUTOS		
Vaihto-omaisuuden lisäys(-) / vähennys(+)	1,6	-3,6
Lyhytaikaisten korottomien liikesaamisten lisäys (-) / vähennys (+)	1,4	5,3
Lyhytaikaisten korottomien velkojen lisäys (+) / vähennys (-)	-14,3	26,9
Varausten muutos	0,0	0,0
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	64,4	102,6
Maksetut korot liiketoiminnasta	0,0	-0,5
Saadut osingot liiketoiminnasta	0,0	0,0
Saadut korot liiketoiminnasta	1,8	0,2
Muut rahoituserät liiketoiminnasta	0,0	0,0
Maksetut verot liiketoiminnasta	-13,9	-9,6
LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA	52,3	92,8

RAHOITUSLASKELMA, FAS MEUR	1.1.-31.12.2021	1.1.-31.12.2020
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-5,7	-6,8
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot	0,0	0,0
Ostetut tytäryhtiöosakkeet	0,0	0,0
Myydyt osakkuusyhtiöosakkeet	0,0	0,0
Investoinnit muihin sijoituksiin	0,0	0,0
Luovutustulot muista sijoituksista	0,0	0,2
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-5,7	-6,7
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Maksetut osingot	-60,0	-30,0
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-60,0	-30,0
RAHAVAROJEN MUUTOS	-13,5	56,1
Rahavarat tilikauden alussa	168,1	112,0
Rahavarojen muutos	-13,5	56,1
Rahavarat tilikauden lopussa	154,7	168,1

TULOSLASKELMA JA TASE

ALKO OY

TULOSLASKELMA, FAS MEUR	Liite	1.1.–31.12.2021	1.1.–31.12.2020
LIKEVAIHTO		1 290,3	1 296,7
Liiketoiminnan muut tuotot	2.1	1,9	1,3
Materiaalit ja palvelut	2.2	-1 076,3	-1 081,5
Henkilöstökulut	2.4	-86,1	-88,8
Poistot ja arvonalentumiset	2.6	-7,7	-7,4
Liiketoiminnan muut kulut	2.8	-54,6	-55,5
LIKEVOITTO		67,6	64,8
Rahoitustuotot ja -kulut	2.9, 2.10	1,7	-1,0
VOITTO/TAPPIO ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA		69,3	63,8
Tuloverot	2.11	-13,9	-12,9
TILIKAUDEN VOITTO/TAPPIO		55,4	50,9

TASE, FAS MEUR	Liite	31.12.2021	31.12.2020
VASTAAVAA			
PYSYVÄT VASTAAVAT			
Aineettomat hyödykkeet	3.1, 3.4	3,3	4,2
Aineelliset hyödykkeet	3.2, 3.5	12,4	14,0
Sijoitukset	3.3, 3.6	30,2	30,2
PYSYVÄT VASTAAVAT		45,8	48,4
VAIHTUVAT VASTAAVAT			
Vaihto-omaisuus	4.3	78,8	80,1
Pitkäaikaiset saamiset	4.4	0,1	1,7
Lyhytaikaiset saamiset	4.6	12,5	12,4
Rahat ja pankkisaamiset	4.1	154,7	167,4
VAIHTUVAT VASTAAVAT		246,0	261,6
VASTAAVAA		291,9	310,0
VASTATTAVAA			
OMA PÄÄOMA			
Osakepääoma		16,8	16,8
Muut rahastot		0,8	0,8
Edellisten tilikausien voitto		36,3	45,4
Tilikauden voitto/tappio		55,4	50,9
OMA PÄÄOMA	5.1	109,3	113,9
PAKOLLISET VARAUKSET	6.1	0,0	0,0
VIERAS PÄÄOMA			
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	7.2	182,5	196,1
VIERAS PÄÄOMA		182,5	196,1
VASTATTAVAA		291,9	310,0

RAHOITUSLASKELMA

ALKO OY

RAHOITUSLASKELMA, FAS MEUR	1.1.-31.12.2021	1.1.-31.12.2020
LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA		
Tilikauden voitto/tappio	55,4	50,9
OIKAISUT		
Poistot ja arvonalentumiset	7,7	8,1
Pysyvien vastaavien myyntivoitot (-) ja -tappiot (+)	0,0	-0,1
Muut tuotot ja kulut, joihin ei liity maksua	-0,3	1,0
Rahoitustuotot ja -kulut	-1,7	0,2
Tuloverot	13,9	12,9
Rahavirta ennen käyttö pääoman muutosta	75,0	73,2
KÄYTTÖPÄÄOMAN MUUTOS		
Vaihto-omaisuuden lisäys(-) / vähennys(+)	1,6	-3,6
Lyhytaikaisten korottomien liikesaamisten lisäys (-) / vähennys (+)	1,4	5,3
Lyhytaikaisten korottomien velkojen lisäys (+) / vähennys (-)	-13,6	26,2
Varausten muutos	0,0	0,0
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	64,5	101,1
Maksetut korot liiketoiminnasta	0,0	-0,5
Saadut osingot liiketoiminnasta	0,0	0,0
Saadut korot liiketoiminnasta	1,8	0,2
Muut rahoituserät liiketoiminnasta	0,0	0,0
Maksetut verot liiketoiminnasta	-13,9	-9,6
LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA	52,4	91,2

RAHOITUSLASKELMA, FAS MEUR	1.1.-31.12.2021	1.1.-31.12.2020
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-5,1	-6,1
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot	0,0	0,0
Myydyt osakkuusyhtiöosakkeet	0,0	0,0
Investoinnit muihin sijoituksiin	0,0	0,0
Luovutustulot muista sijoituksista	0,0	0,2
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-5,1	-5,9
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Maksetut osingot	-60,0	-30,0
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-60,0	-30,0
RAHAVAROJEN MUUTOS	-12,7	55,4
Rahavarat tilikauden alussa	167,4	112,0
Rahavarojen muutos	-12,7	55,4
Rahavarat tilikauden lopussa	154,7	167,4

1 KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAAJUUS JA LAADINTAPERIAATTEET

Alko-konserniin kuuluvat Alko Oy (Y-tunnus: 1505551-4) emoyhtiönä ja neljä kiinteistöosakeyhtiömuotoista tytäryhtiötä. Puolangan Keskus (50,48%), Raahen Asemakatu 12 (57,9%), Vuoksenniskan Harjulanrinne (100%) ja Kiinteistö Oy Arkadian-talo (100%).

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty Kiinteistö Oy Arkadian-talo. Muilla tytäryhtiöillä ja osakkuusyhtiöillä ei ole olennaista merkitystä konsernin tulokseen ja taloudelliseen asemaan.

SISÄINEN OSAKKEENOMISTUS

Konsernitilinpäätös on laadittu hankintamenomenetelmällä. Poistot tehdään poistosuunnitelman mukaan.

SISÄISET LIIKETAPAHTUMAT JA KATTEET

Konsernin sisäiset liiketapahtumat, sisäisten toimitusten rea-lisoitumattomat katteet, keskinäiset saamiset ja velat samoin kuin sisäinen voitonjako on eliminoitu.

VÄHEMMISTÖOSUUDET

Vähemmistöosuuksia ei ole.

TILINPÄÄTÖKSEN VERTAILUKELPOISUUS

Tilinpäätös on vertailukelpoinen.

ARVOSTUSPERIAATTEET

Liikevaihto

Liikevaihto sisältää myynnin valmisteveroineen.

Pysyvien vastaavien arvostaminen

Käyttöomaisuus on merkitty taseeseen hankintameno- vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu tasapoistoina taloudellisen pitoajan perusteella. Poistot on tehty käyttöönottokau- desta alkaen. Poistosuunnitelma on sama kuin edellisenä vuonna.

Poistoajat ovat:	Vuotta
Rakennelmat	20
Rakennukset	25–40
Koneet ja kalusto	5
Kuljetuskalusto	5
Atk-laitteet	3
Atk-ohjelmat	3–5
Myymälähuoneistojen perusparannukset	5

Vaihto-omaisuuden arvostaminen

Vaihto-omaisuus on arvostettu keskihintaan. Myymälöiden varastot sisältävät valmisteveron. Vantaan Voutilassa sijaitseva keskusvarasto on valmiste- veroton.

Rahoitusomaisuuden arvostaminen

Rahoitusarvopaperit on arvostettu hankintameno- tai sitä alempana todennäköiseen luovutushintaan.

Ulkomaanrahanmääräiset erät

Ulkomaanrahanmääräiset saamiset ja velat on muutettu euroiksi tilikauden päättymispäivän kurssiin.

2 TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT, FAS

MEUR	ALKO KONSERNI		ALKO OY	
	1.1.-31.12.2021	1.1.-31.12.2020	1.1.-31.12.2021	1.1.-31.12.2020
2.1 LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT				
Vuokratuotot	1,2	1,0	1,2	1,0
Liiketoiminnan muut tuotot	0,8	0,3	0,8	0,3
Myyntivoitot pysyvistä vastaavista	0,0	0,1	0,0	0,1
Liiketoiminnan muut tuotot yhteensä	1,9	1,3	1,9	1,3
2.2 MATERIAALIT JA PALVELUT				
Ostot tilikauden aikana	-1 068,9	-1 078,8	-1 068,9	-1 078,8
Varastojen lisäys tai vähennys	-1,2	2,7	-1,2	2,7
Aineet, tavarat, tarvikkeet	-1 070,2	-1 076,1	-1 070,2	-1 076,1
Ulkopuoliset palvelut	-6,1	-5,4	-6,1	-5,4
Materiaalit ja palvelut yhteensä	-1 076,3	-1 081,5	-1 076,3	-1 081,5
2.3 HENKILÖSTÖ KESKIMÄÄRIN TILIKAUDELLE				
	2 472	2 454	2 472	2 454
2.4 HENKILÖSTÖKULUT				
Palkat ja palkkiot	-71,1	-74,6	-71,1	-74,6
Eläkekulut	-12,3	-11,7	-12,3	-11,7
Muut henkilösivukulut	-2,7	-2,6	-2,7	-2,6
Henkilöstökulut yhteensä	-86,1	-88,8	-86,1	-88,8

Ennen 31.12.1991 työsuhteensa aloittaneet alkolaiset ovat lisäeläkkeen piirissä. Heidän eläkeikänsä on 61 vuotta ja eläke 66 % palkasta.

Emoyhtiön ottamaan OP-Henkivakuutuksen Ryhmäeläkevakuutukseen liittyy lisävuokutusrahasto 31.12.2021: 15,4 miljoonaa euroa (16,2 miljoonaa euroa). Rahastoa voidaan käyttää lisäeläkkeen indeksikorotusvastuisiin ja muihin vakuutuksen vastaisiin velvoitteisiin.

MEUR	ALKO KONSERNI		ALKO OY	
	1.1.-31.12.2021	1.1.-31.12.2020	1.1.-31.12.2021	1.1.-31.12.2020
2.5 JOHDON PALKAT, PALKKIOT JA LUONTOISEDUT				
Toimitusjohtaja	0,5	0,4	0,5	0,4
Hallituksen jäsenet	0,1	0,2	0,1	0,2
Hallintoneuvoston palkat ja palkkiot	0,0	0,0	0,0	0,0
Johdon palkat, palkkiot ja luontoisedut yhteensä	0,7	0,6	0,7	0,6
Palkkoihin sisältyvät kannustepalkkiot ovat maksuperusteiset.				
2.6 POISTOT JA ARVONALENTUMISET				
Suunnitelman mukaiset poistot	-8,3	-8,1	-7,7	-7,4
Suunnitelman mukaiset poistot pysyvistä vastaavista ja liikearvosta	-8,3	-8,1	-7,7	-7,4
Pysyvien vastaavien poikkeukselliset arvonalentumiset ja palautukset	0,0	0,0	0,0	0,0
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	-8,3	-8,1	-7,7	-7,4
2.7 TILINTARKASTAJAN PALKKIOT				
KPMG Oy Ab				
Tilintarkastus	0,0	0,0	0,0	0,0
Muut palkkiot	0,1	0,0	0,1	0,0
Tilintarkastajan palkkiot yhteensä	0,1	0,0	0,1	0,0

	ALKO KONSERNI		ALKO OY	
MEUR	1.1.-31.12.2021	1.1.-31.12.2020	1.1.-31.12.2021	1.1.-31.12.2020
2.8 LIIKETOIMINNAN MUUT KULUT				
Vuokrat	-19,8	-20,0	-21,1	-21,5
Vapaaehtoiset henkilösivukulut	-2,3	-1,5	-2,3	-1,5
Luovutustappiot pysyvistä vastaavista	0,0	0,0	0,0	0,0
Annetut avustukset	0,0	-0,1	0,0	-0,1
Energia	-1,3	-1,3	-1,2	-1,1
Työvaatteet ja tarvikkeet	-2,3	-3,4	-2,3	-3,4
Rakennus- ja korjauspalvelut	-0,8	-0,7	-0,7	-0,5
IT-palvelut	-11,7	-11,5	-11,7	-11,5
Muut ostetut palvelut	-5,3	-5,3	-5,3	-5,3
Viestintä ja markkinointi	-3,4	-2,9	-3,4	-2,9
Puhelin ja tietoliikenne	-0,9	-1,1	-0,9	-1,1
Luottokorttiprovisiot ja rahankäsittely	-4,7	-4,9	-4,7	-4,9
Muut kulut	-1,3	-2,0	-0,9	-1,6
Liiketoiminnan muut kulut yhteensä	-54,0	-54,6	-54,6	-55,5
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT				
2.9 RAHOITUSTUOTOT				
Osinkotuotot muilta	0,0	0,0	0,0	0,0
Tuotot osuuksista	0,0	0,0	0,0	0,0
Muut korko- ja rahoitustuotot muilta	1,6	0,3	1,6	0,3
Muut rahoitustuotot	1,6	0,3	1,6	0,3
Rahoitustuotot yhteensä	1,6	0,3	1,6	0,3

	ALKO KONSERNI		ALKO OY	
MEUR	1.1.-31.12.2021	1.1.-31.12.2020	1.1.-31.12.2021	1.1.-31.12.2020
2.10 RAHOITUSKULUT				
Arvonalentumiset pysyvien vastaavien sijoituksista	0,0	-0,7	0,0	-0,7
Muut rahoituskulut	0,2	-0,5	0,2	-0,5
Muut korko- ja rahoituskulut yhteensä	0,2	-1,3	0,2	-1,2
Rahoituskulut yhteensä	0,2	-1,3	0,2	-1,2
Rahoitustuotot ja kulut yhteensä	1,7	-1,0	1,7	-1,0
Valuuttakurssivoitot ja tappiot	0,0	0,0	0,0	0,0
Valuttakurssivoitot ja -tappiot yhteensä	0,0	0,0	0,0	0,0
2.11 VÄLITTÖMÄT VEROT				
Tuloverot varsinaisesta toiminnasta	-13,9	-12,9	-13,9	-12,9
Laskennallisten verovelkojen ja -saamisten muutos	0,1	0,1	0,0	0,0
Tuloverot varsinaisesta toiminnasta	-13,8	-12,8	-13,9	-12,9

TASEEN LIITETIEDOT

3 PYSYVÄT VASTAAVAT

MEUR	ALKO KONSERNI		ALKO OY	
	31.12.2021	31.12.2020	31.12.2021	31.12.2020
3.1 AINEETTOMAT HYÖDYKKEET				
Muut pitkävaikutteiset menot	2,6	4,0	2,6	4,0
Ennakkomaksut aineettomista hyödykkeistä	0,7	0,2	0,7	0,2
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	3,3	4,2	3,3	4,2
3.2 AINEELLISET HYÖDYKKEET				
Maa- ja vesialueet	13,9	13,9	0,0	0,0
Rakennukset ja rakennelmat	15,8	15,8	0,0	0,0
Koneet ja kalusto	12,3	14,0	12,3	14,0
Muut aineelliset hyödykkeet	0,0	0,0	0,0	0,0
Ennakkomaksut keskeneräiset hankinnat	0,0	0,0	0,0	0,0
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	42,0	43,7	12,4	14,0
3.3 SIIJOITUKSET				
Osuudet saman kons. yrityksissä	0,1	0,1	27,2	27,2
Osuudet osakkuusyhtiöissä	0,6	0,6	0,6	0,6
Muut osakkeet ja osuudet	2,4	2,4	2,4	2,4
Sijoitukset yhteensä	3,0	3,0	30,2	30,2
Pysyvät vastaavat yhteensä	48,4	51,0	45,8	48,4

3.4 AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

ALKO KONSERNI

AINEETTOMAT HYÖDYKKEET 2020 MEUR	Muut pitkävaikutteiset menot	Ennakkomaksut	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	28,3	0,3	28,6
Lisäykset	0,1	2,4	2,5
Vähennykset			0,0
Siirrot erien välillä	2,5	-2,5	0,0
Hankintameno 31.12.	30,9	0,2	31,1
Kertyneet poistot 1.1.	-25,0		-25,0
Tilikauden poisto	-1,9		-1,9
Kertyneet poistot 31.12.	-26,9		-26,9
Kirjanpitoarvo 31.12.	4,0	0,2	4,2

AINEETTOMAT HYÖDYKKEET 2021 MEUR	Muut pitkävaikutteiset menot	Ennakkomaksut	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	30,9	0,2	31,1
Lisäykset	0,1	1,3	1,4
Vähennykset			0,0
Siirrot erien välillä	0,8	-0,8	0,0
Hankintameno 31.12.	31,8	0,7	32,5
Kertyneet poistot 1.1.	-26,9		-26,9
Tilikauden poisto	-2,3		-2,3
Kertyneet poistot 31.12.	-29,2		-29,2
Kirjanpitoarvo 31.12.	2,6	0,7	3,3

ALKO OY

AINEETTOMAT HYÖDYKKEET 2020 MEUR	Muut pitkävaikutteiset menot	Ennakkomaksut	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	28,3	0,3	28,6
Lisäykset	0,1	2,4	2,5
Vähennykset			0,0
Siirrot erien välillä	2,5	-2,5	0,0
Hankintameno 31.12.	30,9	0,2	31,1
Kertyneet poistot 1.1.	-25,0		-25,0
Tilikauden poisto	-1,9		-1,9
Kertyneet poistot 31.12.	-26,9		-26,9
Kirjanpitoarvo 31.12.	4,0	0,2	4,2

AINEETTOMAT HYÖDYKKEET 2021 MEUR	Muut pitkävaikutteiset menot	Ennakkomaksut	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	30,9	0,2	31,1
Lisäykset	0,1	1,3	1,4
Vähennykset			0,0
Siirrot erien välillä	0,8	-0,8	0,0
Hankintameno 31.12.	31,8	0,7	32,5
Kertyneet poistot 1.1.	-26,9		-26,9
Tilikauden poisto	-2,3		-2,3
Kertyneet poistot 31.12.	-29,2		-29,2
Kirjanpitoarvo 31.12.	2,6	0,7	3,3

3.5 AINELLISET HYÖDYKKEET

ALKO KONSERNI

AINEELLISET HYÖDYKKEET 2020 MEUR	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	13,9	17,4	90,5	0,0	121,8
Lisäykset		0,8	3,5		4,3
Vähennykset					0,0
Ennakkomaksut					0,0
Siirrot erien välillä					0,0
Hankintameno 31.12.	13,9	18,2	94,0	0,0	126,1
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.	0,0	-1,7	-74,5	0,0	-76,2
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot					0,0
Tilikauden poisto		-0,7	-5,5		-6,2
Tilikauden arvonalentuminen					0,0
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	0,0	-2,4	-80,0	0,0	-82,4
Kirjanpitoarvo 31.12.	13,9	15,8	14,0	0,0	43,7

AINEELLISET HYÖDYKKEET 2021 MEUR	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	13,9	18,2	94,0	0,0	126,1
Lisäykset		0,6	3,7		4,3
Vähennykset					0,0
Ennakkomaksut					0,0
Siirrot erien välillä					0,0
Hankintameno 31.12.	13,9	18,8	97,7	0,0	130,4
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.	0,0	-2,4	-80,0	0,0	-82,4
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot					0,0
Tilikauden poisto		-0,6	-5,4		-6,0
Tilikauden arvonalentuminen			0,0		0,0
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	0,0	-3,0	-85,4	0,0	-88,4
Kirjanpitoarvo 31.12.	13,9	15,8	12,3	0,0	42,0

ALKO OY

AINEELLISET HYÖDYKKEET 2020 MEUR	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	0,0	0,1	90,5	0,0	90,6
Lisäykset			3,5		3,5
Vähennykset					0,0
Siirrot erien välillä					0,0
Hankintameno 31.12.	0,0	0,1	94,0	0,0	94,1
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.	0,0	-0,1	-74,5	0,0	-74,5
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot					0,0
Tilikauden poisto			-5,5		-5,5
Tilikauden arvonalentuminen					0,0
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	0,0	-0,1	-80,0	0,0	-80,1
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,0	0,0	14,0	0,0	14,0

AINEELLISET HYÖDYKKEET 2021 MEUR	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	0,0	0,1	94,0	0,0	94,1
Lisäykset			3,7		3,7
Vähennykset					0,0
Siirrot erien välillä					0,0
Hankintameno 31.12.	0,0	0,1	97,7	0,0	97,8
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.	0,0	-0,1	-80,0	0,0	-80,1
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot					0,0
Tilikauden poisto			-5,4		-5,4
Tilikauden arvonalentuminen			0,0		0,0
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	0,0	-0,1	-85,4	0,0	-85,4
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,0	0,0	12,3	0,0	12,4

3.6 SJOITUKSET

ALKO KONSERNI

SIJOITUKSET 2020 MEUR	Osuudet saman konsernin yrityksissä	Osuudet osakkuusyhtiöissä	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	0,9	1,9	3,4	6,2
Lisäykset				0,0
Vähennykset			-0,2	-0,2
Hankintameno 31.12.	0,9	1,9	3,2	6,0
Kertyneet arvonalenn. ja pääomaosuuosikaisu 1.1.	-0,8	-1,0	-0,4	-2,3
Vähennysten ja siirtojen kertyneet arvonalennukset			0,1	0,1
Arvonalennukset	0,0	-0,3	-0,5	-0,7
Kertyneet arvonalennukset 31.12.	-0,8	-1,3	-0,8	-2,9
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,1	0,6	2,4	3,0

SIJOITUKSET 2021 MEUR	Osuudet saman konsernin yrityksissä	Osuudet osakkuusyhtiöissä	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	0,9	1,9	3,2	6,0
Lisäykset				0,0
Vähennykset				0,0
Hankintameno 31.12.	0,9	1,9	3,2	6,0
Kertyneet arvonalenn. ja pääomaosuuosikaisu 1.1.	-0,8	-1,3	-0,8	-2,9
Vähennysten ja siirtojen kertyneet arvonalennukset				0,0
Arvonalennukset				0,0
Kertyneet arvonalennukset 31.12.	-0,8	-1,3	-0,8	-2,9
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,1	0,6	2,4	3,0

ALKO OY

SIJOITUKSET 2020 MEUR	Osuudet saman konsernin yrityksissä	Osuudet osakkuusyhtiöissä	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	28,0	1,9	3,4	33,3
Lisäykset				0,0
Vähennykset			-0,2	-0,2
Hankintameno 31.12.	28,0	1,9	3,2	33,1
Kertyneet arvonalenn. ja pääomaosuuosikaisu 1.1.	-0,8	-1,0	-0,4	-2,3
Vähennysten ja siirtojen kertyneet arvonalennukset			0,1	0,1
Arvonalennukset	0,0	-0,3	-0,5	-0,7
Kertyneet arvonalennukset 31.12.	-0,8	-1,3	-0,8	-2,9
Kirjanpitoarvo 31.12.	27,2	0,6	2,4	30,2

SIJOITUKSET 2021 MEUR	Osuudet saman konsernin yrityksissä	Osuudet osakkuusyhtiöissä	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	28,0	1,9	3,2	33,1
Lisäykset				0,0
Vähennykset				0,0
Hankintameno 31.12.	28,0	1,9	3,2	33,1
Kertyneet arvonalenn. ja pääomaosuuosikaisu 1.1.	-0,8	-1,3	-0,8	-2,9
Vähennysten ja siirtojen kertyneet arvonalennukset				0,0
Arvonalennukset				0,0
Kertyneet arvonalennukset 31.12.	-0,8	-1,3	-0,8	-2,9
Kirjanpitoarvo 31.12.	27,2	0,6	2,4	30,2

3.7 OSAKKEET

ALKO OY

	Emoyhtiön omistuosuus (%)	Osuus omasta pääomasta (1 000 €)	Oma pääoma (€)	Määrä (kpl)	Nimellisarvo (€/yks.)	Osakkeiden/ osuuksien nimellisarvo 31.12.2021 (1 000 € yht.)	Kirjanpitoarvo 31.12.2021 (1 000 €)	Viimeksi laaditun tilin- päättökseen mukainen voitto/tappio (1 000 €)
OSUDET SAMAN KONSERNIN YRITYKSISSÄ								
Kiinteistö Oy Arkadiantalo, Helsinki	100,00						27141	
Kiinteistö Oy Puolangan Keskus, Puolanka	50,48	186	368 433,56	275	56,00	15	10	-4
Kiinteistö Oy Raahen Asemakatu 12, Raahе	57,90	253	436 678,44	14 476	17,00	246	80	0
Kiinteistö Oy Vuoksenniskan Harjulanrinne, Imatra	100,00	0		7 308	0,30	2	0	
OSUDET SAMAN KONSERNIN YRITYKSISSÄ YHTEENSÄ		439					27 231	
OSUDET OMISTUSYHTEYSYRITYKSISSÄ								
Kiinteistö Oy Enon Kauppakeskus, Eno	37,00	170	460 320,89	259	5,05	1	14	0
Asunto Oy Juvan Myllynkerä, Juva	31,50	129	410 265,81	3 150	0,25	1	35	11
Kaavin Yrittäjätalo Oy, Kaavi	23,20	70	301 195,47	348	16,82	6	10	-24
Kiinteistö Oy Kaivolankulma, Puumala	36,37	124	341 505,16	2 515	67,28	169	8	-6
Kiinteistö Oy Kannuksen Torinkulma, Kannus	46,03	328	713 406,16	2 900	1,68	5	60	0
Kiinteistö Oy Mantsintie 1-3, Ilomantsi	28,19	111	392 706,15	311	50,46	16	10	8
Kiinteistö Oy Nilsiänporthi, Nilsiä	31,49	446	1 415 008,04	1 606	16,82	27	80	-1
Asunto-osakeyhtiö Pieksälä, Pieksämäki	26,82	197	733 480,09	54 800	1,68	92	15	13
Kiinteistö Oy Saarijärven Paavonaukio, Saarijärvi	29,58	233	786 327,87	392	168,19	66	35	5
Asunto Oy Sandelsinkatu 4, Helsinki	24,85	27	108 297,15	6 835	0,34	2	251	-2
Kiinteistö Oy Savitaipaleen Torinkulma, Savitaipale	23,00	186	808 712,55	2 300	0,34	1	20	4
Kiinteistö Oy Urpala, Rantasalmi	36,88	294	795 852,53	2 950	0,34	1	35	4
Kiinteistö Oy Äänekosken Torikatu 5, Äänekoski	36,29	312	860 117,61	450	16,82	8	15	-4
OSUDET OMISTUSYHTEYSYRITYKSISSÄ YHTEENSÄ		2 626					588	

ALKO OY

ALKO OY	Emoyhtiön omistusosuus (%)	Osuus omasta pääomasta (1 000 €)	Oma pääoma (€)	Määrä (kpl)	Nimellisarvo (€/yks.)	Osakkeiden/ osuuksien nimellisarvo 31.12.2021 (1 000 € yht.)	Kirjanpitoarvo 31.12.2021 (1 000 €)	Viimeksi laaditun tilin-päätöksen mukainen voitto/tappio (1 000 €)
MUUT OSAKKEET JA OSUUDET								
Asunto Oy Helsinginkatu 15, Helsinki	15,32			1 532	1,68	3	369	
Kiinteistö Oy Karakeskus, Kouvola	4,60			5 013	0,17	1	7	
Kiinteistö Oy Keritori, Kerimäki	9,76			332	1,68	1	20	
Kiinteistö Oy Kolarin Ylläs Chalets VII				122			244	
Kontulan Ostoskeskus Oy, Helsinki	9,46			745	68,62	51	300	
Asunto Oy Nilsin Tahkivuori Chalets B				1 805			178	
Kiinteistö Oulun Kirkkokatu 14, Oulu	1,43			500	16,82	8	17	
Kiinteistö Oy Paltamon Tervahamina, Paltamo	10,00			1 000	1,68	2	15	
Kiinteistö Oy Pyhäsalmen Liiketalo, Pyhäsalmi	16,00			288	1,68	0	50	
Savonlinnan Linja-autoasema Oy, Savonlinna	10,47			1 540	168,19	259	40	
Tahko Golf Club Aoy, A 597							9	
Tahko Golf Club Aoy, A 1044							9	
Asunto Oy Vuorimiehenkatu 33, Helsinki	15,41			4 445	16,82	75	228	
Kiinteistö Oy Ämmänpiekari, Suomussalmi	1,36			3 915	16,82	66	10	
Vierumäki Golf Garden Oy							488	
Vierumäki Golf Garden Oy							38	
Vierumäki Chalets							298	
Luoston Huolto Oy	1,87			28	8,41	0	3	
Suomen Luotto-osuuskunta				1			0	
Suomen Palautuspakkaus Oy	12,50			150			25	
Palpa							8	
Muut osakkeet ja osuudet yhteensä						466	2 358	
Erittelemättömät muut osakkeet ja osuudet (Puhelinosaakkeet)							0	
MUUT OSAKKEET JA OSUUDET YHTEENSÄ							2 358	
KAIKKI OSAKKEET YHTEENSÄ							30 177	

4 VAIHTUVAT VASTAAVAT

MEUR	ALKO KONSERNI		ALKO OY	
	31.12.2021	31.12.2020	31.12.2021	31.12.2020
4.1 RAHAT JA PANKKISAAMISET				
Myymlöiden kassa	9,0	9,5	9,0	9,5
Joukkovelkakirjalainat	4,0	8,6	4,0	8,6
Rahastot	129,6	134,3	129,6	134,3
Pankkitilit	12,0	15,7	12,0	15,0
Rahat ja pankkisaamiset yhteensä	154,7	168,1	154,7	167,4
4.2 JOUKKOVELKAKIRJALAINOJEN MARKKINA- JA KIRJANPITOARVON EROTUS				
Rahoitusarvopaperien markkina-arvo	4,1	8,7	4,1	8,7
Rahoitusarvopaperien kirjanpitoarvo	4,0	8,6	4,0	8,6
Erotus	0,1	0,1	0,1	0,1
4.3 VAIHTO-OMAISUUS				
Valmiit tuotteet ja tavarat	78,2	79,5	78,2	79,5
Ennakkomaksut vaihto-omaisuudesta	0,5	0,6	0,5	0,6
Vaihto-omaisuus yhteensä	78,8	80,1	78,8	80,1
4.4 PITKÄAIKAISET MUUT SAAMISET				
Muut	0,1	1,7	0,1	1,7
Pitkäaikaiset muut saamiset yhteensä	0,1	1,7	0,1	1,7

MEUR	ALKO KONSERNI		ALKO OY	
	31.12.2021	31.12.2020	31.12.2021	31.12.2020
4.5 LYHYTAIKAISET SAAMISET KONSERNIYRITYKSILTÄ				
Lyhytaikaiset myyntisaamiset			0,0	0,0
Lyhytaikaiset siirtosaamiset			0,0	0,0
Lyhytaikaiset saamiset kons.yrityksiltä yhteensä			0,0	0,0
4.6 LYHYTAIKAISET SAAMISET				
Myyntisaamiset	11,5	11,4	11,5	11,4
Lyhytaikaiset siirtosaamiset (muilta)	0,9	1,0	0,9	1,0
Muut	0,0	0,0	0,0	0,0
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	12,5	12,4	12,5	12,4
LYHYTAIKAISET SAAMISET	12,5	12,4	12,5	12,4
4.7 SIIRTOSAAMISTEN OLENNAISET ERÄT				
Tuloverosaaminen	0,0	0,0	0,0	0,0
Kelan korvaus työterveydenhuollosta	0,6	0,6	0,6	0,6
Korkosaamiset	0,0	0,1	0,0	0,1
Seur. tk. lisenssi- ja ylläpitomaksut	0,2	0,3	0,2	0,3
Muut siirtosaamiset	0,1	0,0	0,1	0,0
Yhteensä	0,9	1,0	0,9	1,0

5 OMA PÄÄOMA

5.1 LASKELMA OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSISTA

ALKO KONSERNI

OMAN PÄÄOMAN MUUTOS 2020 MEUR	Osakepääoma	Muut rahastot	Voittovarot	Yhteensä
OMA PÄÄOMA 1.1.	16,8	1,4	76,5	94,7
Osingonjako			-30,0	-30,0
Siirrot erien välillä, työhyvinvointirahasto		-0,5	0,5	0,0
Tilikauden voitto			51,2	51,2
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ 31.12	16,8	0,8	98,3	115,9

OMAN PÄÄOMAN MUUTOS 2021 MEUR	Osakepääoma	Muut rahastot	Voittovarot	Yhteensä
OMA PÄÄOMA 1.1.	16,8	0,8	98,3	115,9
Osingonjako			-60,0	-60,0
Siirrot erien välillä, työhyvinvointirahasto				0,0
Tilikauden voitto			55,5	55,5
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ 31.12	16,8	0,8	93,8	111,4

ALKO OY

OMAN PÄÄOMAN MUUTOS 2020 MEUR	Osakepääoma	Muut rahastot	Voittovarot	Yhteensä
OMA PÄÄOMA 1.1.	16,8	1,4	74,8	93,0
Osingonjako			-30,0	-30,0
Siirrot erien välillä, työhyvinvointirahasto		-0,5	0,5	0,0
Tilikauden voitto			50,9	50,9
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ 31.12	16,8	0,8	96,3	113,9

OMAN PÄÄOMAN MUUTOS 2021 MEUR	Osakepääoma	Muut rahastot	Voittovarot	Yhteensä
OMA PÄÄOMA 1.1.	16,8	0,8	96,3	113,9
Osingonjako			-60,0	-60,0
Siirrot erien välillä, työhyvinvointirahasto				0,0
Tilikauden voitto			55,4	55,4
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ 31.12	16,8	0,8	91,7	109,3

Alko Oy:llä on yksi osakesarja, jossa on 10 000 000 osaketta.

5.2 VOITONJAKOKELPOISET VARAT

	ALKO KONSERNI		ALKO OY	
MEUR	31.12.2021	31.12.2020	31.12.2021	31.12.2020
Edellisten tilikausien voitto			36,3	44,8
Tilikauden voitto/tappio			55,4	50,9
Siirto muista rahastoista			0,0	0,5
Oikaisut yhteensä			0,0	0,5
Voitonjakokelpoiset varat			91,7	96,3

6 PAKOLLISET VARAUKSET

MEUR	ALKO KONSERNI		ALKO OY	
	31.12.2021	31.12.2020	31.12.2021	31.12.2020
6.1 PAKOLLISET VARAUKSET				
Tyhjäksi jäävän toimitilan vuokravastuu	0,0	0,0	0,0	0,0
Yhteensä	0,0	0,0	0,0	0,0

7 VIERAS PÄÄOMA

MEUR	ALKO KONSERNI		ALKO OY	
	31.12.2021	31.12.2020	31.12.2021	31.12.2020
7.1 LYHYTAIKAiset VELAT SAMAN KONSERNIIN YRITYKSILLE				
Ostovelat samaan konserniin kuuluville yrityksille			0,0	0,1
Siirtovelat samaan konserniin kuuluville yrityksille			0,0	0,0
Lyhytaikaiset velat saman konsernin yrityksille yhteensä			0,0	0,1
7.2 LYHYTAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA				
Ostovelat	147,7	161,8	147,7	160,9
Siirtovelat	20,7	23,7	20,7	23,6
Muut velat	14,0	11,2	14,0	11,2
Saadut ennakot	0,2	0,2	0,2	0,2
Yhteensä	182,6	196,9	182,5	196,0
LYHYTAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA	182,6	196,9	182,5	196,1
7.3 SIIRTOVELKOJEN OLENNAISET ERÄT				
Palkkajaksotukset sosiaalikuluneen	16,7	19,8	16,7	19,8
Työnantajavakuutusten jaksotus	0,5	0,5	0,5	0,5
TyEL-velka	1,4	1,3	1,4	1,3
Tuloverojaksotus	0,9	0,9	0,9	0,9
Pankkikulujen ja luottokorttiprovisioiden jaksotus	0,5	0,6	0,5	0,6
Ulkomailta matkalla olevat toimitukset	0,4	0,5	0,4	0,5
Seuraavalle tilikaudelle kirjatut laskut	0,1	0,0	0,1	0,0
Muut lyhytaikaiset siirtovelat	0,0	0,1	0,0	0,0
Yhteensä	20,7	23,7	20,7	23,6

8 MUUT LIITETIEDOT

Annetut vakuudet, vastuusitoumukset ja muut vastuut

MEUR	ALKO KONSERNI		ALKO OY	
	2021	2020	2021	2020
8.1 LEASINGVASTUUT				
Tilikautta seuraavana vuonna maksettavat	0,5	0,6	0,5	0,6
Myöhemmin maksettavat	0,3	0,6	0,3	0,6
Yhteensä	0,8	1,2	0,8	1,2
8.2 VUOKRAVASTUUT				
Tilikautta seuraavana vuonna maksettavat	14,2	13,7	14,2	13,7
Myöhemmin maksettavat	0,9	1,6	0,9	1,6
Yhteensä	15,1	15,2	15,1	15,2

TUNNUSLUVUT

	ALKO KONSERNI					ALKO OY				
	2021	2020	2019	2018	2017	2021	2020	2019	2018	2017
Liikevaihto (milj. euroa)	1 290,4	1 296,8	1 144,1	1 153,7	1 174,8	1 290,3	1 296,7	1 144,0	1 153,6	1 174,8
Liikevoitto (milj. euroa)	67,6	65,0	40,7	46,0	53	67,6	64,8	40,1	46,0	52,6
Osuus liikevaihdosta (%)	5,2	5,0	3,6	4,0	4,5	5,2	5,0	3,5	4,0	4,5
Voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja (milj. euroa)	69,4	64,0	40,7	46,4	51,6	69,3	63,8	40,0	46,4	51,2
Osuus liikevaihdosta (%)	5,4	4,9	3,6	4,0	4,4	5,4	4,9	3,5	4,0	4,4
Oman pääoman tuotto (%)	48,8	48,6	35,0	41,4	50,4	49,6	49,2	34,6	41,8	50,4
Sijoitetun pääoman tuotto (%)	60,3	61,2	43,5	51,1	64,2	62,1	62,1	44,0	52,3	65,4
Omavaraisuusaste (%)	37,7	36,9	35,7	34,9	31,8	37,5	36,8	35,5	34,8	31,9
Current ratio	1,3	1,3	1,2	1,2	1,2	1,3	1,3	1,2	1,2	1,2
Bruttoinvestoinnit käyttöomaisuuteen (milj. euroa)	5,7	6,8	8,4	10,5	8,1	5,1	6,1	7,6	10,1	7,9
Osuus liikevaihdosta (%)	0,4	0,5	0,7	0,9	0,7	0,4	0,5	0,7	0,9	0,7
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana	2 472	2 454	2 466	2 452	2 401	2 472	2 454	2 466	2 452	2 401

TUNNUSLUKUJEN LASKENTAKAAVAT

Oman pääoman tuotto (%)	$\frac{\text{(Tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja - tuloverot varsinaisesta toiminnasta)}}{\text{Oma pääoma (keskim.*)}} \times 100$
Sijoitetun pääoman tuotto (%)	$\frac{\text{(Tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja + vieraan pääoman rahoituskulut)}}{\text{Taseen loppusumma (keskim.*) - korottomat velat (keskim.*)}} \times 100$
Omavaraisuusaste (%)	$\frac{\text{Oma pääoma}}{\text{Taseen loppusumma - saadut ennakot}} \times 100$
Current ratio	$\frac{\text{Vaihto-omaisuus + Rahoitusomaisuus}}{\text{Lyhytaikainen vieras pääoma}}$

*Keskimääräiset luvut on laskettu kauden alun ja lopun keskiarvona.

HALLITUKSEN VOITONJAKOEHDOTUS YHTIÖKOKOUKSELLE

Esitetään, että muun oman pääoman rahastosta siirretään 631 187,21 euroa vapaaseen omaan pääomaan kattamaan työhyvinvoinnin parantamisen kuluja.

Emoyhtiön voitonjakokelpoiset varat 31.12.2021 ovat
91 686 733,92 euroa (96 280 858,29 euroa)
josta tilikauden voitto on 55 405 875,63 euroa (50 906 613,10 euroa).

Hallitus ehdottaa, että voitonjakokelpoiset varat käytetään seuraavasti:

• osinkona jaetaan	60 000 000,00 euroa
• jätetään omaan pääomaan	31 686 733,92 euroa
	<u>91 686 733,92 euroa</u>

Yhtiön taloudellisessa asemassa ei tilikauden päättymisen jälkeen ole tapahtunut olennaisia muutoksia. Yhtiön maksuvalmius on hyvä, eikä ehdotettu voitonjako vaaranna hallituksen näkemyksen mukaan yhtiön maksukykyä.

TILINPÄÄTÖKSEN JA TOIMINTAKERTOMUKSEN ALLEKIRJOITUKSET

Helsingissä 16. päivänä maaliskuuta 2022
Hallitus

Harri Sailas
puheenjohtaja

Markku Tervahauta

Kirsi Paakkari

Pekka Perttula

Laura Raitio

Ulrika Romantschuk

Leena Laitinen
toimitusjohtaja

TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Helsingissä 16. päivänä maaliskuuta 2022

KPMG Oy Ab
Tilintarkastusyhteisö

Leenakaisa Winberg
KHT

HALLINTONEUVOSTON LAUSUNTO

Alko Oy:n hallintoneuvosto on käsitellyt yhtiön vuoden 2021 tilinpäätöksen sekä tilintarkastuskertomuksen, ja esittää lausuntonaan vuoden 2022 varsinaiselle yhtiökokoukselle, että yhtiön tuloslaskelma ja tase tilikaudelta 2021 vahvistetaan. Hallintoneuvosto kannattaa hallituksen voittovarojen käyttöä koskevaa ehdotusta.

Helsingissä, 17. maaliskuuta 2022

Arja Juvonen

Hannakaisa Heikkinen

Outi Alanko-Kahiluoto

Kim Berg

Petri Honkonen

Pauli Kiuru

Ari Koponen

Mats Löfström

Aino-Kaisa Pekonen

Tom Packalén

Sari Sarkomaa

Tuula Väätäinen

YHTEYSTIEDOT

Alko Oy

PL 99, 00101 HELSINKI

Y-tunnus: 1505551-4

Kotipaikka Helsinki

etunimi.sukunimi@alko.fi

020 711 11 arkisin klo 8–16